

TÜRKİYE ÜLKE BÖLÜMÜ 2021-2022

BÖLGESEL
MÜLTECİ VE
DAYANIKLILIK
PLANI

@3RPSYRIA

WWW.3RPSYRIACRISIS.ORG

Cover Photo:
UNDP / Mustafa Bilge Satkın

Design Credit:
UNHCR / Julia Klement

For further information, please visit:
www.3rpsyriacrisis.org

İçindekiler

Mevcut Durum	4
İhtiyaçlar	6
Müdahale	13
Kalıcı Çözümler Stratejisi	15
Sosyal Uyum	16
Sosyal Koruma	18
Ortaklık ve Koordinasyon	19
Hesap Verebilirlik Çerçevesi	20
Küresel Süreçler	22
Koruma Sektörü Müdahalesi	24
Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü Müdahalesi	38
Eğitim Sektörü Müdahalesi	50
Sağlık Sektörü Müdahalesi	62
Temel İhtiyaçlar Sektörü Müdahalesi	74
Geçim Kaynakları Sektörü Müdahalesi	86
2021-22 Bütçe Analizi	96
Kaynaklar	98
Ev Sahibi Ülke	105
Donörler	106
Katkıda Bulunma	107

Mevcut Durum

Türkiye, altı senedir dünyanın en büyük geçici ve uluslararası koruma sağlanan nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. 2020 yılında, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sayısı 3,6 milyonu geçmiştir ve bu nüfusun neredeyse yarısı çocuk¹, yüzde 46'sı ise kadın ve kız çocuklarından oluşmaktadır. Ayrıca, Türkiye diğer ülkelerden yaklaşık 320.000 uluslararası koruma başvuru sahibi ve statü sahibine ev sahipliği yapmaktadır. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği, Türkiye'de yabancıların yasal olarak kalması, kayıt olmaları, belge edinmeleri ve hak ve hizmetlere erişimi için güçlü bir yasal çerçeve sağlamaya devam etmektedir.

Şu anda, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin yüzde 98'inden fazlası, Türkiye'nin 81 ilinde kentlerde ve kırsal alanlarda yaşamaktadır ve yüzde ikiden azı kalan yedi Geçici Barınma Merkezinde (GBM) yaşamaktadır. Bu kişilerin çoğu, Türkiye'nin güneydoğusunda ve İstanbul, Bursa, İzmir ve Konya gibi büyük şehirlerde, yoğunlukla benzer ihtiyaç ve zorluklarla karşı karşıya olan ev sahibi toplum arasında yaşamaktadır. Türkiye'deki uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri, çoğunluğu Afganistan, Irak ve İran'dan gelmek üzere, çeşitli milletlerden oluşmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türkiye'deki mülteciler² müdahalesinin maliyetinin büyük kısmını üstlenmiştir. Yerinden edilme durumunun uzaması ile, Türkiye, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve ev sahibi topluluğun devam eden ihtiyaçlarının karşılanması adına; Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın amaçları ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın Kimseyi Geride Bırakmama ilkesiyle uyumlu şekilde, uluslararası sorumluluk paylaşımının artırılması ve sürdürülebilirliği yönünde çağrıda bulunmaktadır. Bununla birlikte, 3RP tarafından gösterilen çabalar ev sahibi toplum ve ilgili kurumların kapasitelerini güçlendirmeye ve arttırmaya odaklanırken, dayanıklılık ile ilgili ihtiyaçlar artmış ve yeterli ölçüde finanse edilememiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerini de içeren ve halihazırda hassas durumda olan gruplar üzerinde derin ve geniş kapsamlı sosyoekonomik sonuçları olan COVID-19 küresel salgınına karşı ulusal bir sağlık müdahalesini 2020 yılında hızla harekete geçirmek zorunda kalmıştır. Türkiye, 11 Mart 2020'de ilk pozitif COVID-19 vakasını ve 17 Mart 2020'de ilk can kaybını bildirmiştir. Küresel salgınla mücadele eden diğer ülkeler gibi Türkiye'de de pozitif vaka sayısı 2020 boyunca artmaya devam etmiştir.

COVID-19'un Türkiye'deki ekonomik ve sosyal etkisinin belirlenmesi daha zordur ve salgının etkileri toplum ve

sektörler tarafından hissedilmektedir. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri salgın nedeniyle geçim ve gelir kaynaklarını ciddi oranda kaybetmiş, birikimlerinin olmaması nedeniyle salgından daha da fazla etkilenmiş ve yemek, kira, temizlik ve diğer günlük giderler gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaya başlamışlardır. Devam etmekte olan 3RP faaliyetleri, ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamak üzere revize edilirken, 3RP ortakları Türkiye'nin salgın müdahalesini desteklemek için 7 Mayıs 2020'de ek bir müdahale planı geliştirmiş ve BM'nin COVID-19 Küresel İnsani Müdahale Planına³ katkıda bulunmuştur. Bu müdahale planı, koordinasyonu Türkiye Cumhuriyeti Devleti Cumhurbaşkanı Yardımcılığı tarafından yapılan ve Nisan 2020 tarihli Türkiye'deki sığınmacıların COVID-19 karşısındaki ihtiyaçlarını ortaya koyan kapsamlı çalışma başta olmak üzere, bu dönemde geliştirilen acil ihtiyaç analizlerine dayanmaktadır. 2021/22 için salgının etkisi, bilindiği ölçüde 3RP sektör müdahalelerinde dikkate alınmaktadır ve 3RP planında yansıtılmıştır.

COVID-19 müdahale yükünün artmasına rağmen, Türkiye 2013 tarihli Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında öngörüldüğü üzere, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler gibi ulusal sistemler kapsamındaki hizmetlere erişimini sağlamaya devam etmiştir. Türkiye'nin geçici koruma ve uluslararası koruma ile ilgili güçlü kanun ve politika çerçevesi, 3RP destekli faaliyetler de dahil olmak üzere müdahaledeki kapsayıcı yaklaşımın temelini oluşturmaktadır. Bahsekonu çerçeve aynı zamanda kayıt altına alınma gibi koruma prosedürlerine ve böylece sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanlarında hak ve hizmetlere gerek ülke genelinde gerekse yerel düzeyde erişim sağlar. Buna ek olarak, Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik ile Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik temelinde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), çalışma izinleri aracılığıyla Türkiye'ye sığınan yabancılara resmi istihdam olanaklarına erişim sağlamaktadır.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, sosyal dahiliyeti güçlendirmek, kendi kendine yeterliliği teşvik etmek ve ev sahibi toplum ile yabancı toplulukların (geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler de dahil olmak üzere) uyum içinde yaşamasına imkan tanımak adına, uyum kavramını da Türkiye'deki yasal çerçeveye dahil etmiştir. Türkiye sosyal uyum çalışmalarına yönelik olarak 2018 yılında Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem

Planını kabul etmiştir. Bununla uluslararası/geçici koruma başvuru ve statü sahipleri dahil yabancılar ile ev sahibi toplum arasındaki karşılıklı uyumu kolaylaştırmanın yanı sıra yabancıların başkalarının yardımı olmadan, sosyal hayatın her alanında bağımsız şekilde aktif olabilmek için gereken bilgi ve becerilerle donatılması amaçlanmıştır. COVID-19'dan önce artan nüfusun kaynaklar üzerinde oluşturduğu baskıdan dolayı Türkiye'de geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplum arasındaki sosyal mesafenin arttığına dair işaretler varken, salgının oluşturduğu yeni risk ve sinamaların, bireyler, aileler ve topluluklar üzerinde yarattığı ek stresin, sosyal uyumu teşvik etme noktasında bugüne kadar sağlanan ilerlemeyi sekteye uğratma ihtimali yadsınamaz. Salgın sürecinde, istihdam fırsatları ve yardım ve hizmetlere erişim için artan rekabetin topluluklar arasındaki ilişkilerini zorlayabileceği düşünülmektedir.

3RP ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin mülteci müdahalesini desteklemek ve uluslararası finansal kuruluşlar ve diğer kalkınma ortakları gibi ortakların verdiği desteğe katkı sağlamak için çalışmaktadır. 2015 yılında Türkiye'de uygulanmaya başlamasından bu yana, Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) yaklaşık 4,5 milyar ABD dolarının seferber edilmesine katkıda bulunmuştur.⁴ Bu destek, büyük ölçüde, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin yoğun olduğu bölgelerdeki talep artışı nedeniyle büyük yük altında kalan kamu sistemlerine ve hizmetlerine yöneltilmiştir.

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ilgili ulusal sistemlere dahil edilmesi, gençlerin ve çocukların uyumunun sağlanması, bilinçlendirme kampanyaları ve Türkiye'de sosyal hayata uyum sağlama noktasında desteğin vurgulandığı Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı'nda (2019-23), da belirtilmiştir. 3RP, Türkiye Cumhuriyeti Devletini Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA) doğru ilerlerken desteklemek ve "kimseyi geride bırakmama" ilkesini hayata geçirmek için ulusal kalkınma süreçlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler Stratejik Kalkınma İş Birliği Çerçevesi (UNSDCF, 2021-25) ile uyum çabalarını sürdürmektedir.

Nüfus artışının hizmetler üzerinde sebep olduğu etkilere yönelik ilk müdahaleyi gerçekleştiren belediyeler ve diğer yerel yönetim birimleri ve il müdürlükleri geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine ev sahipliği yapılmasında hayati bir rol üstlenmekte, bakanlıklar ve il müdürlükleri tarafından sağlanan önemli hizmetleri tamamlayıcı rol oynamaktadır. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine, belediyelerin stratejileri gibi yerel kalkınma inisiyatiflerinin bütçelerinde yer verilmemiş olsa da yerel aktörler, kapsayıcı politikalar ve hizmet sunumu yoluyla sosyal engellerin belirlenmesine ve aşılmasına yardımcı olmaktadır. 3RP ortakları, 2014'ten bu yana, Türkiye'de geçici koruma sağlanan Suriyeli nüfusunun yüzde 90'ına ev sahipliği yapan 60 belediyeyi desteklemek için 67 milyon ABD doları seferber etmiştir.

İhtiyaçlar

Suriye'deki çatışmanın onuncu yılında, Suriye'ye komşu ülkelerde, yoğun sığınmacı akını kaynaklı insani kriz devam etmektedir. Türkiye'nin kamu sistemi geçici koruma sağlanan Suriyelilere ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine, özellikle sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanlarında ulusal yasal çerçeveye uygun hizmet sunmak gibi zorlu bir görev üstlenmiştir.

Suriye'deki çatışmanın uzun sürmesi, mültecilerin yerlerinden edilerek komşu ülkelere geçmesi ve COVID-19'un sonuçları nedeniyle, Türkiye'de geçici koruma sağlanan Suriyeliler varlıklarını büyük ölçüde tüketmiş ve yüksek düzeyde ekonomik güvensizlik ile karşı karşıya kalmıştır.⁵ Tüketici fiyatları, konut maliyetleri, faturalar ve gıda fiyatları gibi artan yaşam maliyetleri, hassas durumdaki haneleri ve temel ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Birçok Suriyeli hane halkı hala düşük standartlardaki evlerde yaşamaktadır. Bekar kadınların (dul, bekar anne veya bekar kadın) reislik ettiği haneler ciddi şekilde etkilenenler arasındadır.

Artan yaşam maliyetleri, kentsel alanlarda ihtiyaç sahibi durumunda olan haneleri olumsuz yönde etkilerken hem uzun vadede kırsal kesimde yaşayan bireyleri hem de mevsimlik tarım göç eden kişileri yeterli barınma, hijyen ürünleri, elektrik-su ve gıda gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada aynı şekilde zorlanmaktadır.

Son değerlendirmeler⁶ kapsamında incelenen hemen hemen tüm göstergeler hane reisinin kadın olduğu hanelerin yüksek hassasiyetinin altını çizmekte ve kadınların yardıma erkeklerden çok daha muhtaç olduğunu göstermektedir. Hane reisinin kadın olduğu yaklaşık her beş haneden birinin Sosyal Uyum Yardımı (SUY) veya insani yardımdan başka bir gelir kaynağı yoktur. Bu hanelerde, çalışan birinin bulunmaması olasılığı da daha yüksektir (hane reisinin kadın olduğu haneler arasında yüzde 42 ve erkek olduğu haneler arasında yüzde 15). Sonuç olarak, hane reisinin erkek ve kadın olduğu haneler arasında yoksulluk açısından büyük bir fark vardır (hane reisinin kadın olduğu hanelerin yüzde 10'una kıyasla erkek olduğu hanelerin yüzde 4'ü aşırı yoksulluk içinde yaşamaktadır). Yoksulluk ve yardıma olan yüksek ihtiyaç aynı zamanda gıda güvensizliğine ve yetersiz beslenmeye de yol açmaktadır. Hane reisinin kadın olduğu hanelerdeki çocuklar, erkek olduğu hanelerdeki çocuklardan daha az yemek tüketmektedir.

Geçici ve uluslararası koruma altındaki kişilerin ve ev sahibi toplumun kendi kendine yeterlilik ve dayanıklılığının artırılması, özellikle çocuk bakım sorumlulukları, Türkçe dil becerilerinin eksikliği veya fazladan ev içi işi yükü gibi mevcut engeller nedeniyle

gelirleri sınırlı olan kadınlar için bir zorluktur. Mart 2020'den bu yana, salgın nedeniyle okulların kapanması iş yükünü daha da yoğunlaştırmıştır ve kadınların kazançları azalmıştır. Hassas durumdaki ve kayıt dışı işlerde çalışan kadınlar, gelirlerini kaybeden ilk kişiler olmuştur ve hanelerdeki ücretsiz bakım talebi arttıkça durumu iyileşen son kişiler arasında yer alacaklardır.

COVID-19'un sosyoekonomik etkisi, Suriyelileri ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerini istihdam eden birçok ekonomik sektörü etkilemiştir. Salgının neden olduğu ekonomik kriz hem Suriyeli hem de Türk çalışan istihdam eden ve Suriyeliler tarafından işletilen küçük ve orta ölçekli işletmeler de dahil olmak üzere özel sektörü sert bir şekilde vurmuştur. Virüsün yayılmasını önlemek için getirilen kısıtlamalar Türkiye'de ve dünyada hafiflemeye başlarken, ekonomiler mal ve hizmetlere olan talebin önemli ölçüde azalmasıyla karşı karşıya kalmakta ve iyileşmenin bir süre yavaş kalması beklenmektedir. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri büyük ölçüde kayıt dışı ve geçici işlerle geçimini sağladığı için, salgının geçim kaynakları üzerindeki etkisini tam olarak ölçmek ve iyileşmenin ne zaman gerçekleşeceğini tahmin etmek mümkün değildir.

COVID-19'dan önce var olan işsizlik ile işverenlerin ve iş arayanların yaşadığı dil engelleri de dahil olmak üzere sosyal engeller, resmi istihdam için zorluklar yaratmıştır. Dil engeli, hizmetlere ve istihdama erişimi etkileyen büyük bir engeldir. Yetişkin kadınların Türkçe konuşabilme veya herhangi bir örgün eğitim almış olma olasılığı erkeklerden çok daha düşüktür (18-59 yaşlarındaki kadınların yüzde 64'ü, erkeklerin ise yüzde 33'ü hiç Türkçe konuşmamaktadır).⁷ Türkiye'nin Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliği resmi istihdama erişim sağlasa da istihdama olan talep arzdan daha fazladır. Buna ek olarak hem işverenler hem de işçilerin çalışma izni yönetmeliği ile ilgili bilgisi hala sınırlıdır. Resmi istihdama erişimi artırmak için birçok yasal ve idari düzenleme yapılmıştır. Örneğin, 2018 yılında geçici koruma sağlanan Suriyelileri istihdam eden işverenler için yıllık çalışma izni ücretleri yaklaşık yüzde 40 oranında düşürülmüştür.

3RP ortakları, 27.100 resmi işe doğrudan ve dolaylı olarak katkıda bulunmuştur. Bu, kamu kurumlarında gönüllü eğitimcilerin ve diğer sağlık ve sosyal yardım personelinin işe alınmasının yanı sıra iş yaratma ve işe yerleştirme çalışmaları sonucunda başarılmıştır. Ancak, kayıtlı ekonomiye geçiş için daha fazla yatırım gereklidir ve özellikle gençlerin kayıtlı istihdama erişimine destek sağlanmalıdır. Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliğin etkin bir şekilde uygulanmasını desteklemeye devam etmeye, farkındalığı

artırmaya, engelleri azaltmaya ve işverenlerin geçici koruma sağlanan Suriyelileri ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerini işe almaları için Türk vatandaşlarının istihdamını etkilemeyecek şekilde stratejiler geliştirmeye ihtiyaç vardır.

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler önemli ölçüde iş fırsatlarına erişmeyi başarmış olsa da (salgından önce, hanelerin yüzde 84'ü çalışan bir aile bireyinin olduğunu belirtmiştir), çalışanların yalnızca yüzde üçü bunu sosyal güvenlik ve asgari ücret hükmü ile kayıtlı bir şekilde yapmaktadır. COVID-19'dan önce, hanelerin yüzde 71'i nitelikli veya güvenilir işlere erişemezken, ev sahibi toplumdaki istihdam durumunun da zorlayıcı olduğu gözlenmiştir. Ulusal işsizlik oranı yüzde 13,9 ve gençlik işsizlik oranı yüzde 27,1'e ulaşmıştır.⁸

Her yerde olduğu gibi, Türkiye'de de salgının önemli sosyoekonomik etkileri olmuştur ve gelir ve geçim kaynaklarındaki ani ve beklenmedik kayıp veya azalma yıkıcı etkiler yaratmıştır. Geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi kişilerin hanelerinin yüzde 80'i istihdam ve gelir durumunda olumsuz bir değişiklik bildirmiştir. Bu durum, söz konusu ailelerin yarısının barınma, yemek, hijyen ve diğer günlük harcamalar gibi temel ihtiyaçlarının maliyetini karşılamada zorlanmasına sebebiyet vermiştir. Türkiye'de geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasından en az 1,8 milyon kişi yoksulluk sınırının altında, 280.000 kişi ise aşırı yoksulluk içinde yaşamaktadır.⁹ Salgının etkisi de eklenince, hane halkları, çocuklu aileler için çocuk işçiliği ve çocuk evliliğine ek olarak, borçlanma, gelir getirici varlıkların satışı ve gıda harcamalarının azaltılması gibi bir dizi olumsuz başa çıkma stratejisine başvurmak zorunda

kalmıştır. Geçici koruma ve uluslararası koruma altındaki ve ev sahibi toplumun sosyoekonomik ihtiyaçları artarken, salgın aynı zamanda Geçim Kaynakları ve Gıda Güvencesi ve Tarım sektörlerine desteği artırmak için tasarlanan birçok 3RP faaliyetinin halk sağlığı nedenleriyle ertelenmesine veya revize edilmesine neden olmuştur. Orta vadede, istihdamı korumak, resmi istihdama erişimi artırmak, iş yerindeki sağlık risklerini en aza indirmek, kadınlar ve gençler dahil olmak üzere başta hassas gruplar için uzun vadeli işsizliği önlemek ve işletmelerin operasyonlarını sürdürerek mümkün ve uygun olduğunda dijital pazarlamaya uyum sağlamasına yardımcı olmak için ek desteğe ihtiyaç duyulacaktır.

2021/22'de istihdamın hem arz hem de talep taraflarını destekleyerek bu esnekliği yeniden inşa etmek için büyük bir çaba göstermek gerekmektedir. Bu kapsamda 2021/22'de bilgilendirme ve farkındalık artırma yoluyla kayıt dışı çalışmanın azaltılması ile beceri oluşturmak ve işletmeleri desteklemek için kamu kurumları, özel sektör ve topluluklarla iş birliği gerekmektedir.

Geçici koruma sağlanan Suriyelilerle yapılan görüşmelerde, kendi kendine yeterliliği artırmak adına gençleri eğitimden iş piyasasına geçişlerinde destekleme ihtiyacı Suriyeli topluluklar için bir öncelik olarak gündeme getirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde; kadınlar, erkekler, kız çocukları ve oğlan çocukları için hizmetlere eşit erişim sağlamak adına kadınlar, kız çocukları ve ve diğer kırılgan durumdaki bireylerin dahil edilmesi ve gençlerin güçlendirilmesi ve katılımının artırılmasının yanı sıra becerilerini geliştirme ihtiyacı vurgulanmıştır.

Salgın tüm toplulukları etkilemiş, işsizliği ve kaygı düzeyini artırmıştır ve bu kadar zor ve öngörülemeyen

bir ortamda sosyal gerginliğin artması sürpriz değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planında belirtilen diğer faktörlerin yanı sıra, iyi işlere erişim de sosyal gerginliği azaltma ve sosyal uyumu sağlama noktasında önemli bir itici güç olarak öne çıkmaktadır. İstihdam için rekabeti azaltan ve toplulukları bir araya getiren geçim desteği, 2021/22'de sosyal uyumun güçlendirilmesi için önemli olacaktır.

Başta risk altındaki kadınlar ve çocuklar olmak üzere, özel ihtiyaç sahiplerinin destek konusunda hedeflenmesi gerekliliği devam etmektedir. 3RP ortakları, kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere karşı şiddeti önleme ve müdahale de dahil olmak üzere belirli gruplara koruma yardımı sağlayan, çocuklara ve ergenlere odaklanarak topluma koruma müdahaleleri ve psikososyal destek ulaştıran ve sağlık, hukuk ve diğer özel hizmetlere erişimi destekleyen sistemleri desteklemek için çalışmıştır. Kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere karşı şiddetin önlenmesi, azaltılması ve müdahale edilmesi ve belirli sektör müdahaleleri yoluyla ayrımcılığın üstesinden gelinmesi de dâhil olmak üzere ihtiyaçlara ve haklara dayalı bir yaklaşımla kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere karşı ayrımcılığın ele alınması, 3RP ortaklarının önceliğidir. İhtiyaçları çapraz ve tamamlayıcı bir şekilde karşılamak üzere, 3RP çerçevesinde sektörel ve sektörler arası müdahaleler tasarlanmıştır. Yaşlılar, engelli yetişkinler ve çocuklar gibi özel ihtiyaçları olan geçici koruma ve uluslararası koruma altındaki kişilerin yanı sıra risk altındaki çocuklar ve kadınlar için özel dikkat gösterilmektedir.

COVID-19 salgını, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma statü ve başvuru sahiplerinin hassasiyet ve ihtiyaçlarını artırırken, hizmetlerin kullanılabilirliğini azaltmıştır. Virüsün yayılmasını yavaşlatmak için artan nüfusun halihazırda sebep olduğu yüksek talep nedeniyle fazla yük altında kalmış olan birçok kamu hizmetinin duraklatılması veya kısıtlanması gerekmiştir. Hizmet sağlayıcılar hizmet sunumlarını salgına uyarlama noktasında, örneğin çevrimiçi ve sanal hizmet sunumu gibi uygulamalarla büyük çabalar gösterse de geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma ve başvuru sahipleri arasında birçok hane duruma uyum sağlamak için gereken mali imkân, dil becerisi ya da teknolojik yöntemlere ve hakimiyete sahip değildir ve bu haneler hizmetlere erişim ve eğitim veya mesleki eğitime devam etme konusunda olumsuz etkilenmiştir.

Geçici koruma sağlanan Suriyeli kadınlar ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi kadınlar, genel olarak kayıt dışı veya geçici işlerde çalışmaları, işlerinin doğası ve ücretsiz bakım sorumlulukları nedeniyle COVID-19 salgınından ilk olarak ve en çok etkilenmiştir. Türkiye'deki sağlık çalışanlarının üçte ikisi kadındır ve kadınlar salgın nedeniyle evde kalmak zorunda olan çocuk veya yaşlı akrabaların bakımında ek sorumluluklar üstlenme eğilimindedir.

Kendisine bağlı hizmet vermekte olan Sosyal Hizmet Merkezleri de dahil olmak üzere, 2018 yılında özel ihtiyaçları olan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri için sorumluluk üstlenen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), tespit edilen ihtiyaçlara yanıt vermeye devam etmektedir ve sosyal yardım sağlama ve koruma gerektiren vakaları yönetme kapasitesini artırmıştır. Bu, güvenli alanlar ve barınaklarda sağlanan hizmetler gibi kadınlar, gençler ve çocuklar için özel hizmetler sunulmasını da kapsamaktadır.

Bakanlık bünyesinde hizmet sunan kuruluşlardan kadın konukları ve Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) salgın döneminde kesintisiz hizmet sunmaya devam etmiştir. Şiddete uğrayan kadınlar, beraberindeki çocuklar ve aile bireylerine yönelik rehberlik, destek ve yönlendirme uygulamaları ilgili taraflarla eşgüdüm içerisinde kesintisiz sürdürülmektedir.

Bunun yanı sıra, AÇSHB bünyesinde çalışan "Alo-183 Sosyal Destek Hattı" şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki ve ekonomik danışma hattı olarak çalışmakta; bu kişilere hakları konusunda ve başvuracakları yerler hakkında bilgi vermektedir.

Kamu kurumları, acil ihtiyaçlara cevap vermeye devam ederken, 3RP ortakları, şiddete maruz kalma riski altındaki kadınlar, çocuklar ve hassas durumdaki diğer kişilere çok yönlü destek sağlamak için telefon ve internet üzerinden verilen hizmetlere desteğini artırmıştır. Ayrıca 3RP ortakları, AÇSHB ile işbirliği içinde, hizmet sağlayıcılar için uzaktan müdahaleye özel vurgu yapan özel eğitimler ve temel psikososyal destek modülleri sağlamıştır. Bununla birlikte, sosyal yardım faaliyetleri ve yüz yüze danışmanlık sağlamadaki zorluklar, ihtiyaçlardaki önemli artışa rağmen desteğin azalmasına neden olmuştur.

Salgın sürecinde hizmet kapasitesinde yaşanan daralma, yardım hatları ve psikolojik danışmanlık yoluyla desteği artırma çabalarına rağmen, hizmet sağlayıcılarının hassas durumdaki bireyleri tespit etmesini ve korumasını zorlaştırmıştır. Risk altındaki kadınların ve çocukların özel ihtiyaçlarına cevap vermek için sağlam sevk mekanizmalarına ve hizmetlere daha fazla yatırım yapmak, 2021/22'de 3RP'nin merkezi bir bileşeni olacaktır. Salgın nedeniyle geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasında stres de önemli ölçüde artmış, ruh sağlığı sorunları şiddetlenmiş, kadınlar, erkekler, kız çocukları ve oğlan çocuklarının hissettiği kaygı düzeyi artmış ve daha fazla psikososyal destek sağlanması gerekli hale gelmiştir. COVID-19 sürecinde yüz yüze verilen hizmetlerin azalması nedeniyle ihtiyaç sahibi kişileri tespit etmek daha da zorlaşmıştır. Telefon ve internet üzerinden verilen danışmanlık ise, ev ziyaretleri ve yüz yüze danışmanlık hizmetleri tekrar başlayana kadar önemli, ancak yetersiz

bir çözümdür.

Çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik¹⁰ dünya çapında ciddi bir sorun olmaya devam etmektedir. Türkiye'deki geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasındaki çocuk yaşta, erken ve zorla evliliğin durdurulmasına yönelik devam eden çabaların desteklenmesi ve programlamanın genişletilmesi önemlidir. Olumsuz sosyal normlar, yetersiz geçim olanakları ile birleştiğinde, kadınlar ve kız çocukları için özellikle hizmetlere ve yardıma erişimlerini etkileyen bir risk durumu ortaya çıkarmaktadır ve birçok aile çocuk evliliğini kendileri ve çocukları için iyi bir geleceği güvence altına almanın tek yolu olarak görmektedir. Geçim olanaklarının kısıtlı olması, ailelerin çocuklarını işgücüne dahil etmesi riskini de artırmaktadır. Çocukların sokaklarda ve İstanbul gibi büyük şehirlerin sanayileşmiş bölgeleri de dahil olmak üzere, tehlikeli koşullarda çalıştığı görülmektedir. Saha gözlemleri, çocuklar da dahil olmak üzere giderek artan sayıda Suriyelinin mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştığını göstermektedir. Salgın nedeniyle daha da artan yoksulluk riski ile birlikte, yoksul hanelerde yaşayan çocuklar yaşam boyu sonuçları olan

yetersiz beslenme riski ile karşı karşıyadır.

Salgına yanıt olarak, Türkiye'deki 3RP ortakları; eve hapsolma ve toplum temelli hizmetlerin kısmen durdurulması durumu göz önüne alındığında, salgından etkilenen kişilerin, toplulukların ve kurumların öncelikli ihtiyaçlarını belirleyerek ve salgının tetiklediği bu ek ihtiyaçlara yanıt verebilmek için yeni faaliyetler geliştirerek hizmet, destek ve yardım sunumunu bu yeni duruma uyarlamaya çalışmıştır. COVID-19'un etkilerinin 2021 boyunca sürmesi beklenmektedir. 3RP sektör koordinatörleri, 2021/22 için planlarını, ulusal olarak ve en fazla sayıda geçici ve uluslararası koruma altındaki kişiye ev sahipliği yapan dokuz şehirdeki¹¹ topluluklar ve kamu ortaklarıyla yapılan ihtiyaç değerlendirmeleri ve görüşmelere dayalı olarak hazırlamıştır.

3RP ortakları, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ve savunmasız ev sahibi toplumun en acil temel ihtiyaçlarını karşılama noktasında Türkiye Cumhuriyeti Devletine destek vermeye ve en savunmasız bireylere nakit ve aynı yardım sağlamaya devam etmektedir. COVID-19'un ilk görülen etkilerinden biri, aniden gelir kaynaklarını

kaybeden ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için mücadele eden ailelerin acil nakit ve aynı destek taleplerindeki ciddi artış olmuştur. 2016 yılındaki başlangıcından bu yana, 2 milyondan fazla hassas durumdaki kişi Sosyal Uyum Yardımı'ndan (SUY) faydalanmıştır. SUY, geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler İnsani İkamet İzni sahibi olan en hassas durumdaki kişilere, beslenme, barınma ve altyapı hizmetlerine erişim gibi temel ihtiyaçları karşılamak için sağlanan çok amaçlı bir nakit yardım programıdır. Mevcut durumda SUY 3RP kapsamı dışında finanse edilmekte ve yaklaşık 1,7 milyon geçici koruma sağlanan Suriyeliyi, uluslararası koruma başvuru ve statü sahibini desteklemektedir. 3RP ortakları ise SUY kriterlerini sağlamayan ihtiyaç sahibi en hassas hanelere tamamlayıcı nakit yardımları ve bir defaya mahsus nakit ve aynı destek sağlamaktadır.¹²

SUY gibi sosyal yardım programları ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, geçici koruma ve uluslararası koruma sağlanan yüz binlerce kişiye can simidi olmaktadır. Ancak 2020 yılının başında hassas durumdaki hane sayısı beklenenin ötesinde artmıştır ve salgının kısa vadeli etkilerini azaltmak için acil ve tek seferlik nakit desteğe ihtiyaç vardır. Salgının belirsiz gidişatı ve halihazırda hassas durumda olan binlerce hane üzerindeki sosyoekonomik etkisi nedeniyle, 2021 yılında salgının başa çıkma mekanizmaları ve gelir düzeyi üzerinde bir etkisi olabilir. Bu etkiye bağlı olarak artan yoksulluk risklerini nakit-temelli ve farklı sosyal yardımlar yoluyla azaltmak gerekecektir. Aynı zamanda, kadınlar ve çocukların maruz kaldığı özel riskler göz önüne alındığında, COVID-19'un neden olduğu yeni veya daha zor durumları hesaba katmak için, toplumsal cinsiyete ve çocuklara duyarlı bir yaklaşım da benimseyerek mevcut sosyal koruma planlarının gözden geçirilmesi gerekebilir.

Nüfus artışına ve yerinden edilmenin yarattığı ve salgının daha da artırdığı mağduriyetlere yanıt veren kamu kurumlarının ve özellikle yerel kurumların kapasiteleri neredeyse kırılma noktasına gelmiştir. Kamu kurumları, ihtiyaçları karşılamak adına, dijitalleştirilmiş araçlar ve koordinasyon platformları gibi COVID-19 nedeniyle geçiş yapılan hizmet sunum yöntemleri de dahil olmak üzere, gerekli altyapı ve uzmanlığı sağlamak için ek kaynaklara ve kapasiteye ihtiyaç duymaktadır. Kamu kurumlarına yönelik bu desteğe, ek beşerî ve mali kapasite oluşturma, hizmetlerin genişletilmesi için altyapı ve ekipman sağlama şeklinde ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanı sıra, mevcut koşullarda belirli erişim zorluklarıyla karşı karşıya kalan kişilere yönelik odaklı destekler gerekmektedir. Buna çocukların uzaktan eğitim dahil olmak üzere uyarlanmış yöntemler aracılığıyla eğitimlerine devam etmelerinin sağlanması dahildir.

Hizmetlere olan talepteki artışlar, özellikle Türkiye'nin güneydoğusu ve İstanbul gibi geçici koruma sağlanan Suriyeli nüfusunun daha yüksek olduğu yerlerde belediyelerin altyapısını ve hizmetlerini zorlamaya devam etmektedir. Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin yüzde 98'inden fazlası ev sahibi toplumla birlikte yaşarken belediyeler nüfus artışı ve salgınla başa çıkma noktasında

öncelikli müdahaleyi gerçekleştirmektedir. Türkiye'nin Güneydoğu bölgesindeki dört il, 1,4 milyondan fazla geçici koruma sağlanan Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır.¹³ Bu, bölge nüfusunda yüzde 20'lik bir artışa denk gelmektedir ve örneğin 70 milyar litre su tüketimine ve yılda bir milyon ton katı atık üretimine katkıda bulunmaktadır. Ulusal ve yerel düzeyde çalışan kurumlara 3RP desteği artmaya devam etmiş, 2017'den bu yana 700 milyon ABD dolarının üzerinde kapasite desteği ile bakanlıklar dahil olmak üzere 15 farklı kamu kurumu desteklenmiştir. Ancak ihtiyaçlar finansmanı ciddi ölçüde aşmaktadır. Örneğin, belediyelere verilen 3RP desteği, ek hizmet sunumu ihtiyacının sadece yüzde 10'unu karşılamaktadır. Türkiye Belediyeler Birliği tarafından yapılan bir çalışma¹⁴, geçici koruma sağlanan Suriyelilere ev sahipliği yapılmasının, belediyeler için kişi başına yılda 126 ABD Dolarına veya Türkiye'deki tüm belediyeler için 455 milyon ABD Dolarına denk gelen önemli mali etkileri olduğunu göstermektedir. Belediyelerin ve yerel müdahalelerin, hizmetler, altyapı ve aynı zamanda ortak problem alanlarında topluluk katılımının artırılması açısından desteklenmesi, 2021/22 döneminde kilit bir nokta olacaktır.

Hizmetlere erişimi iyileştirmek için, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri hak, yükümlülük ve hizmetler hakkında doğru bilgilendirilmelidir. Kamu kurum ve kuruluşlarının salgın müdahalesinin ve 3RP ortak desteğinin önemli bir ayağı, virüs hakkında farkındalığı arttırmak ve yayılmasını azaltmak ve Türkiye'de yaşayan farklı nüfuslara ulaşmak adına çeşitli dillerde, zamanında bilgi sağlamak için önlemler almak olmuştur.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve İl Göç İdaresi Müdürlükleri, yabancıların hak ve yükümlülükleri, hizmetleri ve işlemleri hakkında bilgilendirme faaliyetleri yürütmektedir. İl düzeyinde, İl Göç İdaresi Müdürlükleri bünyesinde olan ve belirli ihtiyaçları olan kişilerle birebir görüşmelerin yapıldığı koruma masalarında bilgilendirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülmektedir.

Bunun yanı sıra, AÇSHB bünyesinde çalışan "Alo-183 Sosyal Destek Hattı" şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan, destek ve yardıma ihtiyacı olan kadın ve çocuklar için psikolojik, hukuki ve ekonomik danışma hattı olarak çalışmakta; bu kişilere hakları konusunda ve başvuracakları yerler hakkında bilgi vermektedir. Bu hat Arapça ve Kürtçe dillerinde haftanın 7 günü 24 saat hizmet vermektedir ve ücretsizdir. İhmal, istismar ve şiddet vakaları veya töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi için tedbir mahiyetindeki bilgilendirme mesajları paylaşılmaktadır. Söz konusu olayların aciliyeti göz önünde tutularak, vakanın bulunduğu ilin acil müdahale ekip sorumlusuna ve/veya kolluk kuvvetlerine bildirilerek müdahale edilmesi sağlanmaktadır.

Türkiye'nin yasal çerçevesi, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin, Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda devlet hastaneleri, Göçmen Sağlığı Merkezleri ve Türk halk sağlığı merkezlerinin bir parçası olarak faaliyet gösteren birimler yoluyla sağlık hizmetlerine erişmesini

sağlamaktadır. 180 Göçmen Sağlığı Merkezinden oluşan bir ağı, 29 ilde hastanelerde yaşanan baskıyı hafifleten ve dil engellerini azaltarak ve insan kaynakları kapasitesini artırarak sağlık hizmetlerine erişimi artıran birinci basamak sağlık hizmetleri sunmaktadır. Buna ek olarak, Türk doktor ve hemşirelerle birlikte göçmen sağlığı merkezleri ve birimlerinde çalışan Suriyeli sağlık personelinin entegrasyonu yoluyla geçici koruma sağlanan Suriyelilere yönelik sağlık hizmetlerini genişletme çabaları devam etmektedir. Anne sağlığına öncelik vermek özellikle önemlidir, zira küresel çaptaki çalışmalar hamile mülteci kadınların daha yüksek oranda olumsuz gebelik sonuçları gösterdiğine işaret etmektedir.

15

COVID-19 salgını, diğer sağlık sorunları ile ilgili hizmetlerin kullanılabilirliğini azaltırken, enfeksiyon önleme ve kontrol ile ilgili sağlık hizmetlerine olan talebi önemli ölçüde artırmıştır. Rutin sağlık hizmetleri (aşılar, çocuklara rutin olarak bağışıklık kazandırılması, cinsel ve üreme sağlığı ve bulaşıcı olmayan hastalıkların tedavisi gibi) salgından etkilenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, sosyal güvenceye sahip olup olmadıklarına bakılmaksızın, geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine, COVID-19 için koruyucu ekipman, test ve ilaçlara ücretsiz erişim hakkı vermiştir, ancak sağlık güvencesi ve maliyetleri ile ilgili endişeler ve mevcut hizmetler hakkında yetersiz bilgi birçok kişinin mevcut sağlık hizmetlerine erişimini olumsuz şekilde etkilemiştir.

2021/22 döneminde, 3RP ortakları, kamu kurum ve kuruluşlarının salgını önleme ve kontrol etme çabalarına katkıda bulunmaya odaklanacaktır. Buna COVID-19 risklerinin topluluklarla paylaşılması ve toplum katılımının devamlılığı da dahildir. 3RP ortakları aynı zamanda sağlık hizmeti sağlayıcılarının kronik hastalar ve sağlık hizmetine acil ihtiyaç duyan geçici ve uluslararası koruma altındaki kişiler de dahil olmak üzere diğer hasta kategorilerine yardımcı olma kapasitesini destekleyecektir. Bu, rutin bağışıklık kazandırma, anne ve çocuk sağlığı ve diğer önleyici sağlık hizmetleri gibi hizmetlerin ulaşılabilirliğini ve talebin karşılanmasını sürdürme çabalarını da içerecektir.

Eğitim sektöründe, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve diğer statü sahiplerinin milli eğitim sistemine dahiliyetini teşvik etmeye devam etmektedir. 2020/21 öğretim yılının başlangıcı itibarıyla, geçici koruma sağlanan 768.000'den fazla Suriyeli çocuk Türkiye'de örgün eğitime kaydolmuştur¹⁶ ve 37.000'den fazla öğrenci yüksek öğretime katılmıştır. Okullaşma oranları genellikle ilköğretim seviyesinde yüksektir (yüzde 79,5) ancak alt ortaokulda (yüzde 78,9) düşüş göstermekte ve lisede (yüzde 39,7) önemli ölçüde düşmektedir. Ancak, okul çağındaki çocukların yüzde 35'i hala okul dışındadır ve eğitim fırsatlarına erişim sağlayamamaktadır. Okula gitmeyen çocuklar Türkiye'deki en savunmasız gruplardan biridir ve psikososyal sıkıntı, çocuk işçiliği, çocuk evliliği ve diğer sömürü ve istismar biçimleri de dahil olmak üzere birçok çocuk koruma riskiyle karşı karşıyadır. Okula gitmeyen çocuklar homojen bir grup değildir, farklı profillere sahiptir ve bu nedenle uygun bir eğitim alma şanslarını artırmak için özel yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır.

Sosyoekonomik faktörler, özellikle yaşça büyük çocuklar için okula kayıt, katılım ve devamlılık üzerinde belirgin bir etkiye sahiptir ve COVID-19'un etkileri de Türkiye'de geçici ve uluslararası koruma sağlanan çocukların eğitimlerine devam etmelerini zorlaştırmıştır.¹⁷ Eğitim için Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) programı, devlet destekli okul taşımacılığı ve yurtların sağlanması gibi diğer tamamlayıcı hizmetler, bu sosyoekonomik engellerin bir kısmının giderilmesine yardımcı olurken, uyarlanmış öğrenme ve evde eğitim desteği salgının etkilerini azaltmada hayati önem taşımaktadır. Çocuk koruma sosyal yardım hizmetlerinden yararlanan yaklaşık 70.000 çocuk da dahil olmak üzere, okula düzenli olarak gitmeyi teşvik etmeyi ve eğitime erişimde daha fazla zorluk çeken kız çocuklarına ve örgün eğitime katılan ortaokul öğrencilerine daha yüksek miktarda nakit sağlamayı amaçlayan ŞEY programından yaklaşık 625.000 çocuk yararlanmaktadır. Ergenler ve gençler, ilgili teknik ve mesleki beceri eğitimi alma konusunda destek almaya devam etmektedir. 3RP ortakları; örgün eğitim, mesleki eğitim ve yaşam becerileri gelişimine erişimi artırmak için daha geniş bir yelpazede öğrenme imkanları sağlayan akredite programları

ve birkaç yıl boyunca okula gidemeyen çocuklar için hızlandırılmış öğrenme programlarını desteklemekte ve geliştirmektedir.

Uzaktan eğitime ve hizmet sunumuna geçiş, COVID-19 müdahalesinin bir gerekliliği olarak gerçekleşmiştir, ancak bu durum bazı haneler için ek engeller yaratarak eşitsizliklerin artmasına da sebebiyet vermiştir. Örneğin, bazı ailelerin internete veya televizyona erişimi bulunmadığı için salgının hizmetler üzerindeki (sosyal yardım faaliyetleri, topluluk buluşmaları ve yüz yüze verilen hizmetler gibi) sınırlayıcı etkisini azaltmak amacıyla kurulan iletişim platformlarına erişimde sıkıntılar yaşanmaktadır. Dil engelleri genellikle bu sorunları daha da kötüleştirir. COVID-19 salgınının sosyo-ekonomik etkisi, yüz yüze öğrenimin sona ermesi, akranlarla etkileşim eksikliği ve aile içi şiddet düzeyinde bildirilen artış, öğrenim kazanımlarının tersine dönme ihtimalini artıracak ve geçici ve uluslararası koruma altındaki çocukları da içeren hassas durumdaki çocuklar için muhtemel öğrenme kaybıyla sonuçlanacaktır. Bunun yanı sıra, her seviyede okul kaydı, katılımı ve devamlılığı üzerine daha fazla olumsuz etki de beklenmektedir. Bu muhtemelen çocukları etkileyen olumsuz başa çıkma mekanizmalarının benimsenmesine neden olacak, çoğunlukla oğlanlar için çocuk işçiliği ve kız çocukları için çocuk evliliği olmak üzere sonuçlar doğurabilecektir. Bu nedenle, eğitim ortaklarının önceliklerinden biri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okulları mümkün olan en kısa sürede güvenli bir şekilde yeniden açmasına ve COVID-19'un uzun süreli olumsuz etkisini azaltmak ve sürekli eğitim ve öğrenme başarıları için güvenli yerler olarak kalmalarına yardımcı olmaktır. Fiziksel, duygusal ve kültürel gelişim için alan sağlamadaki önemli rolleri göz önüne alındığında, aynı durum kreşler, okul öncesi eğitim ve gençlik merkezleri için de geçerlidir.

2021/22 döneminde, 3RP ortakları, uzaktan veya uyarlanmış eğitime devam eden çocuklar gibi mevcut koşullarda belirli erişim güçlükleri yaşayan kişileri destekleyerek, kaliteli hizmetlere erişimi artırmayı ve bugüne kadar elde edilen başarıların korunmasına yönelik yatırım yapmayı planlamaktadır. Dil, hizmetlere erişimin

ve sosyal uyumun önündeki en büyük engellerden biri olmaya devam etmektedir. Örneğin, ücretsiz hizmet sunumuna devam edilmesine rağmen, prosedür ve yönlendirmeleri anlamadaki zorluklar nedeniyle geçici koruma sağlanan Suriyelilerin hizmetlerden yararlanmada sorunlarla karşı karşıya kaldıkları sağlık ve eğitimde bariz olarak görülmektedir. Türkçe veya Arapça bilmeyen uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri için de çeviri desteği gerekmektedir ve 2021/22'de bu alanda geliştirilecek programlara rehberlik etmek için daha iyi bir analiz yapılmalıdır.

Tüm sektörlerdeki 3RP ortakları, nüfus artışının ve insani müdahalelerin doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz etkisini en aza indirmek amacıyla, programlı müdahalelerinde çevresel sürdürülebilirliği güçlendirme ve yaygınlaştırma ihtiyacını vurgulamıştır. Bu yaklaşım, herkes için temiz su ve sanitasyon ile ilgili 6. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı ve 11. Kalkınma Planı'nın çevresel koruma öncelikleri ile uyumludur. Dört milyon geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibinin çevresel sürdürülebilirlik üzerinde oluşturduğu ek baskı salgın ile birlikte daha da artmıştır. Atık ve su yönetimine önemin artırılması, yenilenebilir enerjiye daha fazla yatırım yapılması ve "yeşil ekonomi" kapsamında istihdam yaratılması gibi çevresel olarak sürdürülebilir olan ve dayanıklılığı artıran fırsatlar da çevresel sürdürülebilirlik yaklaşımına dahildir.

Müdahale

Türkiye Cumhuriyeti'nin Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği temelinde tasarlanan 3RP müdahalesi, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ilkelerinin uygulandığı, devlet önderliğindeki kapsayıcı yaklaşımın küresel bir örneğidir. Türkiye'deki yasal ve politik çerçeve, geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine ulusal hizmetlere erişim sağlamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları, geçici koruma altındaki Suriyeliler ile uluslararası korumaya ihtiyaç duyan yabancıların sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere erişimlerini ve Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik ile Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik vasıtasıyla sağlanan kayıtlı çalışma fırsatları aracılığıyla kendi kendilerine yeterliliklerini sağlamak için hizmetlerini genişletmişlerdir. 3RP ortakları hizmet sunumunun kalitesi veya aynı hizmetlerden yararlanan ev sahibi topluma sağlanan hizmet sunumu üzerinde olumsuz bir etki yaratmadan, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin, kamu sistemlerine ve hizmetlerine erişimlerinin artırılmasını adına destek vermek için çalışmaktadır.

Bu sistemler ve hizmetler, COVID-19 müdahalesi sırasında ciddi bir baskı altında kalmış, kamu sistemlerini ve kurumlarını desteklemenin ve gerektiğinde tamamlayıcı hizmetler sunmanın önemini göstermiştir. Bu, salgının neden olduğu öngörülemeyen değişikliklere uyum sağlayabilecek bir strateji, koordinasyon ve kaynak yaratma aracı olarak 3RP'nin önemini bir kanıttır. Böyle bir uyum ve destek, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin liderliği ve Türkiye'deki müdahaleyi destekleyen kapsayıcı politikalar olmadan mümkün olmayacaktır.

3RP ortakları, 3RP planının kapsamı dışında Türkiye Cumhuriyeti Devletine destek sağlayan diğer paydaşların artan rolünün farkındadır ve müdahale, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat, Yeni Çalışma Şekli ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ilkelerine uygun olarak, tamamlayıcılığı teşvik etmek için ortaklıkları güçlendirme hususuna güçlü bir vurgu yapmaktadır. Tutarlı ve sürdürülebilir bir müdahale ve Türkiye Cumhuriyeti Devletine etkin destek sağlamak adına, 3RP müdahalesi kapsayıcı koordinasyon platformları aracılığıyla ortaklar arasında tamamlayıcılık sağlamayı amaçlamaktadır. Buna ek olarak, 3RP ortakları, yerel hizmet sunumunda kamu ve sivil toplum ortakları arasındaki tamamlayıcılığı desteklemek için valilikler ve il müdürlükleri tarafından yönetilen yerel koordinasyon mekanizmalarına katılımı teşvik etmektedir. 2021/22 planlama sürecinin bir parçası olarak yerel yönetimler ve sivil toplum ortaklarıyla istişareler, farklı yaş grupları,

kadınlar ve kadın örgütlerinin anlamlı katılımı da dahil olmak üzere yerel müdahalelerin ve toplum katılımının önemini vurgulamıştır ve Türkiye genelinde bunun nasıl gerçekleştirildiğine dair örnekler ortaya koyulmuştur. Bu iyi uygulamaların yerel ihtiyaçlara dayanarak çoğaltılması ve paylaşılması gerekmektedir. Bu kapsamda geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi topluma yönelik girişimlere bilgi sağlamanın yanı sıra topluluklar arası iletişimi ve katılımı teşvik etmek amaçlanmaktadır.

3RP'nin 2021-2022 dönemi için stratejik hedefleri, ulusal sistemlere dahiliyet, kendi kendine yeterliliği destekleme ve sosyal uyumu teşvik etme ile ilgili stratejik önceliklerin vurgulanmasını yansıtacak şekilde revize edilmiştir. Üç stratejik hedef şu şekildedir:

1. *Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin korunmasına katkıda bulunmak*
2. *Sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlerin yanı sıra belediye hizmetleri ve yerel çözümler de dahil olmak üzere hizmetlere katılım ve erişimi desteklemek*
3. *Uyum, kendi kendine yeterlilik ve çözümlerin teşvik edilmesi*

Aşağıdaki uygulama ilkeleri, 2021/22 döneminde 3RP faaliyetlerine rehberlik edecektir:

- *3RP ortaklarının ulusal ve yerel kurumlar tarafından sağlanan yardım ve hizmet sunumuna yönelik sistem desteğinin önceliklendirilmesi,*
- *Hizmetlere yönelik talep mevcut hizmet imkanlarını aştığı zamanlarda belirli bir hedefe yönelik hizmetler, tamamlayıcı ve geçici hizmetler sağlanması, bu hizmetlerin ulusal hizmetlere entegre edilmesi için strateji geliştirme ve bu kapsamda farkındalığın ve sosyal hizmetlere erişimin artırılması,*
- *Hizmet sağlayıcılar arasındaki yönlendirme ve takip mekanizmalarının güçlendirilmesi ve yönlendirmeleri takip etmek için kurumsal kapasitenin desteklenmesi,*
- *Finansman ihtiyaçlarının belirlendiği iki yıllık bir plan oluşturulması; birden fazla yılı kapsayan bir strateji içeren ve düzenli olarak gözden geçirilen iki yıllık bir bakış açısının geliştirilmesi, (ortaklar 2022 planlarını güncellemek için 2021'in sonlarında bir durum incelemesi yapacaktır),*
- *Suriye müdahalesine bölgesel olarak ve 3RP kapsamında odaklanan ve Türkiye'de uluslararası*

koruma ve yardıma ihtiyaç duyan diğer milletlerden oluşan bir ülke planını içeren kapsayıcı yaklaşımın uygulanması,

- *Koruma, toplumsal cinsiyet¹⁸, çevre bilinci ve cinsel sömürü ve istismarı önleme konularının tüm sektörlerde yaygınlaştırılması,*
- *Tüm sektörlerde, kadınların ve kız çocuklarının spesifik hassasiyetlerinin hedefli eylemlerle ele alınması,*
- *COVID-19'un etkilerine yönelik müdahalelerin tüm sektörlerde yaygınlaştırılması;*
- *Özel sektör, ulusal ve yerel aktörlerle (belediyeler, STK'lar, topluluklar) etkileşimde bulunarak çok paydaşlı bir yaklaşımın teşvik edilmesi,*
- *Kendi kendini idame ettirme ve uyumun artırılması amacıyla eğitimler (örneğin; dil, meslek ve beceri eğitimi) sağlanması,*
- *Müdahalede tamamlayıcılığı sağlamak ve mükerrerliği önlemek adına 3RP ortakları tarafından sağlanan desteğin Türkiye'nin mülteci müdahalesine destek sağlayan diğer aktörleri dikkate alması (Uluslararası Finansal Kuruluşlar, IFRC)¹⁹.*
- *İhtiyaçları önceliklendirmek ve etki ölçümü için gereken durumlarda ilgili paydaşlarla (örneğin; kamu kurumları, fon sağlayıcı ülke ve kuruluşlar, özel sektör, sivil toplum kuruluşları) kanıta dayalı programlama ve savunuculuk yapılması. Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı ve AB Delegasyonu işbirliği ile hazırlanan AB Mali Yardım Aracına ilişkin 2018 Güncellenmiş İhtiyaç Değerlendirme Raporu'nun yanı sıra, Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı tarafından koordine edilen ve kamu kurumlarının katkılarıyla hazırlanan Türkiye'deki Mültecilere Yönelik COVID-19 İhtiyaç Analizi bu çalışmalara rehberlik edecektir.*

COVID-19'un Türkiye'deki etkisi önceliklerin acil bir şekilde revize edilmesini ve hizmet sunumunun uyarlanmasını gerektirmiş olsa da 2020 yılı boyunca, 3RP ortakları ve sektör çalışma grupları, uzun vadeli çözümler geliştirmeye, sürdürülebilir planlama hazırlamaya ve müdahalede esneklik sağlamaya devam etmiştir. Salgının hizmet sunumu ve sosyoekonomik ihtiyaçlar üzerindeki etkisinin 2021'in başlarında müdahalenin büyük bir kısmını etkilemesi beklenirken, 3RP Türkiye planı, hem ek finansal, insan ve altyapı kaynakları açısından hem de mevcut kapasitelerin güçlendirilmesi açısından kamu kurumlarına devamlı sağlanmakta olan yatırımlarla şekillenmektedir. Bu destek, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunurken, kamu sistemlerinin etkilenen ev sahibi topluma hizmet verme kapasitelerini etkilemeden, geçici koruma sağlanan Suriyelileri, uluslararası koruma başvuru sahiplerini ve statü sahiplerini ulusal ve yerel salgın müdahalesine dahil etmek için hayati önem taşımaktadır.

Kalıcı Çözümler Stratejisi

Mülteci müdahalesi genellikle mültecilerin hayatlarını yeniden inşa etmelerine ve insan onuruna yakışır biçimde ve barış içinde yaşamalarına olanak tanıyan çözümler bulmayı amaçlamaktadır. Küresel olarak bu çözümler yerel entegrasyon, yeniden yerleştirme ve gönüllü geri dönüşü kapsamaktadır.

Üçüncü ülkeye yerleştirme, Türkiye'deki en hassas durumdaki mültecilerden bazılarına sunulan bir seçenek olmaya devam etmektedir. Üçüncü ülkeye yerleştirme kotalarının artırılması ve tamamlayıcı yolların genişletilmesi yönündeki savunuculuk çalışmaları küresel çapta ve Türkiye'de 2021 yılında devam edecektir. Bu, devletlerin Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat kapsamındaki üçüncü ülke çözümlerine erişimi genişletme taahhüdünün yanı sıra dünya çapında üçüncü ülkeye yerleştirme programlarının kapsamını genişletmeye ve uluslararası sorumluluk paylaşımı ruhuyla daha sistematik bir şekilde tamamlayıcı yollara erişimi artırmaya yönelik küresel çabalarla uyumlu olacaktır. Tamamlayıcı yollar, kalıcı çözüm seçeneklerine daha fazla erişim sağlama potansiyeline sahip olsa da mülteciler genellikle bu yollara erişimde yasal, idari ve pratik engellerle karşı karşıya kalmaktadır.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve ikincil mevzuat, gönüllü geri dönüş prosedürlerini düzenleyen hükümler içermektedir. 3RP ortakları tarafından GİGM'e sunulan destek, geri dönüşlerin gönüllü olarak, bağımsız ve bilgilendirilmiş bir seçim ile yapıldığından emin olarak, bu prosedürleri güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve 3RP ortakları, güvenli ve onurlu bir şekilde gerçekleştirilen geri dönüşlere hazırlanma aşamasında nüfus kaydının ve eğitim sertifikaları ile mesleki yeterlilik sertifikalarının belgelendirilmesinde karşılaşılan engellerin ele alınması konusunda iş birliği yapmaktadır. COVID-19 salgını sebebiyle 2020'de geri dönüş rakamlarında ciddi bir düşüş görülürken, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kriz başladığından bu yana yaklaşık 420.000 Suriyelinin Türkiye'den Suriye'ye gönüllü olarak geri döndüğünü tahmin etmektedir. Suriye'deki güvenlik durumu ve insani durum, büyük ölçekli geri dönüşlerin sürdürülebilirliği için önemli zorluklar yaratacak şekilde istikrarsızlığını korumaktadır.

Türkiye'de, 3RP ortakları, kalıcı bir çözümün öncülü olarak, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin dayanıklılığını ve kendi kendine yeterliliğini artırmayı amaçlamaktadır. Kendi kendine yeterliliğin artırılması,

Mültecilere ilişkin Küresel Mutabakat kapsamındaki dört hedeften biridir. Türkiye'deki yasal çerçeve, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı'nda daha ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sosyal ve ekonomik anlamda dahil edilmesini ve uyumu sağlamaktadır. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri dahil olmak üzere yabancıları, ev sahibi toplum ile karşılıklı uyum içinde yaşamaya teşvik etmeyi, Türkiye'de, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Uyum politikası, çeşitli çalışmaların mültecilerin daha kalıcı bir çözüm elde etmelerine yardımcı olduğunu gösterdiği üzere, geçici koruma sağlanan Suriyeliler de dahil yabancıları kendi kendine yetebilen, daha dayanıklı ve topluma katkıda bulunabilen bireyler haline getirecek bilgi ve becerilerle donatmayı amaçlamaktadır.

3RP, kadınların karşılaştığı belirli engeller ve ayrımcılığı göz önünde bulundurmaktadır. Ortaklar, 2021/22 döneminde kalıcı çözümleri desteklemeyi amaçlayan faaliyetler aracılığıyla, kadınların ve kız çocuklarının eşit katılımının, liderliğinin ve kapasitesinin daha etkili kalıcı çözümler sağlanmasındaki katkısını destekleyecektir.

COVID-19 salgını, acil durum hazırlığının ve koordineli müdahalelerin önemini göstermiştir. 2021/22 için planlama yapılırken, mevcut ve planlanan 3RP faaliyetleri, ilgili koordinasyon platformları ve devlet kurumları ile yakın iş birliği içinde olası senaryolar için acil durum hazırlığı yönünden gözden geçirilecektir. Bu çalışma kurumların hızlı ölçek büyütmesi veya hızlı adaptasyonunu gerektiren acil durumlar için de geçerli olacaktır.

Sosyal Uyum

Türkiye’de geçici koruma sağlanan Suriyelilere ilişkin kapsamlı yasal çerçeve, sosyal uyum bileşenlerini ve uyuma yönelik çabaları kapsamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kapsayıcı politika çerçevesi ve ev sahibi toplumun pozitif tutumu, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin dışlanmasını azaltmaya ve ev sahibi toplum ile olumlu ilişkilerin teşvik edilmesine yönelik önemli bir katkı sağlamıştır. Ancak, COVID-19 salgını toplumun birçok kesimini olumsuz yönde etkilemiştir ve bu nedenle sosyal gerilimlerin artması riskini ele almak için 2021/22 döneminde sosyal uyumu teşvik etmeye yönelik yatırımların artırılması gerekmektedir. Geçim kaynaklarının kaybı ve iş imkanları için artan rekabet, yanlış bilgilendirme ve dil engelleri, Türkiye’de sosyal uyumu etkileyen ve sürekli ve koordineli destek gerektiren başlıca faktörler arasındadır.

Şubat 2018’de Türkiye Cumhuriyeti Devleti Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı’nı kabul etmiştir. Yasal çerçeveye uygun olarak ve GİGM koordinasyonunda, Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplum arasında hem ulusal hem de il düzeyinde uyum faaliyetlerini teşvik etmekte, sosyal kapsayıcılığı güçlendirmekte ve geçici koruma sağlanan Suriyelilerin dayanıklılığını teşvik etmektedir.

Sosyal uyum ile ilgili olarak 3RP kapsamında sektörler arası bir çerçeve geliştirilmiş ve Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı ile uyumlu hale getirilmesi için güncellenmiştir. Çerçeve, sosyal uyum ile ilgili programlara rehberlik ve koordinasyon sağlamak için eğilimler ve çıkarılan dersler üzerine kuruludur ve saha ve ülke düzeyindeki istişarelere dayalı öneriler sunmaktadır. 2021/2022 döneminde, 3RP ortakları, ev sahibi toplum arasında farkındalık yaratma çabalarını artıracak, sosyal gerilimlere neden olan yanlış bilgilendirmeye ilgili zorlukları ele alacak ve ev sahibi toplum ve kanaat önderlerini kapsayan ve yerel olarak yönetilen müdahaleleri destekleyecektir. Sosyal uyum girişimleri izlenecek, değerlendirilecek ve hizmet sunumu noktasında zarar vermeme ilkesine uygun olarak yaygınlaştırılacaktır. Zarar vermeme ilkesinin uygulanması, ortakların programlarını tasarlarlarken ve uygularken, tüm topluluklardan en hassas kişileri destekleme yoluyla sosyal uyumu muhafaza edeceği anlamına gelmektedir.

Uyum kavramının yasal çerçeveye dahililiyeti, ulusal hizmet

sunumu kapsamında (sağlık ve eğitim gibi) sosyal uyum bileşenlerinin farklı kamu kurum ve süreçleri tarafından yaygınlaştırılmasına olanak sağlamıştır. Bu, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin kendi kendine yeterliliğine katkıda bulunmak için sosyal ve ekonomik katılımı artırmaya yardımcı olmaktadır. Hizmet sağlayıcılara yönelik yatırımlar, kurumların yardım sağlama kapasitelerini desteklemek ve topluluklar arasındaki rekabeti sınırlandırarak destek eşitsizliği konusundaki yanlış algıların önüne geçmek açısından kilit öneme sahiptir.

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri için kendi kendine yeterlilik ve dayanıklılığın teşvik edilmesi, uyumun kilit unsurlarından biridir ve salgın döneminde daha da önemli ve zorlayıcı hale gelmiştir. Bu nedenle, 3RP ortakları, tüm ekonomik sektörlerdeki geçim kaynakları faaliyetlerini desteklemeye, örgün eğitime, mesleki eğitime ve yaşam becerileri gelişimine erişimi teşvik etmeye ve kayıtlı işgücü piyasasının önündeki engelleri kaldırmaya çalışmaya devam edecektir. Ortaklar, istihdam sonrası insana yakışır çalışma koşullarını destekleyecek ve kamu kurum ve kuruluşlarına uygulama ve çalışma mevzuatına uyumu geliştirme konusunda destek sağlayacaktır. Dil engeli, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ev sahibi topluluğun üyeleriyle iletişim kurmasına ve bir araya gelmesine engel olduğu için, sosyal uyumun geliştirilmesinde önemli bir engel olmaya devam etmektedir. 3RP ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devletine destek vererek, geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine Türkçe öğrenmeleri için fırsatlar sağlamak ve çalışma ortamlarında ev sahibi toplum ile daha iyi ilişkiler kurulmasını kolaylaştırmaktadır.

Belediyeler, toplumlar arasındaki etkileşimlerde ön planda oldukları için, uyum ve sosyal uyum programlarının uygulanmasında kilit rol oynamaktadır. Yerel hizmetler ve tesisler, artan nüfustan kaynaklı

baskının hafifletilmesi ve ev sahibi toplum arasındaki olumsuz algının azaltılması için daha fazla desteğe (ör. dijital araçlar) ihtiyaç duymaktadır. 3RP ortakları, topluluklar arasındaki diyaloga destek vererek ve bu konuda arabuluculuk yaparak liderlik rolü üstlenen yerel kurumları desteklemeye devam edecektir.

3RP ortaklarının, farkındalık yaratma ve bilgilendirme faaliyetlerinin yanı sıra, topluluk liderleri arasında toplantılar, sosyal ve kültürel etkileşimler ve katılım gibi yollarla diyalog ve birlikte yaşamın teşvik edilmesini desteklemeye devam etmesi çok önemlidir. Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin, potansiyel gerilim alanlarının belirlenmesine ve çözülmesine yardımcı olabilecek yerel girişimlere dahil edilmesi topluluk katılımını güçlendirebilir. Sosyal uyumun ve barış içinde bir arada yaşamın teşvik edilmesi için, kadınların ve erkeklerin kendi topluluklarında nasıl bir etki yaratabileceğini anlamak çok önemlidir.

Salgının fiziksel toplantılar üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, 3RP ortaklarının yaklaşımlarında yenilikçi olmaları ve halk sağlığı durumu normalleşene kadar geçici ve uluslararası koruma altındaki kişiler ve ev sahibi toplumla uzaktan etkileşim kurmak için dijital araçları sağlama ve kullanma konusunda yerel aktörleri desteklemeleri gerekecektir.

Sosyal Koruma

Sosyal koruma, insani ve ekonomik kalkınmayı desteklemenin yanı sıra daha fazla eşitlik ve sosyal uyumun sağlanmasında hayati bir rol oynamaktadır. Sosyal koruma, kişinin yaşamı boyunca yoksulluğu, yoksulluk kaynaklı hassasiyetleri ve olağanüstü durumlardan ve kişisel koşullardan (ör. geçim kaynağı kaybı, hastalık, engellilik, yaşlılık) kaynaklanan sosyal dışlanmayı veya diğer hassasiyetleri azaltmak ve ortadan kaldırmak için tasarlanmış bir dizi politika ve program olarak tanımlanmaktadır. Sonuç olarak, sosyal koruma kişilerin risklere maruz kalmalarını azaltmaya yardımcı olurken, aynı zamanda ekonomik ve sosyal riskleri yönetme kapasitelerini artırmaya da yardımcı olur. Sosyal koruma, temel hizmetlere erişimi destekler ve ailelerin çocuklarına ve diğer hassas aile üyelerine bakma kapasitesini güçlendirir. Sosyal koruma politikaları genel olarak dokuz temel alanı kapsamaktadır: çocuk ve aile yardımları, annelik yardımı, işsizlik desteği, iş kazalarına ilişkin yardımlar, hastalık yardımları, sağlık yardımı (tıbbi bakım), ileri yaş yardımları, maluliyet yardımları ve ölüm yardımları.

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri dahil olmak üzere, COVID-19'un Türkiye'deki hassas durumdaki haneler üzerindeki sosyoekonomik etkisi, sosyal koruma ve destek ihtiyacını büyük ölçüde artırmış, yardım sağlayan kamu kurumları ve 3RP ortakları üzerinde daha fazla yük oluşturmuştur. Kadınların sağladığı ücretsiz bakım, bir sağlık krizi durumunda bu sorumlulukların artması ve sağlık krizleri sırasında kadınların ve kız çocuklarının enfekte olma riskinin arttığı göz önünde bulundurulmalıdır. Türk sosyal koruma sistemi kapsamında, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler ve yardımla ilgili farklı bileşenler bulunmaktadır. Sosyal güvenlik sistemi, toplumun genel olarak ulusal sağlık hizmetleri, emeklilik yardımları ve işsizlik sigortası yoluyla sigorta kapsamına alınmasını amaçlamaktadır. Genel sağlık hizmetleri ve bazı hassas durumdaki gruplara sağlanan primler hariç olmak üzere, sosyal güvenlik temelde kişinin kendisini finanse etmesine dayalıdır. Sosyal hizmetler ve yardım sistemiyle yoksulluğun azaltılması ve özel ihtiyaç sahibi kişilere sosyal bakım sağlanması hedeflenmektedir.

Salgından önce de resmi iş olanakları ve çalışma izinlerinden yalnızca sınırlı sayıda geçici koruma sağlanan Suriyeli, uluslararası koruma başvuru sahibi ve statü sahibinin yararlandığı göz önünde bulundurulduğunda, sosyal koruma 3RP müdahalesinin temel unsurlarından birini oluşturmaya devam etmektedir. 3RP ortakları, öncelikle geçici ve uluslararası koruma altındaki nüfus ve ev sahibi toplum arasındaki en hassas durumdaki bireylere ve ailelere sosyal hizmet ve hedefli yardım

sağlanmasını desteklemeye çalışırken, aynı zamanda genel olarak sosyal koruma sistemini güçlendirmeye de destek sağlamıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu, Türkiye'de yasal olarak ikamet eden yabancıların mevcut altyapı ve süreçler aracılığıyla sosyal yardıma erişim sağlamalarına olanak tanımaktadır. 3RP ortakları, yerel merkezli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla nakit temelli destek sunmak ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı Sosyal Hizmet Merkezleri ile İŞKUR İl Müdürlükleri ve diğer yerel kurumlar aracılığıyla sosyal hizmetlere ve istihdam hizmetlerine erişim olanağı sağlamak üzere AÇSHB ile yakın iş birliği içinde çalışmaktadır. Aynı zamanda 3RP ortakları, altı aylık bir süre boyunca sosyal güvenlik primlerini karşılayarak kayıtlı işgücü ve sosyal güvenlik sistemine geçişi desteklemek için AÇSHB bünyesindeki Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

Salgın sürecinde artan hassasiyetler nedeniyle, bu zorlu dönemde en hassas durumdaki kişileri desteklemek için 2021'de nakit temelli yardımın sürdürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır. 3RP ortakları özel ihtiyaç sahiplerinin bu ihtiyaçları karşılamaya yönelik sosyal hizmetlere başvuruları için güçlendirme, kadınlar, çocuklar, ergenler, engelliler ve yaşlıların dahiliyetini arttırma, kayıt dışı çalışanların haklarını ve güvenliğini koruma ve söz konusu kişileri kayıtlı çalışmaya teşvik etme ve kayıtlı işgücü piyasasına dahililiyeti teşvik etme yolunda çalışmaya devam edecektir. 3RP ortakları ayrıca geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplumun özel ihtiyaçları olan kişileri tespit etmeleri ve uygun hizmetlere erişmelerine yardımcı olmaları için güçlendirecektir. Buna ek olarak, 3RP ortakları, sosyal koruma ve geçim kaynakları ile ilgili faaliyetler yürüten uluslararası finans kuruluşları, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu (IFRC) ve Türk Kızılay dahil olmak üzere, 3RP dışındaki ortaklarla yakın iş birliği, koordinasyon ve tamamlayıcılık sağlayacaktır. 2021'de 3RP ortakları, kamu kurumları ve özel sektör ile yakın iş birliği yaparak, resmi sosyal koruma sağlayan sosyal sigorta sistemine erişimi sağlamak amacıyla, resmi istihdama erişimin artırılmasına öncelik vermeye devam edecektir. İşsizlere ve aynı zamanda kayıt dışı çalışan kişilere (kadınlar ve gençlere odaklanılmak üzere) kayıtlı işgücü piyasasına adım atmalarına olanak sağlayabilecek hizmetlere erişimleri için gereken nitelikleri kazandırmak amacıyla gerekli bilgi ve beceriler sunulacaktır. Ayrıca, işverenler kayıtlı eleman çalıştırmak için ve bu kişilerin sosyal güvenlik sistemine kayıt süreçlerinde desteklenecektir.

Ortaklık ve Koordinasyon

Türkiye'nin mülteci müdahalesi konusundaki liderliği; Dışişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Ofisi, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Tarım Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığının yanı sıra Diyanet İşleri Başkanlığı ve Adalet Bakanlığı da dahil olmak üzere kamu kurumları ile yakın koordinasyon ve iş birliği gerektirmektedir. Bu kurumlar toplu olarak, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı rehberliğinde oluşturulan politika ve faaliyetlere uygun olarak öncelikleri belirler ve koordine eder. Bu öncelikler 3RP planının temelini oluşturmaktadır.

Ulusal mevzuat uyarınca, İçişleri Bakanlığına bağlı GİGM, Türkiye'deki tüm yabancılar ile ilgili politika ve süreçlerin uygulanmasından sorumlu temel kurumdur. GİGM, geçici koruma ve uluslararası koruma sağlanan kişiler (kayıt, belgeleme ve mülteci statüsünü belirleme dahil), vatansız kişiler ve diğer yabancılar ile ilgili prosedürlerden sorumlu Türkiye'deki tek makamdır. GİGM ayrıca, bu politikaların uygulanmasına yönelik olarak kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum, uluslararası kuruluşlar ve diğer ilgili paydaşlar arasında koordinasyona öncülük etmektedir. Bu koordinasyon görevleri il düzeyinde, mülki idari amir adına İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir. Buna ek olarak, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri (AÇŞHİM), 3RP ortakları ve diğer sivil toplum kuruluşları ile koordineli olarak il düzeyinde koruma müdahalesine öncülük etmektedir.

3RP ortakları, geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine ve ihtiyaç sahibi ev sahibi toplumun ihtiyaçlarına uygun çözümler üretmek için Türkiye Cumhuriyeti Devletinin gözetimi ve liderliğinde çalışmaktadır. 3RP ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin politika ve hizmetlerini desteklemek için ulusal ve yerel kurumlarla ve sivil toplum ile yakın iş birliği içinde çalışarak kapsayıcılık ve aidiyet odaklı, etkili bir model sunmaktadır.

3RP'nin koordinasyon yapısı, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında özetlenen çok paydaşlı ve ortaklığa dayalı yaklaşımı yansıtmaktadır. 3RP, şeffaf, saygılı, tamamlayıcı ve karşılıklı fayda sağlayacak şekilde iş birliği yaparak, Türkiye'nin mülteci müdahalesini desteklemek için mevcut kaynakları kullanmak üzere ortaklıklar oluşturmak ve güçlendirmek için kapsayıcı bir platform sağlar.

3RP ortakları arasındaki teknik koordinasyon; Koruma, Gıda Güvencesi ve Tarım, Eğitim, Sağlık, Temel İhtiyaçlar ve Geçim Kaynakları olmak üzere altı sektör üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ankara, Gaziantep, İstanbul ve İzmir'de sektörler arası koordinasyon yapıları mevcuttur. Tüm 3RP sektörleri, sınırlı kaynakları verimli bir şekilde kullanmak, standartları tutarlı şekilde uygulamak ve bilgi paylaşmak için ulusal ve yerel kamu ve özel sektör paydaşlarıyla ortak ihtiyaç değerlendirmeleri ve analizleri yapmakta, 3RP kapsamındaki stratejik planlama ve faaliyetlerin koordinasyonu sağlamaktadır. 2021/22 döneminde de Çocuk İşçiliği Teknik Çalışma Grubu, Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Çalışma Grubu, Bilgi Yönetimi Çalışma Grubu, Nakit Temelli Müdahaleler Teknik Çalışma Grubu, Sosyal Yardımdan İstihdam Fırsatlarına Geçiş Çalışma Grubu, Kalıcı Çözümler Çalışma Grubu ve Topluluklarla İletişim Görev Gücü gibi tematik grupların desteğiyle ortak sorunların ele alınması ve bilgi paylaşımı devam edecektir. 3RP ortakları ayrıca ortak risk analizi yapma, hazırlıklı olma ve risk azaltma faaliyetlerini koordine etme alanındaki görevlerini sürdürecektir.

3RP ortakları, geçici koruma sağlanan Suriyelilerle, uluslararası koruma başvuru sahipleriyle ve statü sahipleriyle birlikte ev sahibi toplumla çeşitli yerel platformlar aracılığıyla düzenli olarak etkileşime girmektedir. 3RP ortakları, 2021/2022 döneminde kadınlar ve gençler de dahil olmak üzere farklı nüfus gruplarının temsiline ve katılımına daha fazla önem verecektir.

3RP ortakları, Uluslararası Finansal Kuruluşlar, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu (IFRC), sivil toplum örgütleri ve özel sektör gibi diğer aktörlerle iş birliğini artıracaktır. Bu işbirliği geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ulusal sistemlere erişimlerinin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Bu aktörlerle iş birliği içinde, 3RP, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplumun ihtiyaçlarının daha kapsamlı bir analizine ve bunları karşılamada Türkiye Cumhuriyeti Devletine desteğin daha iyi koordinasyonuna katkıda bulunacaktır.

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Temel öncelikleri ele almak, ortaklıkları güçlendirmek ve Türkiye 3RP'nin genel etkinliğini artırmak üzere, bütün ortaklar 3RP faaliyetlerini mevcut ulusal stratejilerle ve politikalarla uyumlu hale getirmeyi hedeflemektedir. Türk ve geçici ve uluslararası koruma altındaki topluluklarla yakın bir şekilde çalışmak, hesap verebilirlik mekanizmalarının 3RP ortaklarının yardım etmeye çalıştığı kişiler tarafından dikkate alınmasını ve bu kişilerin hesap sorabilmesini sağlamak için bir zorunluluktur. Dolayısıyla bu plan, değerlendirilen ve gözlemlenen yerel ihtiyaçlar ve çözümler doğrultusunda ve (kurumlar arası değerlendirmeler yoluyla) etkilenen topluluklar, ulusal ve yerel kamu kurum ve kuruluşları (ör. il müdürlükleri, belediyeler), sivil toplum ortakları, Türk ve Suriyeli özel sektör ve fon sağlayıcı kuruluşlar dahil olmak üzere bütün paydaşlarla yapılan istişareler aracılığıyla hazırlanmıştır.

Bütün 3RP ortakları, müdahalenin faydalanıcılarının program tasarımı ve uygulama süreçlerine dahil edilmesini teşvik etmektedir. 3RP, kimseyi geride bırakmama ilkesine uygun olarak kadınları, farklı yaş gruplarını ve en dezavantajlı grupları temsil etmeye özel bir önem vererek geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplumun katılımını artırmayı amaçlamaktadır. Kuruluşlar Arası Daimî Komite ve Temel İnsani Yardım Standartlarının hesap verebilirlik ilkeleri rehberliğinde, etkilenen nüfuslara karşı hesap verebilirliği sağlamak adına, bireylere hizmet erişimi ve geri bildirim iletimi için zamanında ve erişilebilir bilgi sağlama mekanizmaları kurulmuştur. 3RP, kuruluşlar ve etkilenen nüfus arasındaki diyalogu sağlayarak, toplulukların kapsayıcı ve ayrımcı olmayan bir şekilde karar verme üzerinde gerçek bir etkiye ve nüfuz sahibi olmasını sağlamayı

amaçlamaktadır. Bu nedenle, cinsiyet, yaş ve çeşitlilik göz önünde bulundurularak faydalanıcılardan geri bildirim almak için kullanılan güvenli kanallar, 3RP ortaklarının sağladığı programlar ve hizmetlerin kalitesini artırmak için sistematik olarak kullanılırken, kuruluşlar topluluk ağları aracılığıyla geri bildirimlerinin nasıl kullanıldığı konusunda faydalanıcıları bilgilendirir.

COVID-19 nedeniyle getirilen fiziksel kısıtlamalar nedeniyle, topluluklarla olan bu bağlantıları sürdürmek için dijital iletişim araçları, yardım hatları ve telefon anketleri kullanılmaktadır. Bu bağlamda, topluluklarla olan iletişim, ülke çapında kurulan yardım hatları, öneri kutuları, SMS sistemleri ve topluluk geri bildirim konusunda çalışan ekipler (ör. yardım masaları) aracılığıyla, topluluklar tarafından sağlanan geri bildirimlere dayanarak güçlendirilmeye ve uyarlanmaya devam etmektedir. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri, mevcut geri bildirim mekanizmaları hakkında SMS, broşür, posterler yoluyla ve sözlü olarak hizmet sunum noktalarında bilgilendirilir. Sosyal yardım ağları ve geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler için ulusal danışmanlık hattı faaliyet göstermeye devam etmektedir. Ortaklar tarafından işletilen topluluk merkezleri ağı, bireylere danışmanlık, sosyal ve kültürel hizmetler sunarken, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM) geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasından savunmasız kişiler ve ev sahibi toplum için hizmetler sunmakta ve böylece geniş ve yerelleştirilmiş bir bilgi ve hizmet sağlayıcıları ağı oluşturulmaktadır.

2020'nin başlarında yapılmış olan, etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik konulu bir Koruma çalışmayı

sonrasında, 3RP faaliyetlerine rehberlik etmek için bir eylem planı geliştirmek üzere kurumlar arası bir Görev Gücü kurulmuştur. 2021 yılında ortaklara daha fazla eğitim ve rehberlik sağlanacaktır.

Cinsel sömürü ve istismarın önlenmesine yönelik güçlü sistemler, en hassas nüfusları yetkinin kötüye kullanımı risklerinden korumak için çok önemlidir. Türkiye’de cinsel sömürü ve istismarın önlenmesi ile ilgili çabaları güçlendirmek için, kurum düzeyinde belirlenecek asgari standartları ortaya koyan kurumlar arası bir bilgi notu geliştirilmiştir. 3RP ortakları, kurumlara özgü davranış kuralları oluşturmak, cinsel sömürü ve istismarın önlenmesinden sorumlu odak kişiler belirlemek ve takip edilebilir, etkili ve erişilebilir topluluk tabanlı şikâyet mekanizmaları oluşturmak üzere görevlendirilmiştir. Önleme ve hesap verebilirlik tedbirleri oluşturmaları için 3RP ortaklarına verilen çeşitli düzeylerdeki eğitimler devam etmektedir. Temel hedefler, gerekli müdahale mekanizmalarıyla birlikte olayları raporlamak için erişilebilir ve etkili kanallar oluşturmak ve personel farkındalığını artırarak riskleri azaltmaktır.

Hizmet Danışmanlığı (Services Advisor) uygulaması, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin mevcut hizmetleri, bunlara nerede erişileceğini ve sağlayıcıdan neler beklenebileceğini daha iyi anlamasını sağlamak için geliştirilmiştir. Çağrı merkezleri ve toplum merkezleri aracılığıyla şikâyet mekanizmaları oluşturulmuş ve geçici ve uluslararası koruma altındaki kişilere sağlanan hizmetlerle ilgili geri bildirim sağlama ve şikâyetle bulunma imkanı sağlanmıştır. SUY ve ŞEY programları, Türk Kızılay tarafından yönetilen bir çağrı merkezinin yanı sıra ilgili internet sitelerinin geliştirilmesi yoluyla

faidalanıcılara karşı hesap verebilirliği de teşvik etmiştir.

3RP koordinasyon mekanizmaları, ülke genelinde birden fazla noktayı kapsayacak şekilde faaliyet göstermeye devam etmektedir. Özel koordinatörler ve bilgi yönetimi personeli, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı eş başkanlığındaki sektörler arası koordinasyon mekanizmasını ve altı sektör çalışma grubunu desteklemektedir. Çeşitli paydaşları temsil eden yüzden fazla üyeden oluşan Suriye Görev Gücü (SGG) gibi bölgesel ve ulusal düzeyde düzenli bilgi paylaşımı toplantıları düzenlenmektedir.

Birleşmiş Milletler Mukim Koordinatörünün başkanlığını yaptığı ve ilgili BM kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan Suriye Müdahale Grubu, planın ortaklar tarafından uygulanmasındaki nihai sorumluluğu üstlenmektedir. Hesap verebilirliği güvence altına almak ve sektörler arası çıktılar seviyesindeki ortak çalışmaların tutarlılığını sağlamak için, kapsamlı bir izleme ve değerlendirme çerçevesi bu plana eşlik etmektedir. Bu çerçeve çıktı seviyesinde hazırlanmıştır ve sektörel sonuç çerçevelerini tamamlayıcı niteliktedir. Planlama ve programlama için daha iyi bilgi sağlamak adına cinsiyet ve yaşa göre ayrıştırılmış veriler sistematik olarak toplanacak ve kullanılacaktır ve izleme ve değerlendirme göstergeleri, mümkün olduğunda cinsiyet ve yaşa dayalı hususları içerecektir. 3RP faaliyetlerinin uygulanması ve ihtiyaç değerlendirmeleri ile ilgili bilgilendirme ürünleri, sektörler arası Veri Portalı üzerinden kamuya açık olarak paylaşılmaktadır.²⁰

Küresel Süreçler

3RP, ev sahibi ülkeler üzerindeki baskıyı hafifletmek, mültecilerin kendi kendine yeterliliğini artırmak ve üçüncü ülke çözümlerine erişimi genişletmek amacıyla yük ve sorumluluk paylaşımını teşvik etmek için tasarlanan Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat vizyonunun uygulanmasına yardımcı olan bütünsel, devlet öncülüğünde yürütülen planların bir örneğini sunmaktadır. Türkiye, Aralık 2019'da Cenevre'de düzenlenen ilk Küresel Mülteci Forumu'nda ²¹ hem forumun eş düzenleyicisi olarak hem de ülkenin kapsamlı mülteci müdahalesi altındaki yaklaşık 50 iyi uygulamayı paylaşarak önemli bir rol oynamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Suriye kaynaklı insani kriz ile mücadelesine çok paydaşlı destek sağlamak, 3RP'nin Türkiye'deki ana hedefidir. Fon sağlayıcı kuruluşlar uluslararası yük ve sorumluluk paylaşımı ilkesiyle uyumlu olarak bu müdahaleyi cömertçe finanse etmeye devam etmektedir. Ev sahibi nüfusa ek olarak dört milyon geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibine yardım ederek halihazırda büyük yük altında olan Türk kamu sistemleri ve hizmetleri COVID-19'un etkisi sebebiyle ciddi bir baskı altında kalmıştır. 3RP, Türkiye'nin özellikle zorla yerinden edilmiş söz konusu kişiler için sert sonuçları olan salgına karşı kapsayıcı yaklaşımına destek olmaya adapte olabilmiş ve yanıt verebilmiştir.

Suriye krizinin yaklaşık 10 yıldır sürüyor olması sonucunda milyonlarca geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibine ev sahipliği yapan Türkiye'nin üzerindeki yükün daha da artması, salgının ev sahibi toplum ve fon sağlayan ülkeler üzerindeki sosyoekonomik etkileriyle birleştiğinde, 3RP için güçlü ve sürdürülebilir finansman desteğinin 2021/22'de çok daha önemli olacağı öngörülmektedir.

Birleşmiş Milletler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve kalkınma ortaklarının salgın müdahalesini desteklemek için 18 aylık bir dönemi kapsayan bir COVID-19 Sosyoekonomik Müdahale Teklifi geliştirmiştir. Müdahale Teklifi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı temelinde; Birleşmiş Milletler ile (müdahale, iyileşme ve yeniden inşa etme faaliyetleri) uzun vadeli ulusal kalkınma ortakları arasında uyum sağlamaktadır. Teklif beş alan üzerine oturtulmuştur: i) Önce Sağlık; ii) İnsanların Korunması; iii) Ekonomik Müdahale ve İyileşme; iv) Makro Ekonomik Müdahale ve Çok Taraflı İş Birliği ve v) Sosyal Uyum ve Topluluk Dayanıklılığı. Etki değerlendirmeleri, mültecilerin ve göçmenlerin COVID-19'un neden olduğu sosyoekonomik risklerden ciddi şekilde etkilendiğini ve savunmasız grupların iyileşme planlarına dahil edilmesinin önemini

arttığını göstermektedir ve Yanıt Teklifi, 7 Mayıs 2020'de başlatılan ve toplam 140.588.556 ABD dolarına ulaşan 3RP COVID-19 özel müdahale planını oluşturan faaliyetleri kapsamaktadır.

Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat, "2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemine uygun olarak, büyük mülteci hareketlerinin yarattığı kalkınma zorlukları(nın) ve mültecilere ev sahipliği yapan alanlarda herkesin yararlanabileceği ortak ve kapsayıcı ekonomik büyümenin faydaları(nın)" zamanla daha fazla önem kazandığının altını çizmektedir. BM Sürdürülebilir Kalkınma İşbirliği Çerçevesi (2021-25), On Birinci Kalkınma Planında belirtilen stratejik çerçeve doğrultusunda ve Türkiye'nin 2030 Gündemine doğru ilerlemesini destekleyecek olan aşağıdaki kalkınma önceliklerine dayalı olarak, BM'nin Türkiye için kalkınma planını ana hatlarıyla ortaya koymaktadır: i) Kapsayıcı ve adil sosyal kalkınma; ii) Rekabetçi üretim, verimlilik ve herkes için insanlık onuruna yakışır iş; iii) İklim değişikliği, sürdürülebilir çevre ve yaşanabilir şehirler; ve iv) İyi yönetim ve yargı hizmetlerinin kalitesi. Sosyal uyum ve etkin göç ve uluslararası koruma yönetimi ile ilgili sonuçlar bu çerçeveye dahil edilmiştir.

Hem 3RP hem de BM Sürdürülebilir Kalkınma İşbirliği Çerçevesi, Türkiye'nin 11. Kalkınma Planına (2019-23) ve bu plan dahilindeki beş stratejik önceliğe katkı sağlayacaktır: istikrarlı ve güçlü ekonomi; rekabetçi üretim ve verimlilik, nitelikli insan ve güçlü toplum; yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre, hukukun üstünlüğü, demokratikleşme ve iyi yönetim. Tüm bu öncelikler, "daha fazla değer üreten ve daha adil bir şekilde paylaşan, daha güçlü ve daha müreffeh bir Türkiye" vizyonunu gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Kalkınma Planı kapsamında mülteci müdahalesi; geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ulusal sistemlere dahiliyeti ve hizmet sunumu, sosyal uyumun teşvik edilmesi ve etkili göç yönetimi yoluyla yansıtılmaktadır.

3RP'nin dayanıklılık hedefleri ile BM Sürdürülebilir Kalkınma İşbirliği Çerçevesi'nin öncelikleri arasındaki stratejik uyumu daha da geliştirmek ve operasyonel koordinasyonu kolaylaştırmak adına, 2021/22 döneminde operasyonel çerçeveyi ortaklaşa analiz etmek, ilerleme ile ilgili bilgi paylaşmak ve ortak izleme ve öğrenmeye katkıda bulunmak için ilgili koordinasyon mekanizmaları arasında toplantılar yapılacaktır.

KORUMA SEKTÖRÜ MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)	
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve STK ortakları.	
DİĞER ORTAKLAR	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Adalet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, belediyeler, Türkiye Barolar Birliği (TBB).	
HEDEFLER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Türkiye'de geçici veya uluslararası koruma talep eden kişilerin etkili korumaya erişimlerinin desteklenmesi; 2. Toplumun, başta risk altındaki gruplar ve bireyler için koruma çözümlerini tanımlamaları ve bu çözümlere erişebilmeleri için desteklenmesi; 3. Kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere yönelik şiddetin risk ve sonuçlarının azaltılmasına katkıda bulunmak ve kaliteli hizmetlere erişimi arttırmak; 4. Türkiye'de geçici koruma veya uluslararası koruma talep eden kız ve oğlan çocuklarının nitelikli çocuk koruma müdahalelerine adil bir şekilde erişiminin artırılması ve şiddet, sömürü, istismar ve ihmalden korunması. 	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	235.450.892 ABD Doları	231.751.334 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	82.014.593 ABD Doları	82.965.350 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	317.465.485 ABD Doları	314.716.684 ABD Doları

KORUMA SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

Koruma sektörü müdahalesi Türkiye'deki kamu kurumlarına verilen desteğin sürdürülmesine ve bu kurumların uluslararası koruma talep eden kişilere koruma hizmetleri ve yardım sağlanması ve koordinasyondaki birincil rolünü önceliklendirmeye devam etmektedir. Sırasıyla 2013 ve 2014'ten beri yürürlükte olan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği, geçici koruma sağlanan Suriye vatandaşları da dahil olmak üzere Türkiye'de uluslararası koruma talep eden kişilere yönelik koruma çerçevesini belirlemekte ve sektör ortakları tarafından desteklenmeye devam eden ulusal sistemler vasıtasıyla geniş bir hak ve hizmet alanına erişimlerinin temelini oluşturmaktadır. Sektör ortakları özellikle özel ihtiyaç sahibi kişilerin²² belirlenmesi ve yönlendirilmesinde, toplulukların anlamlı katılımın teşvik edilmesinde ve hizmetlerin kapasite ve kalitesinin güçlendirilmesinde kamu kurumlarına tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir.

Türkiye, yüzde 98'den fazlası kentsel ve kırsal alanlarda yaşayan, dünyadaki en yüksek geçici ve uluslararası koruma altındaki nüfusuna ev sahipliği yapmaya devam etmektedir²³. Ev sahibi toplumla yaşayan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin sayısı kamu hizmeti sağlayıcılarının kapasitelerini zorlamakta, ve topluluklar arasında sosyal gerilim potansiyeli yaratmaktadır. GİGM, icracı bakanlıklar, il makamları ve yerel yönetimler, özellikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı altındaki Sosyal Hizmetler Merkezleri ve belediyeler geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru sahiplerine ve statü sahiplerine zamanında ve etkili koruma ve yardım sağlamak için muazzam zorluklarla karşılaşmaktadır.

COVID-19 salgını artan ihtiyaçlar bakımından topluluklar üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmakla birlikte, hizmet sağlayıcıların operasyonel kapasitesini de önemli ölçüde etkiledi²⁴. Güvenli bir şekilde ve COVID-19 tedbirleri doğrultusunda hizmet sağlamak için hizmet sağlayıcılarının, uzaktan hizmet sunumuna odaklanarak, erişim faaliyetleri, tespit yöntemleri ve yüz yüze hizmet sunumu ile ilgili programlarında değişiklik yapmaları gerekti. Bu, COVID-19'un koruma hizmeti sunumu üzerindeki etkisinin birazını azaltmış olsa da, hassas durumdaki bireylerin bağlantılarını ve internet ile dijital araçlara erişimlerini artırmak ve dijital okuryazarlıklarını güçlendirmek için desteklenmesi ihtiyacı devam etmektedir. Salgın nedeniyle zamanında ve doğru bilginin yayılmasının önemi artmış, internet ve iletişim araçlarına erişim daha da kritik hale gelmiştir.

Kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireyler

de dahil, topluluk düzeyinde koruma endişelerini ele almak için koordineli ve tamamlayıcı bir şekilde çalışan paydaşların önemi hissedilmeye devam etmektedir. Kamu kurumları ve sektör ortakları arasındaki işbirliği, koruma ihtiyaçlarının zamanlı ve etkili bir şekilde karşılanmasının sağlanmasında kilit rol oynamaktadır. Bu amaçla, yerel düzeyde hizmet sunumunun koordinasyonunda İl Göç İdaresi Müdürlükleri, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, belediyeler ve kolluk kuvvetleri birimleri dahil olmak üzere yerel yönetimlerle geliştirilmiş işbirliği bir öncelik olmaya devam etmektedir.

Topluluklar arasındaki sosyal uyumla ilgili olarak, her iki toplulukla yapılan anketler ve odak grup görüşmelerinin yanı sıra medya izleme faaliyetleri, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplum arasında artan bir sosyal mesafeyi belirtmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin On Birinci. Kalkınma Planı, göç yönetiminin kurumsal yapısı ve kapasitesinin yanı sıra çocukları ve gençleri hedeflemenin artırılması da dahil olmak üzere topluluklar arasındaki uyumu güçlendirmek için bir dizi farklı yol öngörmektedir. Ayrıca, GİGM'in Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Planı²⁶, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplum arasındaki sosyal uyumu geliştirmeye yönelik çalışmaları için bir çerçeve sağlamaktadır.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda Aralık 2019'da, özellikle sınır dışı edilme kararlarına itiraz sürelerine ilişkin olarak yapılan değişiklikler, hukuki yardıma etkili erişimi daha da önemli hale getirmektedir.

KORUMA SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu²⁷

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus	İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliler ²⁸	Erkek	1.065.338	1.066.600	1.066.600	1.066.600
	Kadın	855.959	863.876	863.876	863.876
	Oğlan Çocukları	898.255	884.190	884.190	884.190
	Kız Çocukları	830.944	810.275	810.275	810.275
Ara Toplam		3.650.496	3.624.941	3.624.941	3.624.941
Diğer Milletlerden Mülteciler ve Sığınmacılar	Ara Toplam	320.000	320.000	320.000	320.000
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Ara Toplam	8.500.000	118.000	8.500.000	118.000
Genel Toplam		12.470.496	4.062.941	12.444.941	4.062.941

Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahipleri ve statü sahiplerinin genel koruma durumları özellikle geçim fırsatlarına erişimin azalması, artan temel ihtiyaçlar ve eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim güçlükleriyle birlikte değerlendirildiğinde Türkiye'de COVID-19 salgınının bir sonucu olarak kötüleşmiştir. Mevcut ihtiyaçlar artmıştır ve özel ihtiyaç sahibi kişiler, koruma risklerine maruz kalma konusunda yüksek risk altındadır. Yakın zamanda sonuçlanan Koruma sektörü ihtiyaç analizi²⁹ salgından önce anket katılımcıların yüzde 76'sının (hane reisinin kadın olduğu katılımcılar arasında yüzde 70) çalışma durumunun istihdam ve gelir konularında olumsuz bir değişiklik gördüğünü ve yüzde 84'ünün (hane reisinin kadın olduğu katılımcılar için yüzde 81) aylık giderlerini ve temel hane ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığını belirtmektedir.

³⁰ Bireylerin ve hane halkının sosyoekonomik hassasiyetlerinin artması ve baş etme mekanizmalarına başvurmaları³¹ koruma sonuçları doğuracaktır.

Sektör ihtiyaç analizi aracılığıyla topluluklar düzeyinde çeşitli koruma endişeleri raporlanmıştır. Özellikle, katılımcıların yüzde 60'ı kendi toplulukları içerisinde stresin arttığını bildirmiştir (hane reisinin kadın olduğu

katılımcılar arasında yüzde 48). Artan stresle bağlantılı olarak, katılımcıların yüzde 36'sinin hanehalkı üyeleri arasında artan çatışmalar gözlemlediğini, yüzde 31'inin aile içi şiddetin arttığını gözlemlediğini belirtmektedir. Bu durum, kişilerin destek arama kapasitelerinin azalmasına karşılık, özellikle kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylerin şiddete maruz kalma riskinin arttığını göstermektedir. Sosyoekonomik hassasiyetlerdeki genel artış, günlük rutinlerin bozulması ve ebeveynler üzerindeki artan baskı çocuk koruma risklerini muhtemelen artıracaktır. Bu, özellikle oğlan çocuklarını etkileyen çocuk işçiliği ve ağırlıklı olarak kız çocuklarının çocuk evliliği, erken yaşta ve zorla evliliklere maruz kalması gibi olumsuz başa çıkma mekanizmalarına başvurma riskini artırmaktadır.³²

Toplulukların artan hassasiyetleri ve ihtiyaçlarına karşı, COVID-19'un hizmet sağlayıcıların hizmetleri ve operasyonel kapasiteleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu ve bunun da hizmetlere erişimin azalmasına neden olduğu belirtilmektedir. İhtiyaç analizi çalışmasına katılanların yüzde 31'i (hane reisinin kadın olduğu katılımcılar arasında yüzde 36) Mart 2020'den beri temel hizmetlere erişemediklerini³³ belirtmiştir.

Temel hizmetlere erişimdeki ana engeller, hizmetlerin kapatılması ve aşırı talep olmasının yanı sıra çevrimiçi sistemler aracılığıyla randevu almaktaki güçlükleri içerir. Kişilerin yüzde 75'i yeterli bilgiye sahip olduklarını ve yüzde 82'si kendi dillerinde ilgili bilgileri aldığını belirttiği üzere, çoğu bireyin COVID-19 sürecinde bilgiyle erişim ile ilgili zorluklarla karşılaşmadığı tespit edilmiştir³⁴. Bununla beraber, sektör ortakları kırsal nüfusun (gezici gruplar ve mevsimlik tarım işçileri dahil) yanı sıra kayıt ve belgelendirme sürecinde olan uluslararası koruma adaylarının, yaşlılar, engeli olan bireyler ve kadınlar ve kız çocuklarını da içeren diğer hassas durumdaki gruplar da dahil olmak üzere belirli grupların hizmetlere erişiminin özellikle zor olduğunu gözlemlemektedir³⁵.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kapsayıcı politikasına ve yasal çerçevesine ve ev sahibi toplumun hoşgörülü tutumuna rağmen, Suriye krizinin Türkiye üzerindeki etkisi süreç olarak uzadıkça topluluklar arasındaki gerilim artmaktadır. Gerilime katkı sağlayan ana faktörlerin arasında salgının yarattığı sosyoekonomik sıkıntılar, sosyo-kültürel farklılık algısı, topluluklar arasında artan sosyal mesafe, dil engelleri, azalan sosyal kabul, istihdam için rekabet, güvenlik kaygıları, yanlış anlaşılmalara ve destek ve hizmetlerdeki baskının yanı sıra mevcut hizmetlerle ilgili yanlış bilgilendirme bulunmaktadır.

KORUMA SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

Koruma sektörü ortakları, ulusal sistemleri desteklemeye ve hizmetlerin kalitesini ve kapsamını genişletmeye devam edecektir. Kamu kurumlarıyla işbirliği, önceki yılların kazanımlarına dayanacaktır³⁶.

COVID-19'un operasyonel kapasiteler üzerindeki etkisi ve erişim ve risk altındaki grupların tespitiyle ilgili sınırlamalar dikkate alındığında, sektör ulusal hizmetlerin kalitesini ve bireylerin ulusal programlara erişimini destekleyecektir. Sektör ortakları ayrıca ulusal ve yerel sistemler tarafından sağlanan hizmetlerden yararlanamayanlar için etkili koruma müdahalelerine katkıda bulunacaktır. İl ve yerel yönetimlerle mevcut ilişkilere dayanarak, sektör ortakları, topluluklarla ilişkiler ve yerel yönetimlerle koordine ve yapılandırılmış destek aracılığıyla yerel ihtiyaçları ve ilgili çözümleri belirlemeye devam edecektir. Mültecilere İlişkin Küresel Mütabakat ile desteklenen çok paydaşlı yaklaşımla uyumlu olarak, ortaklar paydaşlar arasında hizmet sunumunda tamamlayıcılığı teşvik edecek ve güçlendirecektir. Mevcut 3RP sektörel ve yerel koordinasyon platformları aracılığıyla, paydaşlar arasında yapılandırılmış ve korumaya duyarlı sevk mekanizmalarının sürekli olarak kurulmasına öncelik verilecektir.

Kayıt ve belgelendirme, uluslararası koruma statüsü belirleme dahil olmak üzere kaliteli ulusal koruma mekanizmalarına erişimi iyileştirmek ve uzman hizmet sunumunu geliştirmek için, icracı bakanlıklar ve GİGM, AÇSHB, MEB, belediyeler, barolar, yargı ve kolluk kuvvetleri dahil olmak üzere yerel yönetimlere insan kaynakları, malzeme, lojistik ve teknik kapasite geliştirme desteği dahil olmak üzere destek sağlanacaktır.

Adil erişimi kolaylaştırmada sektör ortakları, dijital altyapının yanı sıra dijital okuryazarlık ile en hassas ve ulaşılması en zor olan kişilere (kadınlar ve kız çocukları, yaşlılar, engelliler ve kırsaldaki gezici nüfus dahil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) verilen desteğe öncelik verecektir. Sektör, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve ev sahibi toplumu aynı şekilde hedefleyen sistemleri ve uzaktan hizmet sunum yöntemlerini destekleyerek, hizmetlerin mevcudiyetini ve hizmetlere erişimi güçlendirmeyi, bunun karşılığında sosyal gerilim riskini azaltmayı ve en hassas durumdaki kişilere erişmeyi ve kimseyi geride bırakmamaya yönelik çabaları desteklemeyi amaçlamaktadır.

Özel ihtiyaç sahibi kişilere özelleştirilmiş hizmetlerin sağlanması, özellikle bireylerin ruh sağlığı ve psikososyal

refahına ilişkin artan riskler ve hassasiyetler ile kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere karşı şiddet riskleri dikkate alındığında, Koruma sektörü için bir öncelik olmaya devam etmektedir. Geliştirilmiş farkındalık artırma ve kişilerin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler, uygun hizmetlere erişimin artırılması (kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireyler için güvenli alanlar üzerinden de dahil olmak üzere) ve toplum temelli mekanizmaların güçlendirilmesi, şiddet olaylarının önlenmesine, hafifletilmesine ve müdahalesine yardımcı olacaktır. 3RP ortakları, bakımdan sorumlu kişiler ve çocuklar için günlük rutinlerin aksamamasının yanı sıra salgının çocuklar için yol açtığı risklerin arttığı göz önünde bulundurularak, risk altındaki çocuklar için koordinasyon yapıları ve kamu hizmetlerine destek de dahil olmak üzere, erkek ve kız çocukları için koruma ortamının iyileştirilmesine öncelik vermeye devam edecektir. Çocuklar, gençler ve ergenler, kadınlar ve diğer hassas gruplar toplulukların mobilize edilmesi, katılım ve güçlendirme programları yoluyla güçlendirilmeye devam edecektir. Özellikle topluluklarda artan stres seviyeleri düşünülerek özelleştirilmiş ve kaliteli psikososyal destek de önceliklendirilecektir.

Topluluk düzeyinde yaş, cinsiyet ve farklılıklara duyarlı koruma müdahaleleri kilit önemde kalmaya devam edecektir. Önceki yıllarla karşılaştırıldığında, Koruma ortakları, özellikle kamu kurumlarının mevcut sınırlamaları ve zorlanan kapasiteleri değerlendirildiğinde, topluluk odaklı mekanizmaları desteklemenin önemini giderek daha fazla tanımaktadır. Özel ihtiyaç sahibi ve koruma ihtiyacı olan topluluk üyelerini hedeflemeye devam etmek için, risk altındaki bireyleri tespit etme ve mevcut hizmetlere yönlendirme konusunda topluluk kapasiteleri önceliklendirecektir. Buna ek olarak, sektör ortakları uluslararası koruma ve geçici koruma sağlanan kişilerin ve ayrıca ev sahibi toplumu koruma çözümlerinin tasarlanması, uygulanması ve yönetilmesinde anlamlı ve aktif katılımını kolaylaştıracak ağlar ve yapıların yanı sıra topluluklar ve yerel yönetimler arasındaki ilişkiyi teşvik etmeye devam edeceklerdir. Bu tür girişimler, sosyal koruma mekanizmalarıyla bağlantıların keşfedilmesi de dahil olmak üzere, koruma müdahalelerine daha uzun vadeli bir bakış açısının dahil edilmesi için çalışacaktır. Bu ağlar ve yapılar aracılığıyla çalışan 3RP ortakları, topluluklar arasında yapılandırılmış etkileşim biçimlerini teşvik edecek ve aynı zamanda yerel düzeyde sosyal uyumu geliştirecektir.

2021-2022 boyunca, 3RP ortakları ulusal mevzuatın tutarlı bir şekilde uygulanmasını ve haklara ve hizmetlere erişimi savunacaktır. Ek olarak, özellikle COVID-19'un neden olduğu artan hassasiyetler ışığında, üçüncü ülkelere yeniden yerleştirme yoluyla uluslararası sorumluluk paylaşımının artması için acil savunuculuk sürdürülecektir. Yeniden yerleştirmeye ek olarak, sektör ayrıca özel sponsorluk, eğitim bursları ve işgücü hareketliliği programları dahil olmak üzere tamamlayıcı yolların genişletilmesini için çalışacaktır. Koruma sektörü, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin dönüşlerinin gönüllülüğünü izlemeye ve gönüllü geri dönüşle ilgili niyetleri değerlendirmeye devam edecektir.

Son olarak, Koruma sektörü özellikle en hassas durumdaki kişiler için sektörler arası hizmetlere erişimi geliştirmek, hizmetlere güvenli ve eşit erişimi teşvik etmek ve tüm müdahalelerde zarar vermeme ilkesine bağlı kalmak, koruma ilkelerini yaygınlaştırmak için diğer sektörler ve 3RP dışı ortaklarla çalışmalarını güçlendirecektir. Risk altındaki kadınlara, kız çocuklara, erkeklere ve oğlan çocuklarına ve özel ihtiyaç sahibi diğer bireylere yönelik şiddetin önlenmesi ve gerekli müdahalenin sağlanmasına ek olarak, çocuk işçiliği gibi koruma sorunlarının temel nedenlerini ele almak için diğer sektörlerle entegre programlama özellikle önemli olacaktır.

KORUMA SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Sektör, hesap verebilirlik taahhütlerini geliştirmek için 2020'de elde edilen ilerlemeye dayanacaktır. Etkilenen Topluluklara Hesap Verebilirlik Görev Ekibi, personel kapasitesini artırmak ve AAP sistemlerini iyileştirmek için IASC AAP Taahhütleri doğrultusunda tüm sektörlerdeki üyelere AAP standartlarını teşvik etme ve teknik kapasite gelişim desteğini artıracaktır.

Sektör Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat tarafından önceliklendirildiği gibi kanıta dayalı müdahalelere destek sağlamaya devam edecektir. Çeşitli grupların ihtiyaçlarına yönelik sistematik ve yapılandırılmış bilgi toplanmasını ilerletmek için, COVID-19 sırasında başlatılan uyumlaştırılmış koruma sektörü kurumlar arası ihtiyaç analizi süreci, koruma analizi kapasitesini geliştirmeyi, risk altındaki gruplarla etkileşim kurmayı ve kanıta dayalı programlamayı teşvik edecektir. Bu düzenli, interaktif değerlendirmeleri kullanarak, sektör strateji ve programları, kadınlar ve kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireyleri güçlendiren stratejilerin geliştirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunabilmesi için bir yaş, cinsiyet ve farklılık merceğini yansıtmaya devam etmektedir. COVID-19'un hizmet sağlayıcıların erişim ve müdahale kapasiteleri üzerindeki etkisi dikkate alınarak toplulukların mobilize edilmesi ve güçlendirilmesi çabaları önceliklendirilecektir. Sektör, uzaktan topluluk katılımının devam etmesi ve katılımcı değerlendirmeler konusunda kurumlar arası işbirliğinin iyileştirilmesi yoluyla, kadınlar, çocuklar, ergenler, yaşlılar, engelliler ve diğer hassas gruplar da dahil olmak üzere geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma statü ve başvuru sahiplerinin güvenli ve anlamlı katılımını hedefleyecektir. Etkilenen toplulukların kendileri tarafından belirlenen boşluklar ve ihtiyaçların yanı sıra mevcut kapasiteler ve çözümler, programlama ile strateji ve müdahalelerin geliştirilmesi dahil olmak üzere planlama süreçlerine katkıda bulunacaktır.

Korumayı yaygınlaştırma çabalarının bir parçası olarak, sektör, cinsel sömürü ve istismarın önlenmesine (PSEA) yönelik standartların ve mekanizmaların yanı sıra, sektörler arasında çocuk koruma önlemlerinin uygulanmasını teşvik edecek ve destekleyecektir. Eş zamanlı olarak, ortaklar, PSEA'nın (ve raporlama protokolleri) yanı sıra çocuk koruma önlemleri konusunda toplulukların farkındalığını güçlendirmeye öncelik verecektir. COVID-19 nedeniyle uzaktan hizmet sağlama ve dijital dönüşümün artan önemine binaen sektör ortakları, özellikle uzaktan hizmetlere aktif katılım için engellerin üstesinden gelme noktasında önem arz edecek dijital güvenlik, kişisel verilerin güvenliği ve gizlilikle ilgili olarak, zarar vermeme ilkesine bağlı kalmaya devam edecektir. Ortaklar, eşit ve verimli erişimi kolaylaştırmak için farklı toplulukların ihtiyaçlarına göre uyarlanmış mevcut geri bildirimleri, şikayetleri ve yanıt mekanizmalarını gözden geçirecek ve çeşitlendirecek, böylece müdahale ve programlamanın analizini bilgilendirecektir.

Sektörün izleme ve değerlendirme çerçevesi, ActivityInfo platformu aracılığıyla her bir hedef altında yaşa, cinsiyete ve farklılıklara uygun raporlamayı kolaylaştırmak ve veri toplama ve analizini desteklemek için geliştirilmiştir. Göstergeler yalnızca ilerlemeyi ölçmek için değil, aynı zamanda müdahale planının stratejik yönünü bilgilendirmek için de ayarlanır. Düzenli ilerleme incelemeleri, gerektiğinde [mevcut sektör koordinasyon mekanizmalarından](#), özellikle ulusal ve yerel seviyelerdeki Koruma Çalışma Grupları kullanılarak, düzenlemelere imkan verecektir. İzleme ve değerlendirme, topluluk ihtiyaçlarına cevap verebilirliği artırmak ve Koruma sektöründe hesap verebilirliği artırmak için istişareler yoluyla toplulukları dahil etmeye devam edecektir. Son olarak, sektör hedeflerini uygularken, ortaklar sinerjileri belirleyecek ve ulusal ve saha düzeyindeki koordinasyon mekanizmalarını uyumlu hale getirecek, koruma faaliyetlerinden kaynaklanan iyi uygulamaları paylaşıacaklardır.

AMAÇ 1	Suriyeliler için Geçici Koruma Yönetmeliği ve korumaya ihtiyaç duyan diğer milletlerden bireyler için YUKK kapsamında etkili korumaya erişimin teşvik edilmesi
GÖSTERGE AMACI 1	Bireysel kaydı doğrulanmış / güncellenmiş olan geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sayısı ve yüzdesi

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*
Çıktı 1.1 - Bölgeye ve uluslararası korumaya erişim iyileştirilmiş, koruma alanı muhafaza edilmiş, geri gönderme riski azaltılmıştır	1.1.1 Uluslararası koruma, haklar, hizmetler ve mevcut yardım/destek konusunda eğitim verilen bireylerin sayısı	18.863	10.781	6.754.094	7.000	6.369.294	5.600
	1.1.2 Yürütülen koruma izleme misyonları ve ziyaretlerinin sayısı	497	486				
Çıktı 1.2 - Korumaya duyarlı kayıt ve kayıt doğrulama uygulamaya konulmuştur	1.2.1 Güncellenmiş kayıtlara sahip olan bireysel geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sayısı	250.650	200.675	44.269.783	-	44.303.033	-
Çıktı 1.3 - Yeniden yerleşme ve koruma çözümleri tespit edilmiştir	1.3.1 UNHCR tarafından yeniden yerleşmek üzere sunulan geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sayısı	15.000	15.000	6.109.233	-	6.109.233	-
	1.3.2 Gözlemlenen Suriyeli gönüllü geri dönüş mülakatlarının sayısı	200.000	200.000				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				57.133.110.0	7.000	56.781.560	5.600

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi
Çıktı 1.4 - Toplumsal cinsiyete duyarlı adli yardıma ve yasal yollara erişim iyileştirilmiştir	1.4.1 Bireysel hukuki destek (adli yardım ve danışmanlık) sağlanan mülteciler/hassas durumdaki ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı	45.095	47.035	22.043.438	170.000	23.564.555	200.000
	1.4.2 Nüfus belgeleri, haklar ve düzeltici mekanizmalar hakkındaki bilgi araçları kullanılarak ulaşılan bireylerin sayısı	191.548	180.248				
	1.4.3 Mültecilere yönelik adli yardım mekanizmalarını güçlendirmek için eğitim verilen bireylerin sayısı (barolar ve diğer paydaşlar)	6.730	7.450				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				22.043.438	170.000	23.564.555	200.000

AMAÇ 2

Topluluk üyelerinin, başta risk altındaki gruplar ve bireyler için koruma çözümlerini tanımlamaları ve bu çözümlere erişebilmeleri için desteklenmesi

GÖSTERGE AMACI 2

Toplum temelli koruma programlarıyla desteklenen geçici koruma sağlanan Suriyelilerin sayısı ve yüzdesi

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 2.1- Müdahale ve/veya uygun müdahalelere/hizmetlere sevk amaçlı olarak özel ihtiyaçları olan kişilerin belirlenmesine yönelik mekanizmalar iyileştirilmiştir	2.1.1 Koruma hizmetlerinden faydalanan bireylerin sayısı	539.836	524.665	107.973.117	18.974.400	103.149.844	18.737.800
	2.1.2 - Koruma ihtiyacı olduğu tanımlanan ve değerlendirilen, özel ihtiyaçları/hassas durumları olan bireysel kişilerin sayısı	350.912	338.227				
	2.1.3 - Uzmanlık gerektiren hizmetlere yönlendirilen özel ihtiyaçları/hassas durumları olan bireysel kişilerin sayısı	147.914	88.300				
	2.1.4 Koruma ihtiyaçlarını karşılamak için malzeme veya para yardımı alan bireylerin sayısı	233.798	232.040				
	2.1.5 Psikososyal destek alan bireylerin sayısı	74.758	71.698				
Çıktı 2.2 - Bilgi yayma ve farkındalık yaratma mekanizmaları güçlendirilmiştir	2.2.1 Haklar, yetkiler, hizmetler ve yardım konularıyla ilgili bilgilendirme ve farkındalık yaratma kampanyaları aracılığıyla ulaşılan bireylerin sayısı	707.220	688.230	17.501.976	5.875.000	17.385.558	5.860.500
Çıktı 2.3 - Bireylerin kendini koruma potansiyeli ve haklarını kullanma kapasitesi arttırılmıştır	2.3.1. Topluluk seferberliği çalışmalarına ve güçlendirme programlarına katılan kişi sayısı	75.106	77.831	6.152.461	4.510.000	6.946.753	5.475.000
Çıktı 2.4 - Hesap verebilirlik mekanizmaları kurulmuş ve/veya işlevini sürdürmüştür	2.4.1. Oluşturulan ve/veya sürdürülen geri bildirim, şikayet ve yanıt mekanizmalarının sayısı	37	37	4.950.515	107.000	4.951.909	122.500
	2.4.2 Alınan ve takibi yapılan geri bildirim ve şikayet sayısı	13.210	13.210				
	2.4.3 Karar verme süreçlerine katılan kişi sayısı	15.353	15.378				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				131.627.554	29.466.400	127.482.155	30.195.800

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 2.5 - Sosyal uyumu teşvik etmek amacıyla desteklenen ulusal/yerel kurum/kuruluşlar ve ortaklar	2.5.1 Barış içinde bir arada yaşama girişimlerini üstlenme konusunda desteklenen kurumların sayısı	139	139	35.815.099	2.219.616	34.638.873	2.011.000
	2.5.2 Barış içinde bir arada yaşamayı arttırmak üzere hem mülteciler hem de ev sahibi topluluklar için düzenlenen etkinliklere katılan kişilerin sayısı	459.134	395.940				
Çıktı 2.6 - Özel ihtiyaçları olan mülteciler ve ev sahibi topluluklara hizmet sunmak amacıyla desteklenen ulusal / yerel kurumlar	2.6.1. Özel ihtiyaç sahiplerine (hem mülteciler hem de ev sahibi topluluklar arasından) destek konusunda eğitim verilen hizmet sağlayıcıların sayısı	303	297	12.778.073	3.575.000	12.917.743	3.580.000
	2.6.2. Özel ihtiyaç sahiplerine (hem mülteciler hem de ev sahibi topluluklar arasından) destek konusunda eğitim verilen bireylerin sayısı	4.830	5.455				
	2.6.3 Fiziksel kapasiteyi geliştirmek amacıyla desteklenen merkezlerin (SHM, Danışmanlık Merkezleri, Çoklu Hizmet merkezleri, WGSS (Kadın Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Çalışmaları)) sayısı	190	190				
	2.6.4 Profesyonel kapasiteyi geliştirmek amacıyla desteklenen merkezlerin (SHM, Danışmanlık Merkezleri, Çoklu Hizmet merkezleri, WGSS (Kadın Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Çalışmaları)) sayısı	208	212				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				48.593.172	5.794.616	47.556.616	5.591.000

AMAÇ 3

Kadınlar, kız çocukları, erkekler ve oğlan çocukları ile özel ihtiyaçları olan kişilere yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin (TCDŞ) risk ve sonuçlarının azaltılmasına katkıda bulunulması ve nitelikli TCDŞ önleme hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi.

GÖSTERGE AMACI 3

Etkili, kişiyi merkezine alan ve çok sektörlü, toplumsal cinsiyete dayalı şiddete özgü müdahale hizmeti alan, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kaldığı tespit edilen kişilerin yüzdesi

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 3.1 - Mülteciler ve ev sahibi topluluk üyeleri arasındaki en çok yardıma ihtiyaç duyan kişilerin güvenli, gizli ve kaliteli çok sektörlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmet ve destek programlarına erişimi artmıştır	3.1.1 Değerlendirilen Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete maruz kalan veya risk altında olan bireylerin sayısı	27.035	27.535	6.110.605	825.000	6.707.929	806.500
	3.1.2 Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete maruz kalan bireylere sağlanan Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet müdahale hizmetlerinin sayısı	8.585	8.885				
	3.1.3 Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete maruz kalan kişilerden, farklı sektörlerin Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet özelindeki hizmetlerine yönlendirilenlerin sayısı	1.820	2.020				
	3.1.4 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete özgü hizmetler sunan hizmet sağlayıcıların/ birimlerin sayısı	22	22				
Çıktı 3.2 - Toplum temelli girişimler sayesinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskleri hafifletilmiş ve azaltılmıştır	3.2.1 - Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin hafifletilmesi ve önlenmesine ilişkin haklar, yetkiler ve yardım konularıyla ilgili olarak halk arasında yürütülen toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile ilişkili bilgilendirme ve farkındalık yaratma kampanyalarını içeren toplum temelli girişimler aracılığıyla ulaşılan kişilerin sayısı	61.460	59.410	4.974.391	390.000	4.996.991	395.000
	3.2.2 - Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin hafifletilmesi ve önlenmesi için toplum temelli girişimler aracılığıyla ulaşılan bireysel erkekler ve oğlan çocuklarının sayısı	3.872	3.952				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				11.084.996	1.215.000	11.704.920	1.201.500

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 3.3 - Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete etkili bir şekilde müdahale etmek üzere tüm sektörlerde kamu ve kamu dışındaki aktörler ve hizmetlerin kapasitesi güçlendirilmiştir	3.3.1 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete özgü faaliyetler programlanarak desteklenen kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının sayısı	148	158	5.940.779	210.000	5.990.379	220.000
	3.3.2 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete özgü faaliyetlerin programlanmasında destek veren kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının sayısı	360	362				
	3.3.2 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin ve cinsel sömürü ve istismarın önlenmesi ve müdahaleyi güçlendirmek adına başlatılan kapasite geliştirme girişimleri aracılığıyla ulaşılan bireylerin sayısı (kamu ve insani yardım çalışanları)	5.135	5.175				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				5.940.779	210.000	5.990.379	220.000

AMAÇ 4	Suriye krizinden etkilenen kız ve oğlan çocuklarının, nitelikli çocuk koruma müdahalelerine adil bir şekilde erişiminin artırılması ve şiddet, sömürü, istismar ve ihmalden korunması.
GÖSTERGE AMACI 4	Çocukların korunmasına ilişkin endişeler bakımından risk altında olduğu tespit edilen ve müdahalede bulunulan çocukların %'si

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 4.1 - Suriye krizinden etkilenen kız ve oğlan çocukları için özel hizmetler erişilebilir hale getirilmiştir	4.1.1 Koruma ihtiyaçları açısından değerlendirilen çocukların sayısı	86.519	86.019	21.868.930	3.000.000	21.904.970	3.012.500
	4.1.2 - Özel hizmetlere sevk edilen çocukların sayısı	39.375	38.825				
Çıktı 4.2 - Hedef bölgelerde Suriye krizinden etkilenen kız ve erkek çocuklar için toplum temelli çocuk koruması ve psikososyal destek müdahaleleri erişilebilir hale getirilmiştir	4.2.1 Yapılandırılmış, sürdürülebilir çocuk koruma veya psikososyal destek programlarına katılan çocukların sayısı	28.855	28.255	8.785.787	7.103.220	8.925.820	7.151.119
	4.2.2 Olumlu ebeveynlik programları ile ulaşılan bireylerin sayısı	22.130	22.480				
	4.2.3 Çocuk hakları ve koruma konusunda bilgilendirme kampanyaları ve farkındalık artırma girişimleriyle ulaşılan bireylerin sayısı	15.860	25.860				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				30.654.717	10.103.220	30.830.790	10.163.619

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
Çıktı 4.3 - Yürürlükteki mevzuat çerçevesini etkili bir biçimde uygulamak üzere kamu ve kamu dışındaki çocuk koruma aktörlerinin kapasitesi güçlendirilmiştir	4.3.1 Acil durumlarda çocuk koruma mekanizmaları ve psikososyal destek konusunda eğitim verilen bireylerin (kadınlar, erkekler, kız ve oğlan çocukları) sayısı	4.100	4.170	5.437.204	4.260.792	5.853.800	4.260.792
	4.3.2 Çocukların korunmasına özgü faaliyetler programlamak için desteklenen kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının sayısı	276	278				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				5.437.204	4.260.792	5.853.800	4.260.792

PROTECTION SECTOR

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
AAR-Japonya	4.000.000	100.000	4.100.000	3.000.000	\$100.000	3.100.000
ASAM	4.200	1.053.921	1.058.121	-	-	-
Bonyan	180.000	-	180.000	199.500	-	199.500
CARE	6.000.000	-	6.000.000	6.000.000	-	6.000.000
CONCERN	4.582.075	2.800	4.584.875	4.582.075	2.800	4.584.875
DRC	769.000	386.200	1.155.200	1.189.000	698.600	1.887.600
GOAL	4.726.775	747.500	5.474.275	5.329.575	825.000	6.154.575
IBC	3.406.250	1.515.000	4.921.250	3.087.700	1.345.000	4.432.700
IOM	12.950.000	9.500.000	22.450.000	12.950.000	9.500.000	22.450.000
JCCP	299.450	6.500	305.950	301.450	15.000	316.450
KADAV	163.000	140.000	303.000	190.000	177.000	367.000
MSYDD	171.000	26.000	197.000	190.000	26.000	216.000
RET International	830.000	180.000	1.010.000	830.000	180.000	1.010.000
SAMS	-	-	-	-	-	-
Save the Children	138.213	1.588.976	1.727.189	318.379	1.995.572	2.313.951
UNDP	-	8.070.000	8.070.000	-	9.570.000	9.570.000
UNFPA	4.114.376	989.970	5.104.346	4.154.332	1.042.722	5.197.054
UNHCR	141.722.953	52.833.656	194.556.609	141.722.953	52.833.656	194.556.609
UNICEF	42.525.000	4.420.000	46.945.000	43.525.000	4.420.000	47.945.000
UN WOMEN	1.362.000	150.000	1.512.000	424.000	50.000	474.000
WALD	350.000	-	350.000	350.000	-	350.000
WATAN	605.000	45.000	650.000	-	-	-
WHH	4.734.000	249.070	4.983.070	1.531.770	84.000	1.615.770
World Vision	1.542.600	10.000	1.552.600	1.600.600	100.000	1.700.600
WSA	275.000	-	275.000	275.000	-	\$275.000
Toplam	235.450.892	82.014.593	317.465.485	231.751.334	82.965.350	314.716.684

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	235.450.892	40.791.620	231.751.334	41.566.519
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	82.014.593	10.435.408	82.965.350	10.271.792
Toplam	317.465.485	51.227.028	314.716.684	51.838.311

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)	
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO) ve STK ortakları.	
DİĞER ORTAKLAR	Tarım ve Orman Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Türk Kızılay, Belediyeler, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR).	
HEDEFLER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geçici Koruma sağlanan Suriyelilerin ve hassas toplulukların gıda ve beslenme güvencesini iyileştirmek ve gıda ile ilgili olumsuz başa çıkma stratejilerine başvurmalarını önlemek; 2. Gıda ve tarım sektörlerinde istihdam, artan gelir ve finansal varlıklar yoluyla kendi kendine yeterliliği artırarak geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve hassas durumdaki ev sahibi toplulukların dayanıklılığını güçlendirmek; 3. Etkilenen toplulukların gıda ve tarım ihtiyaçlarını karşılamak için yerel ve topluluk düzeyinde kamu ve özel sektör ve sivil toplum kapasitelerini geliştirmek. 	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	1.386.238 ABD Doları	272.000 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	21.809.896 ABD Doları	17.895.340 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	23.196.134 ABD Doları	18.167.340 ABD Doları

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

Türkiye'deki geçici koruma sağlanan birçok Suriyeli, uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar ve statü sahipleri için Türk ekonomik sistemine en uygun giriş noktası geniş istihdam yelpazesi, gelir yaratma fırsatları sağlama ve hem geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma altındaki kişiler hem de ev sahibi toplumdaki büyük bir işgücü çekme kabiliyeti nedeniyle gıda ve tarım sektörüdür. Son zamanlarda yapılan araştırmalar, gıda ve tarım sektöründeki geçici çalışma şeklinin (küçük işletmelerde serbest meslek dahil) birçok işçi için ana gelir kaynağı olduğunu göstermektedir.³⁷ Türkiye'de gıda ve tarım sektöründe güçlü bir işgücü talebi bulunmaktadır ve bu sektörde çok sayıda geçici koruma sağlanan Suriyeli istihdam edilmektedir.

Türkiye, ülkenin çalışan nüfusunun yaklaşık yüzde 20'sini³⁸ yalnızca tarım sektöründe³⁹ istihdam eden ve 2019'da ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının (GSYİH) yüzde 6,4'ünü oluşturan güçlü bir tarım ve gıda endüstrisine sahiptir.⁴⁰ Türkiye Cumhuriyeti Devleti tahminlerine göre, 552.000 tarım işçisinin⁴¹ yaklaşık yüzde 20'si, çoğunlukla vasıfsız işlerde çalışan, farklı milletlerden geçici veya uluslararası koruma sağlanan kişilerdir. Sonuç olarak, tarım ve gıda endüstrileri, yalnızca ev sahibi toplum için değil, aynı zamanda özellikle Gaziantep, Kilis ve Şanlıurfa gibi güneydoğu illerinde diğer göçmen ve mülteci toplulukları için de temel gelir ve istihdam kaynakları arasında yer almaktadır. İzmir ve Mersin gibi ticari ve endüstriyel kentsel alanlarda, gıda işleme ve gıda tedarik sektörlerinde hem geçici koruma sağlanan Suriyeliler hem de Türk işçiler, özellikle de kadınlar istihdam edilmektedir. FAO ve AKCAM'a göre, geçici koruma sağlanan birçok Suriyeli kadın, tarım-gıda sektöründe, özellikle ekim, dikim, yabancı otları ayıklama, hasat ve paketleme gibi hasat sonrası süreçlerde gündelik işçi olarak çalışmaktadır. Kısıtlı sosyal ve hukuki koruma içeren tarımda kayıt dışı istihdam kadınlar için %95,7 iken, erkeklerde bu oran %79,5'tir.⁴³

Ancak FAO'nun mevsimlik işçiler de dahil olmak üzere hassas durumdaki tarım nüfusuna ilişkin son değerlendirmesi, düşük vasıflı işlerin özellikle tarımsal istihdamda düzensiz ve mevsimlik olma eğilimleri nedeniyle Suriyeli işçilerin gelirlerinin istikrarsız ve öngörülemez olduğu yönündedir.⁴⁴ Geçici koruma

sağlanan Suriyeliler, iş aramanın yanı sıra gıda ve tarım sektöründe kendi küçük ölçekli işletmelerini de kurmaktadır. Ancak, krediye erişim, üretken varlıkların eksikliği ile mülkiyet hakları ve piyasa dinamikleri konusunda sınırlı bilgi gibi bir dizi engelle karşılaşmaktadırlar. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasındaki gıda güvencesi, düşük gelir düzeyleri ve düşük beceri grupları nedeniyle sınırlı istihdam edilmelerinin yanı sıra yerel pazarlarda temel gıda maddelerinin artan fiyatlarından da etkilenmektedir.⁴⁵

COVID-19 salgınından önce de geçici koruma sağlanan birçok Suriyeli, uluslararası koruma başvurusu sahipleri ve statü sahipleri ile göçmenler tarım sektöründe oldukça sınırlı iş güvencesi ile kayıt dışı olarak çalışmaktaydılar. Salgının geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve Türkiye'de yaşayan diğer kişiler üzerindeki etkisine ilişkin yakın zamanda yapılan bir araştırmaya göre, geçici ve uluslararası koruma altındaki yabancıların yüzde 41'i işletmelerin kapanması nedeniyle kazançlarını kaybettiklerini belirtirken, yüzde 18'i işten çıkarıldığını ve yüzde 12'si iş bulamadıklarını belirtmiştir.⁴⁶

Artan işsizlik ve azalan kazanç, satın alma gücünün azalması ve besleyici ve sağlıklı gıdaya ekonomik erişim zorluğu nedeniyle sağlıksız gıda tüketimi gibi olumsuz başa çıkma stratejilerine neden olabilir. Artan işsizliğin aynı zamanda istihdama yönelik mevcut rekabeti şiddetlendirme potansiyeli vardır ve bu da sosyal uyumu etkiler.⁴⁷ Birçoğu okula kayıtlı olmayan çocuklar, yetişkinler için bile makul sayılamayacak çalışma koşulları altında ağır fiziksel güç gerektiren işler yapmaktadır.⁴⁸ Genellikle temel altyapıdan yoksun olan geçici yerleşim yerlerinde ve minimum standartların çok altındaki koşullarda yaşamaktadırlar.⁴⁹ ILO ve Kalkınma Atölyesi tarafından yürütülen yakın tarihli bir 'Virüs veya Yoksulluk' araştırmasına göre, tarımda çocuk işçiliği bazı illerde devam etmekte ve hatta artmaktadır.⁵⁰

Şimdiye kadar büyük bir gıda kıtlığı ortaya çıkmamış olsa da COVID-19 en hassas grupların gıda ve beslenme güvenliğine yönelik potansiyel tehditlere neden olmaktadır. Salgın öncesinde WFP'nin Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışmasına (CVME) göre, gıda güvencesi birçok geçici ve uluslararası koruma sağlanan

hane halkı arasında kırılgan bir noktadadır.

Öte yandan gıda ve tarım sektöründe büyüme potansiyeli yüksek olup, Türkiye Cumhuriyeti Devleti öncelikli kalkınma alanlarından biri olan On Birinci Ulusal Kalkınma Planı ile gıda ve tarım sektörünü güçlendirmeyi hedeflemektedir. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yönetmelik'te, mevsimlik tarım işçiliği yapan geçici koruma sağlanan Suriyelilerin çalışma izni muafiyeti kapsamında olacağı ve dolayısıyla bu sektörde iş bulma şanslarının artacağı belirtilmektedir. Benzer bir şekilde uluslararası koruma

başvuru sahibi ve şartlı mülteci statüsü sahibi yabancılar da Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik ile düzenlendiği üzere çalışma izni muafiyeti alarak yasal olarak çalışabilmektedir.

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus ⁵¹	Hedef Nüfus	İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedef Nüfus
Geçici Barınma Merkezlerinde yaşayan Geçici Koruma sağlanan Suriyeliler ⁵²	Erkekler	32.073	6.594	8.563	1.723
	Kadınlar	27.321	5.123	7.796	1.430
Ev sahibi toplumla birlikte yaşayan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ⁵³	Erkekler	416.035	9.160	465.959	5.395
	Kadınlar	227.965	8.317	255.320	5.096
Ara Toplam		703.394	29.194	737.638	13.644
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri	Erkekler	416.035	14.740	465.959	5.620
	Kadınlar	227.965	12.401	255.320	4.925
Ara Toplam		644.000	27.141	721.729	10.545
Genel Toplam		1.347.394	56.335	1.458.917	24.189

COVID-19 salgını öncesinde WFP'nin Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışması'na (CVME) göre, hane halkı gıda güvencesi birçok hane halkı arasında kırılgan bir noktadadır. Hanelerin dörtte biri toplam harcamalarının %65'inden fazlasını gıdaya ayırmaktaydı ve bu durum gıdaya erişimde bir dereceye kadar bir kırılganlık olduğunu gösteriyordu. Bunların hemen hemen yarısı (%48) özellikle yiyecek satın almak için borçlanmış ve %94 kadarı yiyecek satın almak için gıda veya para eksikliğiyle başa çıkmak üzere özellikle daha az tercih edilen, daha ucuz gıda (%92) ve günlük yenilen öğün sayısında azalma (%44) gibi en az bir tüketimi azaltma stratejisi benimsemiştir. Kadınların sorumlu olduğu hanelerin bu tür stratejilere daha fazla başvurdukları görülmüştür.⁵⁴

COVID-19 salgının başlaması ve bunun sonucunda ortaya çıkan işsizlik artışı, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin hane halklarının satın alma gücünü ciddi şekilde etkilemiş ve daha yüksek hane borcu ve sınırlı gıda tüketimi gibi artan stresler nedeniyle olumsuz başa çıkma stratejilerinin kullanımının artmasına neden olmuştur. Türkiye'de önemli sayıda Suriyeli, yerel arabulucular aracılığıyla mevsimlik tarım işleri veya kendi

küçük ölçekli tarım-gıda işletmelerini kurmak gibi kayıt dışı işlerde çalışmaktadır. Sınırlı beceri, deneyim ve bilgiye erişim bu kişileri, öngörülemezlik ve düşük ücretlerin esas olduğu kayıt dışı istihdam fırsatlarına yüksek ölçüde bağımlı kılmaktadır. Bu kişiler, düşük ve düzensiz gelir, yetersiz sosyal koruma ve COVID-19 krizleri sırasında yaşanan gelir kaybı nedeniyle, gıda tüketiminin kalitesini düşürmek ve sağlık ve eğitim harcamalarını azaltmak gibi olumsuz başa çıkma mekanizmalarına başvurmuştur. Bu tür olumsuz başa çıkma stratejilerinin bazı sonuçları artan kronik hastalıklar, yetersiz beslenme ve düşük seviyede okula devamlılık ve artan çocuk işçiliği⁵⁵ olarak belirgin hale gelmekte ve kişilerin insani güvenliğini tehdit etmektedir. Tarım sektörü diğer sektörlerden daha fazla kadın istihdam etmektedir ancak sektördeki kadınlar daha çok mevsimlik, düşük ücretli ve düşük vasıflı işlerle uğraşmaktadır ve bu genellikle birincil bakım rolü ile birleştirilmiştir. Geleneksel kültürel bağlam göz önüne alındığında, özellikle geçici koruma sağlanan Suriyeliler arasında birçok kadın katılabilecekleri faaliyetlerde kısıtlanmıştır ve çocuk bakımına erişimleri yoktur.

Yoğun hareketlilik, kayıt dışılık ve uzaklık gibi karakteristik özelliklerinden dolayı mevsimlik tarım işçilerine SUY ve

diğer ulusal programlar gibi sosyal koruma programları ile ulaşılamamakta, bu da bu işçilerin diğer göçmen işçilere kıyasla daha hassas ve risk altında olmalarına neden olmaktadır.

Türkiye'de özel sektör, özellikle tarım-gıda sektöründe vasıflı ve yarı vasıflı işgücüne dayalıdır ve doğru vasıflara sahip olan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve diğerleri sektörün işgücü piyasası talebini karşılayabilir. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, Türk halkıyla birlikte kendi küçük ölçekli tarımsal gıda işletmelerini de kurmaktadır ancak genellikle iş kurma, ilgili iş mevzuatını ve pazar dinamikleri hakkında bilgi sahibi olma gibi bir dizi zorlukla karşılaşmaktadırlar. COVID-19 salgınından önce, birçok Suriyeli işletme ve girişimci, ticari istikrar ve büyümeyi kısıtlayan ana engellerin⁵⁶ kısıtlı finansal kaynaklar ve yasal düzenlemeler hakkında farkındalık olduğundan bahsetmiştir.

Dijital platformlar, e-ticaret ve e-pazarlama yöntemleri gibi yenilik ve yeni teknolojilerin kullanılması, yerel ve uluslararası alanda yeni fırsatların aranması ve pazarlar, araziler ve diğer üretken varlıklara erişim yoluyla özellikle COVID-19 ile ilgili iş zorluklarında küçük ölçekli tarımsal gıda işletmelerinin desteklenmesi önemlidir. Bu kritik dönemde istihdamın ve girişimciliğin desteklenmesi, yalnızca salgının hane halkı gıda güvencesi ve beslenme durumu üzerindeki olumsuz etkilerinin ele alınmasına katkıda bulunmakla kalmayacak, aynı zamanda istihdam fırsatları üzerinde rekabetten kaynaklanan gerilimleri azaltarak toplulukların sosyal uyum ve dayanıklılığının sağlanmasına da yardımcı olacaktır. Etkilenen birçok işletme ve kuruluş, artık e-pazarlama gibi çevrimiçi dijital platformlar aracılığıyla işlerini genişletmenin yolunu aramaktadır.

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

Kısa vadede, Gıda Güvencesi ve Tarım sektörünün 2021-22 sektör stratejisinde, gıda ve tarım sektörüne yapılan yatırımların ve yeniliğin gıda bulunabilirliğini artırmak, gıda fiyatlarını düşürmek, tarımsal üretimi artırmak ve geçici koruma sağlanan Suriyeliler dahil hassas gruplar için gelir elde etmede çok önemli olduğu kabul edilmektedir. Orta ve uzun vadede, gıda ve tarım sektörüne yapılacak yatırımlar, işgücü piyasası kapasitelerini artırırken Türkiye'nin kırsal alanlarındaki pek çok hassas topluluğun ekonomik büyümesine ve sosyoekonomik istikrarına, sosyal uyumuna ve gıda güvenliğine katkıda bulunacaktır. Bu nedenle, 2021-22 Gıda Güvencesi ve Tarım sektörü stratejisi, birbiriyle bağlantılı altı bileşeni içerir:

- **Gıda ve beslenme güvencesi için bilgi ve becerilerin teşvik edilmesi.** Doğru becerileri geliştirmek, geliri ve gıdaya ekonomik erişimi artırmaya yardımcı olabilir. Ancak bu çabalar, gıda ve beslenme güvencesine yönelik gelişmiş bilgi ve becerilerle bağlantılı olarak sürdürülmelidir.
- **Gıda ve tarım sektörlerinde sürdürülebilir geçim kaynakları yoluyla kendi kendine yeterliliğin sağlanması için istihdam edilebilirliğin ve girişimciliğin desteklenmesi.** Sektör stratejisi istihdamın artırılması ve tarım-gıda sektöründe gelir yaratılması için geçici koruma sağlanan hassas Suriyeliler ve diğer gruplara beceri geliştirme eğitimleri sağlarken, hem geçici koruma sağlanan Suriyeliler hem de ev sahibi toplum için geçim kaynaklarına istikrarlı erişim sağlamak üzere sosyal korumaya erişim sağlayacaktır.
- **İnsan sermayesine ve destek sistemlerine yatırım yoluyla sürdürülebilir sağlanması.** Bu, gıda ve tarım sektörlerindeki ulusal ve bölgesel ortakların ve kurumların kapasitelerinin güçlendirilmesi ve ulusal sistemleri, tedarik zincirlerini ve pazarları güçlendirmek için çok paydaşlı bir politika düzeyinde koordinasyon platformunun oluşturulmasıyla gerçekleştirilecektir.
- **Çevrenin korunması için tarımda sürdürülebilir yönetime ve doğal kaynakların kullanımına yatırım yapılması.** Ana odak noktası, çevresel sürdürülebilirliği sektör planlarına dahil etmek için temel çevresel bilgiler, kaynaklar ve araçlar konusunda artan farkındalık ile müdahale faaliyetlerinin çevresel etkileri üzerinde olacaktır. Gıda üretiminde gıdaya gelebilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve diğer türden zararların giderilmesi için gerekli önlemlerin alınması⁴³ önemlidir. Gıda güvencesi ve tarım sektöründe çalışan

geçici ve uluslararası koruma kapsamındaki kişilerin minimum teknik-hijyenik ilkelere uyum için gerekli bilgi ve beceriler konusunda duyarlı hale getirilmesi için bilgilendirici eğitimler teşvik edilmektedir. Türk mevzuatı uyarınca bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılması ve halk sağlığına yönelik riskin en aza indirilmesi önemlidir.

- **Gıda ve tarım sektöründe bilgi yönetimi.** Tematik değerlendirmeler, projelerin kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere göre izlenmesi ve değerlendirilmesi ve ortaklarla cinsiyet ve yaşa göre ayrıştırılmış veri toplama, kaynakların kullanımında ve iyi uygulamaların yaygınlaşmasında verimliliği artırmak için kuruluşlar arasında kanıta dayalı faaliyetlerin planlamasını ve koordinasyonunu sağlayacaktır.
- **Özel sektörün gıda ve tarım sektörüne katılımını artırarak sosyal uyum ve kapsayıcılığın teşvik edilmesi.** Sektör, en hassas tarım işçileri ve ev sahibi toplum arasında işgücü yasaları hakkında farkındalık oluşturmaya çalışacak, 2021-2022 döneminde

pazarlanabilir becerilere, işlere ve ekonomik fırsatlara erişimi iyileştirmek için, kadınların güçlendirilmesine ve istihdam edilebilirliğine özellikle odaklanarak, geçim kaynakları sektörü ile ortaklaşa geliştirilen, özel sektörlerle uyuma yönelik bir eylem planı da dahil olmak üzere sosyal uyumu artıracaktır. Tarım ve gıda sektörünün nitelikli işgücüne yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesi için özel sektörle görüşmeler yapılarak pazar talebi anlaşılacak, kooperatif eğitimleri, üretici birlik ve kooperatiflere saha ziyaretleri gibi faaliyetler tarım-gıda sektöründe iş modellerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Gıda Güvencesi ve Tarım sektörü, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin en fazla olduğu iller ile tarım-gıda sektörü ve işgücü piyasası taleplerinde potansiyel fırsatların bulunduğu illere öncelik vermeye devam edecektir. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkeklerin iyi beslenme ve sağlıklı beslenme hakkına sahip olması ve tarım-gıda sektöründe insana yakışır istihdam fırsatlarına eşit erişim hakkı için sektör stratejisi boyunca yaygınlaştırılacaktır. Böylece kadınların güçlendirilmesi teşvik edilip kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere yönelik ayrımcılıkla mücadele edilirken kadınların daha iyi ücretle daha sürdürülebilir işlere eşit erişimini desteklemek için uygun bir ortam (çocuk bakım kurumlarını desteklemek gibi) sağlanmasıyla tarım sektöründe çocuk işçiliği azaltılacaktır.

Sektör ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin güçlü liderliğinin farkındadır ve Devletin programlarına uygun faaliyetler tasarlayacak ve uygulayacaktır. Sektör, Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yönetmelik kapsamında geçici koruma sağlanan Suriyelilere sunulan fırsatlardan da yararlanacaktır. Buna göre, Gıda Güvencesi ve Tarım sektörü, GİGM, TOB, AÇSHB, İŞKUR, Tarım Kredi Kooperatifleri (TKK) ve GAP Bölgesel Kalkınma İdaresi ve belediyelerle olan bağları daha da güçlendirecektir. BM kuruluşları ve sektör ortakları, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi diğer ilgili bakanlıklarla iş birliği içinde projeler tasarlamaya devam edecektir. 11. Ulusal Kalkınma Planı doğrultusunda sektör, hesap verebilirlik ve iyileştirilmiş sürdürülebilirlik için çevre ve iklim değişikliği hususlarını 3RP 2021-22'ye entegre etme ihtiyacının farkındadır.⁵⁷ Türk dili eğitiminin sektör müdahalelerine dahil edilmesi, sosyal uyumu sağlamada, geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişilerin tarımsal işgücü piyasasına erişiminde kilit faktörlerden biri olacaktır.

Sektör, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ve hassas ev sahibi toplumun belirlenen ihtiyaçlarını daha iyi ve koordineli bir şekilde karşılamak için Dünya Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri ve diğer ilgili aktörler gibi gıda güvencesi ve tarım sektöründe yer alan kilit ortaklarla koordinasyonu güçlendirecektir.

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Tamamlayıcılığın sağlanması, mükerrerlikten kaçınılması ve hesap verebilirliğin artırılması için, Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü ortakları, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmalarını güçlendirmeye devam edecektir. Türkiye’de gıda ve tarım müdahalesi, Tarım ve Orman Bakanlığı liderliğinde yürütülmektedir. FAO, 3RP’de Tarım ve Gıda Güvencesi sektörünün öncü kurumu sıfatıyla; aylık olarak toplanacak olan bir Gıda Güvencesi ve Tarım sektörü çalışma grubu aracılığıyla, 3RP ortakları arasındaki koordinasyonun devam etmesini sağlayacaktır. Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü, görüşmelerin ulusal politika ve önceliklerle güçlü bir uyum içerisinde olmasını sağlamak için, ulusal ve il düzeyinde GİGM, İŞKUR ve Türk Kızılay ile de yakın koordinasyonu sürdürecektir.

Sektör ortakları aynı zamanda, geri bildirim mekanizmalarını ve zamanında müdahaleyi teşvik etmek ve cinsel sömürü ve istismarın önlenmesini (PSEA) ve etkilenen nüfuslara hesap verilebilirliği (AAP) sağlamak için, geçici koruma sağlanan ile sürekli ve dinamik iki yönlü iletişimi sürdürecektir ve katılımcı planlama yapacaktır. Türkiye’deki pek çok Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü ortağı, kadınlar, kız çocukları, erkekler ve oğlan çocuklarının ihtiyaçlarına özel olarak uyarlanmış ve yaşlılar veya engelliler gibi dezavantajlı kişilerin ihtiyaçlarını dikkate alan iki yönlü iletişim ve geri bildirim mekanizmaları oluşturmuştur. Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü, Güneydoğu Anadolu’da 3RP kuruluşları arası koordinasyon kapsamında kurulan özel görev

gücü vasıtasıyla topluluklarla olan iletişimi daha da güçlendirmek ve daha verimli hâle getirmek için COVID-19 etkisi kapsamında bilgi paylaşımı ve duyarlılaştırma gibi yaygınlaştırma faaliyetlerinden faydalanacaktır. Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü ortakları, faydalanıcıların geri bildirimlerine dayalı olarak stratejisini şekillendirmeye hazır ve hesap verebilir durumdadır.

Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü aynı zamanda izleme ve değerlendirme çabalarını güçlendirmeye devam edecektir. Bu amaçla, 3RP 2020-2021 kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere duyarlı sektör göstergeleri, faaliyetlerin çıktı seviyesinde daha iyi ölçülebilmesini sağlamak, aynı zamanda programlama ve savunuculuk faaliyetlerine dönük olarak güçlü bir kanıt temeli oluşturmak için gözden geçirilmiştir. 2021-2022 döneminde gıda güvencesi ve tarım sektöründe ilgili değerlendirmeler ve çalışmalar yoluyla iyi bilgilendirilmiş programlamaya yönelik kanıt toplamaya öncelik verilecektir. Tüm Gıda Güvencesi ve Tarım Sektörü ortaklarından, ActivityInfo aracını kullanarak faaliyetlerini aylık bazda raporlamaları istenecektir. Bu veriler aylık ve üç aylık sektör gösterge tabloları için kullanılacaktır. Sektör, aynı zamanda, yıl ortası ve yıl sonu ilerleme raporları için finansal takip ve girdi sağlayacaktır.

AMAÇ 1	Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve hassas durumdaki ev sahibi topluluk için gıda güvencesini iyileştirmek ve gıda ile ilgili olumsuz başa çıkma stratejilerine başvurmalarını önlemek.
GÖSTERGE AMACI 1	1.1 Gıda tüketimi veya satışı artan geçici koruma sağlanan Suriyeli ve hassas durumdaki topluluk üyelerinin sayısı 1.2 Gıda ile ilgili olumsuz başa çıkma stratejilerini kullanan geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve hassas durumdaki topluluk üyelerinin sayısı

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi*	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi*
1.1 Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve en hassas durumdaki ev sahibi toplulukların beslenme becerileri ve temel tarım bilgisi toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde iyileştirilmiştir.	1.1.1 İyi gıda ve beslenme tarım uygulamalarına ilişkin eğitim programından (gıda tüketimi, gıda güvenliği, beslenme, yemek yapma gösterimleri) faydalanan kişilerin sayısı	3.300	450	181.962	250.000	70.000	30.000
	1.1.2 İyi gıda ve beslenme tarım uygulamaları ile ilgili farkındalık oturumlarının sayısı	21.713	3.303	1.097.138	5.000	92.000	6.000
	1.1.3 Okul ve topluluklara ait bahçelerin sayısı.	500	-	57.138	-	10.000	-
	1.1.4 İyi gıda uygulamaları ve sağlıklı beslenme alışkanlıkları hakkında çevrimiçi/uzaktan eğitim programları sağlanan kişi sayısı	2.000	3.000	50.000	-	100.000	-
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				1.386.238	-	272.000	1.658.238

*Ergen/Genç Bütçesi yalnızca Geçim Kaynakları, Sosyal Uyum ve Koruma Sektörlerinde doldurulacak (daha fazla bilgi için bkz. Şablon Talimat Formu ve Kılavuz Notu 10).

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
1.2 Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve hassas durumdaki toplulukların üyeleri için hane düzeyinde besin çeşitliliği iyileştirilmiştir.	1.2.1 Seralar, bahçeler ve/veya kentsel tarım faaliyetleri oluşturmak için araç gereç sağlanan, geçici koruma sağlanan kişilerin sayısı	2.900	4.400	1.600.000	50.000	1.700.000	50.000
	1.2.2 Oluşturulan sera ve/veya arka bahçe tarım planı sayısı	10	10	1.000.000	-	1.000.000	-
	1.2.3 Seracılık ve/veya arka bahçe tarımından yararlanan kişilerin sayısı	-	-	-	-	-	-
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				2.600.000	50.000	2.700.000	-

AMAÇ 2	Gıda ve tarım sektörlerinde istihdam, artan gelir ve finansal varlıklar yoluyla kendi kendine yeterliliği artırarak geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve hassas durumdaki ev sahibi toplulukların dayanıklılığını güçlendirmek
GÖSTERGE AMACI 2	Cinsiyet ve yaşa göre ayrılan hedef toplulukların gelirindeki artış %'si

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
2.1 Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve hassas durumdaki toplulukların tarım ve ormancılığa dayalı geçimleri, modern / yenilikçi yaklaşımların toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde kullanılmasıyla iyileştirilmiştir.	2.1.1 Gıda, tarım ve ormancılık sektörlerinde gelir getiren imkanlara erişimden faydalanan kişi sayısı.	8.755	10.555	8.677.100	68.000	10.561.200	50.180
	2.1.2 Modern / yenilikçi yaklaşımların kullanılmasıyla kurulan iş ve girişimcilik modellerinin sayısı	4.331	5.336	2.715.200	68.000	2.525.000	50.050
	2.1.3 Modern / yenilikçi yaklaşımların kullanılmasıyla kurulan iş ve girişimcilik modellerinden faydalanan kişi sayısı	1.650	2.500	850.000	-	300.000	-
	2.1.4 Uzaktan / çevrimiçi öğrenme programları aracılığıyla dil becerileri dahil olmak üzere tarım, mesleki ve geçim eğitimlerinden yararlanan kişi sayısı	1.700	2.250	1.000.000	50.000	210.000	50.000
	2.1.5 İşbaşı eğitim programları dahil olmak üzere nakit temelli destek programlarından yararlanan kişi sayısı	35.000	-	4.112.676	-	-	-
2.2 Teknolojinin gelişmesiyle yayım hizmetleri ve tarımı kapsayan araştırmalar teşvik edilmiştir.	2.2.1 Tarım ve ormancılık sektörlerinde kısa süreli istihdamdan faydalanan kişi sayısı.	500	500	995.980		995.980	19.196
	2.2.2 Modern tarım teknolojilerine katılan geçici koruma sağlanan kişi sayısı	-	-	-		-	-
	2.2.3 Geliştirilen modern tarım teknolojilerinin sayısı	-	-	-		-	-
	2.2.4 Modern tarım çiftçilik teknolojilerinden yararlanan kişi sayısı	-	-	-		-	-
	"2.2.5 Tarım sektöründeki kırsal yoksulları desteklemek için özellikle kadınlara yönelik ev eksenli tarımsal gıda işletmeleri ve gelir getiren programların sayısı	200	200	150.000	75.000	150.000	75.000
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				18.500.956	186.000	14.742.180	169.426

AMAÇ 3	Etkilenen toplulukların gıda ve tarım ihtiyaçlarına yanıt verecek, yerel düzeyde ve topluluk düzeyinde kamu ve özel sektör kapasitesinin ve sivil toplum kapasitelerinin geliştirilmesi
GÖSTERGE AMACI 3	Artan bilgi erişimi, teknik yardım ve politika reformlarından faydalanan aktörlerin sayısı

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
3.1 Ulusal ve yerel düzeyde ortaklara ilgili teknik destek sağlanmıştır.	3.1.1 Cinsiyete göre ayrılan, genel veya sektöre özel kapasiteleri desteklemek için eğitim ve diğer teknik desteklerin verildiği aktörlerin (bireylerin) sayısı.	1.055	1.055	708.940	-	453.160	-
	3.1.2 Tarımsal verimlilik, çevre, gıda güvenliği ve beslenme konularında bilgi edinmeyi desteklemek için yürütülen çalışma ve değerlendirmelerin sayısı.	1	1				
	3.1.3 Ulusal sistemleri ve tedarik zincirlerini güçlendirmek için politika reformları kapsamında alınan girişimlerin sayısı	0	0				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				708.940	-	453.160	-

GIDA GÜVENCESİ VE TARIM SEKTÖRÜ

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
FAO	1.074.824	6.012.676	7.087.500	-	-	-
ATAA Humanitarian Relief Association	80.000	1.300.000	1.380.000	170.000	2.160.000	2.330.000
WATAN Foundation	60.000	962.000	1.022.000	72.000	980.000	1.052.000
Welthungerhilfe	171.414	2.424.240	2.595.654	30.000	1.144.360	1.174.360
UNIDO	-	250.000	250.000	-	250.000	250.000
Shafak	-	210.980	210.980	-	210.980	210.980
IOM	-	5.650.000	5.650.000	-	5.650.000	5.650.000
UNDP	-	5.000.000	5.000.000	-	7.500.000	7.500.000
Toplam	1.386.238	21.809.896	23.196.134	272.000	17.895.340	18.167.340

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	1.386.238	255.000	272.000	1.658.238
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	21.809.896	236.000	17.895.340	169.426
TOTAL	23.196.134	236.000	18.167.340	1.827.664

EĞİTİM SEKTÖR MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	UNICEF	
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ve STK Ortakları	
DİĞER ORTAKLAR	Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve diğer ortaklar	
HEDEFLER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geçici koruma sağlanan ve uluslararası koruma altındaki çocuklar, gençler ve yetişkinler için kapsayıcı ve hayat boyu öğrenmeyi teşvik eden örgün, yaygın ve enformel eğitim programlarına sürekli erişimin desteklenmesi. 2. Koruyucu eğitim ortamlarında geçici ve uluslararası koruma altındaki çocuklar ve gençler için eğitim fırsatlarının kalitesinin artırılmasına katkıda bulunulması. 3. Çocuklara ve gençlere kaliteli eğitim sağlanmasını kolaylaştırmak için dayanıklı bir ulusal eğitim sisteminin desteklenmesi. 	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	70.944.810 ABD Doları	67.726.503 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	181.796.065 ABD Doları	173.881.833 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	252.740.875 ABD Doları	241.608.336 ABD Doları

EĞİTİM SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

Türkiye'deki eğitim müdahalesi hem çocuklar hem de yetişkinlere yönelik örgün ve yaygın eğitimde Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yönetilmekte ve koordine edilmektedir. Yükseköğretime erişimin sağlanmasında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) kilit rol oynamaktadır. 3RP müdahale ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin kaliteli eğitim fırsatlarına erişimini sağlamaya yönelik strateji ve politikalarını desteklemek için bu ve diğer kamu kurumlarıyla yakın koordinasyon içinde çalışmaktadır. Eğitim stratejisi aynı zamanda Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın hedefleri ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamındaki "Kimseyi Geride Bırakma" ilkesiyle uyumludur.

2020/21 öğretim yılının başlangıcı itibarıyla, geçici koruma sağlanan 768.000'den fazla Suriyeli çocuk, Türk devlet okullarına kaydolmuştur.⁵⁸ İlkokuldaki çocuklar için kayıt oranı %79,5, ortaokuldaki çocuklar için %78,9 ve ortaokul düzeyinde öğrenciler için %39,7'dir. Bugüne kadar elde edilen başarılar ve daha yüksek sınıflara kaydolmadaki artışa rağmen, geçici koruma sağlanan okul çağındaki Suriyeli çocukların yaklaşık %35,8'i okula gitmemektedir. Kayıt verilerinin ayrıştırılması, kayıtlı olmayan çocukların yüzdesi ile okul öncesi (yüzde 75,6) ve ilköğretim (20,5) seviyelerinde okul dışı çocukların sayısında önceki yıllara göre önemli bir artışa işaret etmektedir. Bu, COVID-19 salgınının erken dönemdeki etkisini ve en savunmasız nüfusların sosyoekonomik durumu üzerindeki somut etkisini vurgulamaktadır.

Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin üniversite kayıtları 2019-2020 eğitim-öğretim yılının başında 37.236'ya ulaşmış olup⁵⁹, bu da Suriyeli öğrencilerin kayıt oranını Türkiye'de yüzde 6,67'ye yükseltmiştir⁶⁰ ve bu da dünyadaki göçmen nüfusun yüksek öğrenime katılımı olan %3 ile karşılaştırınca oldukça yüksek bir orandır. Türkiye üniversitelerine giden 37.236 Suriyeli öğrencinin, %63'ü erkek, %37'si ise kadındır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Suriyeli öğrenciler için devlet üniversitelerinde öğrenim ücretlerini karşılayarak yüksek öğretime erişimi desteklemeye devam etmektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), uluslararası öğrencilere yönelik merkezi sistemini geçici koruma sağlanan Suriyelileri de kapsayacak şekilde genişletmiştir. Suriye krizinin başlangıcından bu yana YTB doğrudan 5536 burs sağlamış olup 3RP sektör ortakları 2020'de 2015 Suriyeli öğrenciyi daha destekleyerek (1091 erkek, 924 kadın) burs sayısını daha da artırmıştır. YTB doğrudan burs desteği sağladığı öğrencilerin katkı paylarının yanı sıra her yıl yaklaşık 8000 Suriyeli öğrencinin üniversite katkı paylarını ödemektedir. Burs desteği sağlanan

öğrencilerin katkı paylarının yanı sıra her yıl yaklaşık 8000 Suriyeli öğrencinin üniversite katkı payları da YTB tarafından ödenmektedir.

Geçici koruma sağlanan Suriyeli çocukların devlet okullarına kaydolmasını destekleme stratejisini uygulamak için gösterilen çabalara ve devam eden eylem planına rağmen, COVID-19 salgını, 16 Mart 2020'de okulların kapanmasına ve 12 Mart 2020'de üniversitelerin kapatılmasına yol açarak ilkökul öncesinden lise çağına kadar 19 milyon (%48 kız, %52 oğlan) çocuğun ve kamu eğitim sistemine kayıtlı geçici koruma sağlanan Suriyeli çocuklar ve Türk üniversitelerine kayıtlı gençler da dahil olmak üzere 7,9 milyon (%52 erkek, %48 kadın) üniversite öğrencisinin öğrenimini etkilemiştir. Salgın, özellikle geçici koruma sağlanan Suriyeli çocuklar ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri, engelli çocuklar ve daha birçok çocuğun eğitime erişimde yaşadıkları zorlukları daha da artırmıştır. Bu öğrenme krizine müdahale etmek üzere MEB, derslerin televizyonda yayınlandığı ve müfredatı sunmak için bir çevrimiçi platformun (COVID-19'dan önce var olan) kullanıldığı Sürekli Eğitim Bilişim Ağı (EBA) genişletmiştir. MEB'in 13 Kasım 2020 tarihli en güncel verilerine göre, 11.408.215 öğrenci ve 874.645 öğretmen, EBP platformundan aktif olarak faydalanmıştır.⁶¹ YÖK, üniversite öğrencilerinin karşılaştığı zorlukları çözmek amacıyla, farklı alanlardan uzman akademisyenlerle uzaktan eğitim sürecini desteklemek için Uzaktan Öğretim Politikaları Komisyonu'nun kurulmasına da yatırım yapmıştır. YÖK, her üniversitenin kendi uzaktan eğitim sistemine ek olarak, üniversiteler arasında uzaktan eğitim sağlamak için bir protokol hazırlamış ve YÖK Dersleri Platformu'nu oluşturmuştur. Ayrıca YÖK'ün faaliyetleri ve YÖK tarafından alınan kararlar hakkında bilgi yaymak için 'COVID-19 Bilgilendirme' internet sitesi açılmıştır.

Bununla birlikte, COVID-19 salgınının sosyo-ekonomik etkisi, yüz yüze öğrenmenin sona ermesi, akranlarla etkileşim eksikliği ve aile içi şiddet düzeyinde bildirilen artış, büyük ihtimalle mülteciler de dahil olmak üzere tüm çocuklar için tersine öğrenme kazanımları ve öğrenme kaybı ile sonuçlanacaktır. Ayrıca, tüm düzeylerde okula kayıt, devam ve devamin korunması üzerinde daha fazla olumsuz etki beklenmektedir. Daha fazla geriye gitmeyi önlemek ve bu artan ihtiyaçları karşılamak için COVID-19'un uzun süreli ve olumsuz etkisini azaltmak amacıyla, güvenli, sürekli eğitim ve öğrenme kazanımlarına erişim konusunda MEB, YTB ve YÖK ile yakın koordinasyon kurmaya devam eden Eğitim sektörü aktörleriyle geliştirilmiş, çok sektörlü bir müdahale gereklidir.

EĞİTİM SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedef Nüfus	İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedef Nüfus
Ev sahibi toplumla birlikte yaşayan Suriyeliler	Erkekler*	241.262	55.603	241.262	60.608
	Kadınlar*	192.504	55.603	192.504	60.608
	Oğlan Çocukları**	721.506	444.675	793.656	450.920
	Girls**	658.276	444.675	724.104	450.920
Ara Toplam		1.813.548	1.000.556	1.951.526	1.023.055
Etkilenen Toplum	Erkekler***	107.680	70.100	11.258	7.343
	Kadınlar***	107.680	70.100	11.258	7.343
	Oğlan Çocukları****	27.373	11.051	27.171	10.994
	Kız Çocukları****	27.373	11.051	27.171	10.994
Ara Toplam		270.106	160.302	76.858	36.672
Genel Toplam		2.083.654	1.160.858	2.028.384	1.059.727

Eğitim tüm çocuklar için temel bir hak olduğundan, sektör müdahalesi, 5-17 yaş arası tüm çocukların⁶² örgün eğitime kaydolma ile bağlantılı ve onu destekleyen çeşitli ilgili eğitim fırsatlarına erişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Erken çocukluk eğitimi (ECE) programlarına, örgün veya yaygın eğitime, beceri eğitimine, yüksek öğrenime veya mevcut herhangi bir eğitim fırsatına kaydolmamış çok sayıda çocuğun varlığı, Suriye'nin yeniden inşası için uzun vadeli kalkınma beklentileri için olumsuz sonuçlar doğurabilir ve Türkiye'de sürdürülebilir sosyal uyum için risk oluşturabilir. Eğitim veya öğretim programlarına kayıtlı olmayan yaklaşık 428.000'den fazla okul çağındaki çocuk en dezavantajlı ve hassas olanları temsil etmektedir. Önceki yıllardan farklı olarak, 2020-2021 verileri okul öncesi ve ilköğretim düzeyindeki çocukların kayıt oranında bir düşüş olduğunu göstermektedir. Okul dışında kalmış çocuklar, aynı zamanda da çalışan çocukları, engelli olan çocukları ve başka koruma riskleri yaşayan çocukları da içermektedir.⁶³ 3RP Eğitim Sektörü Çalışma Grubu üyeleri tarafından yakın zamanda gerçekleştirilen bir ebeveyn anketi, geçici koruma ve uluslararası koruma altındaki nüfusun

yoğun olduğu illerde tespit edilen çocukların %14'ünün 2020-2021 akademik yılı için okula kayıt olmadığını, görüşülen ebeveynlerin ise %66'sının bu yıl çocuklarını okula göndermeyi düşünmediklerini söylediklerini göstermiştir. Ankete katılanların %28'i, ailenin karşı karşıya olduğu mali engellerin kayıt yaptırmamanın ana nedeni olduğunu, %23'ü evdeki çocuğun çalıştığını, %12'si de kayıt olmama durumunun çocuğun engelinden kaynaklandığını bildirmiştir.⁶⁴

COVID-19 salgını, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve en hassas ev sahibi toplum için yaşamın tüm yönlerini olumsuz etkilemiştir. COVID-19, özellikle eğitim alanında çocukların ve gençlerin öğrenme kazanımları üzerinde potansiyel zararlı etkileri olan gerçek bir öğrenme kriziyle sonuçlanmıştır. Eğitim sektöründe yapılan bir dizi değerlendirme, örgün eğitime zaten kayıtlı olan Suriyeli çocukların neredeyse %50'sinin sınırlı Türkçe becerilerine ek olarak, sınırlı internet erişimi, evlerde ekipman eksikliği (ör. internet ve TV eksikliği) gibi uzaktan öğrenmeye katılımı⁶⁵ zorlaştıran nedenlere sahip

olduğunu göstermektedir. Yüksek öğretimdeki engeller de benzerlik göstermektedir.⁶⁶ Eğitim sektöründeki ihtiyaçlar, eğitim kalitesini sürdürmenin, en hassas olanlara ulaşmanın ve son beş yılda elde edilen kazanımları korumanın ötesine geçmektedir. Uzun süreli öğrenim kesintileri ve geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ile en hassas çocuk ve gençlerin uzaktan eğitime katılırken karşılaştıkları kısıtlamalar nedeniyle ilerlemenin tersine dönme riski bulunmaktadır.

Ayrıca, öğretmenlere ve eğitim personeline, farklı dil, akademik ve fiziksel yeteneklere sahip öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra yeni normal öğrenme modelleriyle çocukları ve gençleri desteklemek üzere çok ihtiyaç duyulan psikososyal desteği sağlamak ve öğretim yöntemlerini ve stillerini uyarlamak için kapasite geliştirme imkânı sunmak da önemlidir.⁶⁷

COVID-19 ile yeni ihtiyaçlar ortaya çıktıkça, Eğitim sektörü kayıt olmayı ve örgün, yaygın ve enformel öğrenme yollarına ve eğitim fırsatlarına erişimi destekleyen müdahalelere öncelik vermeye devam edecektir. Şartlı Eğitim Yardımına destek, Suriyeli Gönüllü Eğitim Personeline yönelik teşvik ve kapasite geliştirme, yaygın eğitim ve Erken Çocukluk Eğitimi için destek geçerli olmaya devam edecek ve çocukların öğrenimlerine devam etmelerinde kilit rol oynayacaktır.

Bu alanlar, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Ofisi tarafından koordine edilen İhtiyaç Değerlendirmesi ile belirlenen Eğitim sektörü ihtiyaçlarını tamamlamaktadır. MEB, ailelere ekonomik mali desteğin sürdürülmesinin ve ek ödemelerin sağlanmasının, en hassas çocuklara materyal sağlanmasının, üniversite öğrencilerine burs ve hibelerin ve öğretmenlere ve okul personeline COVID-19 salgını sırasında öğrenime yönelik stratejik iletişim ve eğitimin önemini özellikle vurgulamaktadır.

Mümkün ve uygun olduğu durumlarda, sosyal uyumu teşvik etmek ve devam eden ve COVID-19 sonrası salgın ortamında yönetebilecek daha esnek ve kapsayıcı bir eğitim sistemini güçlendirmek için geçici koruma sağlanan Suriyelilere sağlanan destek, ev sahibi toplumdaki hassas Türk çocuklara ve gençlere de genişletilecektir.

EĞİTİM SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

Yeni COVID-19 salgını bağlamındaki eğitim sektör müdahalesi, üç konuya odaklanmaya devam etmektedir: geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru sahipleri ve her yaşta statü sahipleri için güvenli, koruyucu öğrenim fırsatlarına artırılmış ve toplumsal cinsiyeti kapsayıcı erişimin desteklenmesi, eğitim fırsatlarının kalitesinin artırılması ve geçici koruma sağlanan Suriyelilere, uluslararası koruma başvuru sahiplerine ve statü sahiplerine ve hassas ev sahibi toplumdaki çocuklara ve gençlere kaliteli eğitim sağlayabilen dayanıklı bir ulusal eğitim sisteminin desteklenmesi. Strateji, erken çocukluktan yüksek öğretime kadar çeşitli eğitim fırsatlarına erişimin sağlanmasına ve geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri için yerel düzeyler dahil farklı paydaşlarla ortaklaşa bireysel ve toplumsal direnç oluşturmaya yönelik dil öğrenimi ve beceri eğitimi programlarına katkıda bulunmaktadır. 2020-21 stratejisi önceki yılların başarılarına dayanmaktadır. Ancak yeni ihtiyaçlar, uzaktan eğitim fırsatları dahil farklı öğrenme yöntemlerini güçlendirmek, kız ve oğlan çocukları için kapsayıcı çevrimiçi platformlar geliştirmek, herkes için öğrenmeyi teşvik etmek ve farklı uygulama yöntemlerini kullanarak sosyal uyumu geliştirmek için eğitim personeli ve aileler gibi ek müdahaleler gerektirmektedir.

3RP stratejisi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin çabalarını ve 3RP başvurusunun dışında kalan eğitim girişimlerini destekleyen mali katkıları tamamlamaktadır. 3RP ortakları, MEB Daha Güçlük Bir Gelecek için 2023 Eğitim Vizyonu, 11. Ulusal Kalkınma planı ve onaylı COVID-19 müdahale stratejileri ile uyumlu eğitim programları sunmak için ulusal ve yerel düzeylerde kamu kurumlarıyla iş birliği içinde çalışmaya ve bunları güçlendirmeye kararlıdır.

Mevcut durum, en hassas gruplardaki çocuklara ve gençlere teknolojik ve altyapısal destek sağlamak için EBA merkezlerinin desteklenmesi ve BİT EBA altyapı desteği sağlanması gibi özel önlemler alınmasını gerektirmektedir. Öğretmenler ve eğitim personeli için hizmet içi eğitim ve pedagoji için ihtiyaç temelli destek, harmanlanmış öğrenme yaklaşımları (yetişkin dil eğitimi için de geçerli olan), kapsayıcı eğitim, uzaktan eğitim ve çocuklara ve gençlere psikososyal destek sağlanması, okullarda, üniversitelerde ve diğer öğrenim kurumlarında kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi ilkelerinin, ayrımcılıkla başa çıkmanın ve sosyal uyumu

teşvik etmenin yanı sıra farklı yöntemlerle eğitim fırsatlarına erişimi genişletmek için yenilikçi fikirlerle tamamlanmalıdır. ECE'ye erişim, çocukların okula hazır olma durumlarının artırılması, okula geç girişlerin engellenmesi ve Türkiye'deki geçici koruma sağlanan Suriyeli küçük çocukların ve Uluslararası Koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin sosyal ve dilsel uyumlarının kolaylaştırılması açısından önemlidir. MEB'in beş yaşındaki çocukların tümünün ECE'ye en az bir yıllık kayıt yaptıрма politikasını desteklemesi önemli bir stratejik hedef olmaya devam etmektedir.

Eğitim sektörü stratejisinin etkili bir şekilde uygulanması, salgın sırasında sağlık sorunlarının ve eğitimin önündeki ekonomik engellerin ele alınması için Sağlık, Geçim, Koruma ve Temel İhtiyaçlar sektörleriyle daha fazla koordinasyon ve tamamlayıcılık gerektirir. Programlarla, koruma konularının ele alınmasına, faaliyetlere kadın ve kız çocuklarının daha fazla katılımını teşvik etmeye ve sosyal eşitsizlikleri derinleştirmemeye özel önem verilecektir. En savunmasız öğrencilerin eğitim programlarına dahil edilmesi SUY ve Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) programları arasındaki bağlantı yoluyla desteklenecektir. Buna ek olarak, sektör, Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonuna yardımcı olmaya ve okul içinde ve dışında sosyal uyumu teşvik etmeye, devam eden eğitim ve mali yardım sağlaması yoluyla Suriyeli gönüllü eğitimcileri desteklemeye devam edecektir. Kız çocukları eğitime erişimde daha fazla zorluk yaşadığı sürece sektör değerlendirmeleri kız çocuklarının öğretime erişimini etkileyen belirli engelleri değerlendirmeye devam edecektir.

EĞİTİM SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Eğitim sektörü müdahalesine MEB liderlik etmekte olup, 3RP ortakları, programların Türkiye Cumhuriyeti Devleti öncelikleri, politikaları ve prosedürleri ile uyumlu hâle getirilmesini sağlamak amacıyla ulusal ve il düzeyinde yakın koordinasyon içinde çalışmaktadır. MEB veri kaynakları ve veri yönetim sistemleri, örgün ve yaygın eğitim programlarında öğrenci kaydı, okula devam ve başarı hakkında bilgi sağlamaktadır. 3RP aktörleri tarafından hizmet sunumunun zamanında ve doğru bir şekilde ActivityInfo üzerinden raporlanmasını kolaylaştırmak için, 3RP mantıksal çerçevesine dayalı, ayrıntılı bir faaliyet tabanlı izleme ve değerlendirme çerçevesi geliştirilmiştir.

BM kuruluşları ile uluslararası ve yerel STK'lar tarafından uygulanan eğitim programları arasında her düzeyde uyum ve sinerji sağlamak amacıyla İstanbul, İzmir ve Güneydoğu'da koordinasyon yapıları oluşturulmuştur. Sektör lideri, diğer sektörlerle sinerji ve tamamlayıcılık sağlamak için kuruluşlar arası forumlara da katılır. Yüksek öğretim aktörleri arasında daha iyi uyum, raporlama ve tamamlayıcılık sağlamak için bir koordinasyon yapısı da kurulmuştur.

Geçici koruma ve Uluslararası Koruma kapsamındaki

Suriyelilerin ve statü sahiplerinin mevcut tüm eğitim hizmetlerinden ve bunlara nasıl erişileceklerinden haberdar olmasını sağlayan yeni sosyal yardım modelleri sektör stratejisine entegre edilmiştir. Sosyal yardım ve bilgilendirme programları, topluluklarla düzenli ve doğrudan etkileşim kurmaya ve hizmetlere erişimin önündeki engellerle ilgili bilgi toplamaya ve duyarlı çözümlerin uygulanmasına olanak tanır. Etkilenen Nüfuslar için Hesap Verebilirliğin sektör müdahalesinin ayrılmaz bir parçası olmasını sağlamak üzere etkili geri bildirim mekanizmaları kurulacak ve sürdürülecektir.

3RP ortakları, geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin ve Uluslararası Koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin özellikle uzaktan eğitim, sınıf tamamlama ve öğrenme çıktılarında okula devam durumunu takip etmek için veri yönetim sistemlerini iyileştirmeye yönelik yeni ihtiyaçlara yönelik katılımı ve kalite göstergelerine ilişkin ayrıştırılmış verileri oluşturmak ve paylaşmak için MEB ile destek vermeye devam edecektir.

AMAÇ 1	Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocuklar, gençler ve yetişkinlerin kapsayıcı ve hayat boyu öğrenmeyi teşvik eden örgün, yaygın ve resmi olmayan eğitime sürekli erişiminin sağlanması
GÖSTERGE AMACI	Örgün eğitime kaydolun Suriyeli oğlan ve kız çocuklarının (5-17 yaş) %'si Eğitim olanaklarına erişimi olan geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sayısı

A.MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Toplam Hedef	2022 Toplam Hedef	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 NLG Bütçesi	2022 Toplam	2022 NLG Bütçesi
1.1 Mülteci ve hassas durumdaki çocukların erken çocukluk eğitim programlarına erişimi arttı	1.1.1 Erken Çocukluk Bakımı ve Eğitimi ve okul öncesi eğitime kaydolun çocukların sayısı (3-5 kız/oğlan)	74.796	97.840	6.078.608	6.078.608	10.602.954	10.602.954
1.2 Mülteci çocukların ve gençlerin örgün eğitime erişimi artmıştır	1.2.1 Örgün eğitime kaydolun Suriyeli çocukların sayısı (5-17 yaş, kız/oğlan) (1-12. Sınıf)	800.000	800.000	-	-	-	-
	1.2.2 Uzaktan eğitimle desteklenen çocukların sayısı	834.500	23.000	10.040.000	10.040.000	4.715.000	4.715.000
1.3 Okul dışındaki ve risk altındaki çocukların örgün eğitime yeniden entegrasyonunu veya devamını kolaylaştıran akredite yaygın eğitim programlarına erişimi artmıştır	1.3.1 Akredite yaygın eğitime kaydolun çocukların sayısı (5-17 yaş,kız/oğlan)	39.010	40.020	19.154.655	19.154.655	19.429.655	19.429.655.00
1.4 Okul dışındaki ve risk altındaki çocukların akredite ve resmi olmayan eğitim programlarına erişimi artmıştır	1.4.1 Resmi ve akredite olmayan eğitime kaydolun çocukların sayısı (5-17 yaş, kız/oğlan)	31.944	20.580	4.292.474	4.292.474	2.326.929	2.326.929
1.5 Mülteci ergen ve gençlerin mesleki ve teknik eğitim ve öğretim programlarına erişimi artmıştır	1.5.1 Resmi teknik eğitim ve öğretim programlarına kaydolun ergenlerin sayısı (14-17 yaş,kız/oğlan)	3.514	2.000	596.720	596.720	140.000	140.000
	1.5.2. Resmi olmayan teknik eğitim ve öğretim programlarına kaydolun ergenlerin sayısı (14-17 yaş,kız/oğlan)	2.600	2.400	823.000	823.000	497.000	497.000
1.6 Mülteci gençlerin yüksek öğretim programlarına erişimi artmıştır	1.6.1 Yüksek öğretime kaydolun öğrencilerin sayısı (>18 yaş)	33.000	43.000	10.251.000	10.251.000	9.013.000	9.013.000
	1.6.2 Yüksek öğretim bursu alan öğrencilerin sayısı (>18 yaş)	2.290	1.825	5.951.549	5.951.549	4.947.885	4.947.885
1.7 Çocukları öğrenime geri döndürmek için kamu kurumlarını, toplulukları, donör kuruluşları ve ortakları harekete geçirmeyi amaçlayan Okula Dönüş kampanyaları gerçekleştirilmiştir	1.7.1 Öğretime/okula dönüş kampanyalarının sayısı	7	7	56.000	56.000	56.000	56.000
	1.7.2 Okulda dönüş kampanyalarıyla ulaşılan çocukların sayısı (5-17 yaş)	811.200	811.200	2.050.000	2.050.000	2.050.000	2.050.000
	1.7.3 Tüm eğitim türlerine kayıt için destek (vaka temelli destek dahil) alan (5-17 yaş) çocuk sayısı	61.375	70.925	11.650.804	11.650.804	13.948.080	13.948.080
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				70.944.810	70.944.810	67.726.503	67.726.503

B. DAYANIKILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Toplam Hedef	2022 Toplam Hedef	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 NLG Bütçesi	2022 Toplam	2022 NLG Bütçesi
1.8 Mülteci çocuklar iyileştirilmiş eğitim olanaklarından yararlanmaktadır	1.8.1 Güvenli okul protokolünü uygulayan okulların sayısı	1.019	10	3.272.500	3.272.500	22.500	22.500
	1.8.2 İnşa edilen, kurulan veya yenilenen sınıf sayısı	532	204	4.650.000	4.650.000	-	-
	1.8.3 İnşa edilen, kurulan veya yenilenen sınıflardan yararlanan çocukların (3-17 yaş, kız / oğlan) sayısı	10.500	10.500	4.800.000	4.800.000	4.500.000	4.500.000
	1.8.4 Cinsiyete duyarlı ve erişilebilir su, sanitasyon ve hijyen tesislerinden yararlanan okulların veya öğrenim alanlarının sayısı	1.246	1.240	170.000	170.000	20.000	20.000
	1.8.5 Önleme ve eğitim hizmetlerine erişim üzerine mesajlaşma yoluyla ulaşılan çocuk sayısı	11.240	6.240	11.000	11.000	6.000	6.000
1.9 Mülteci çocukların eğitim gereçlerine erişimleri vardır	1.9.1 Okul malzemeleri alan çocukların (3-17 yaş) sayısı	52.340	51.580	3.203.603	3.203.603	3.190.700	3.190.700
	1.9.2 Öğretim materyalleri alan öğretmenlerin / kolaylaştırıcıların (kadın / erkek) sayısı	90	80	2.100	2.100	2.100	2.100
1.10 Mülteci çocukların sosyal korumaya erişimleri vardır	1.10.1 Okul ulaşım desteği sağlanan çocuk sayısı (3-17 yaş)	6.000	6.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
	1.10.2 Eğitim için nakit transferlerle desteklenen çocuk sayısı (5-17 yaş)	662.500	660.700	67.774.000	67.774.000	67.449.000	67.449.000
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				88.883.203	88.883.203	80.190.300	80.190.300

AMAÇ 2

Koruyucu öğretim ortamlarında mülteci çocuklar ve gençlere yönelik eğitim olanaklarının kalitesinin artırılması

GÖSTERGE AMACI 2

a. 5. Sınıflara kayıt oranı (brüt)
b. 9. Sınıflara kayıt oranı (brüt)

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Toplam Hedef	2022 Toplam Hedef	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 NLG Bütçesi	2022 Toplam	2022 NLG Bütçesi
2.1 Öğretmenlere, mülteci çocukların ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilmeleri için sistematik kalitede mesleki gelişim fırsatları sunulmaktadır.	2.1.1 Uzaktan eğitim de dahil olmak üzere eğitilen öğretmen ve eğitim personeli (kadın / erkek) sayısı	152.405	26.900	3.664.200	3.664.200	5.151.000	5.151.000
2.2 Yeterli sayıda mülteci öğretmenin uygun ödemelerin sağlanması yoluyla mevcut ve kalıcı olması sağlanacaktır.	2.2.1 Teşvik sağlanan öğretmen ve eğitim personeli sayısı	12.206	12.215	66.018.000	66.018.000	66.045.000	66.045.000
	2.2.2 Öğretim kaynakları, kitleri ve kılavuzları alan öğretmen ve eğitim personeli sayısı	-	-	-	-	-	-
2.3 Mülteci çocuklar ve gençlere yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi sağlanacaktır.	2.3.1 Resmi ortamlarda yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi programlarından yararlanan çocukların (5-17 yaş, kız / erkek) sayısı	20.500	10.000	1.071.000	1.071.000	700.000	700.000
	2.3.2 Resmi olmayan ortamlarda yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi programlarından yararlanan çocukların (5-24 yaş, kız / erkek) sayısı	41.650	38.500	10.351.283	10.351.283	10.061.283	10.061.283
	2.3.3 Gayri resmi ortamlarda yaşam becerileri ve vatandaşlık eğitimi programlarından yararlanan çocukların (5-24 yaş, kız / erkek) sayısı	10.380	10.000	2.350.000	2.350.000	2.000.000	2.000.000
	2.3.4 Yaşam becerileri ve / veya vatandaşlık eğitimi alan öğretmen ve eğitim personeli sayısı	20	20	450.00	450.00	450	450
2.4 Eğitim programlarının kalitesi, öğretim ve öğrenim gereçleri desteğinin sağlanmasıyla artırılabilecektir.	2.4.1 Okul kitabı alan çocukların sayısı (5-17 yaş)	1.800	1.800	24.800	24.800.00	24.800	24.800
	2.4.2 Örgün ve yaygın / gayri resmi ortamlarda tamamlayıcı öğrenim materyalleri alan çocukların (3-17 yaş) sayısı	546.600	7.600	1.339.500	1.339.500.00	378.500	378.500
	2.4.3 Eğlence malzemelerinden yararlanan çocuk sayısı (3-17 yaş)	6.060	5.880	64.129	64.129	58.000	58.000
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				84.883.362	84.883.362	84.419.033	84.419.033

AMAÇ 3	Mülteci ve Türk çocuklarına ve gençlere kaliteli bir eğitim verilmesini kolaylaştırmak adına dayanıklı bir ulusal eğitim sisteminin desteklenmesi
GÖSTERGE AMACI 3	MEB onaylı mültecilere ilişkin eğitim stratejileri, politikaları ve programlarının sayısı

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Toplam Hedef	2022 Toplam Hedef	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 NLG Bütçesi	2022 Toplam	2022 NLG Bütçesi
3.1 Mülteci çocukların ve gençlerin eğitim ihtiyaçlarına cevap veren politikalar, stratejiler ve programlar güçlendirilmektedir	3.1.1 Geliştirilen eğitim programları, stratejileri ve politikalarının sayısı	10	10	7.720.000.00	7.720.000	9.120.000	9.120.000
	3.1.2 Geliştirilen materyallerin sayısı	2	1	102.500.00	102.500	2.500	2.500
3.2 Eğitim sektörü aktörlerinin ve kurumlarının kapasitesi veri toplama kullanımıyla güçlendirilmektedir	3.2.1 Eğitim veri sistemi toplamayı iyileştirmek için uygulanan program sayısı	1	0	7.000.00	7.000	-	-
	3.2.2 Yıllık olarak yayınlanan çocukların eğitim durumuna ilişkin kanıta dayalı raporların sayısı	2	2	150.000.00	150.000	100.000	100.000
3.3 Eğitim sektörü aktörlerinin ve kurumlarının kapasitesi, kanıta dayalı politika oluşturmayı desteklemek için verilerin kullanımını güçlendirmektedir	3.3.1 Politika, planlama, veri toplama, sektör koordinasyonu veya INEE MS konusunda eğitilmiş eğitim aktörlerinin (kadın / erkek) sayısı	70	70	35.000	35.000	35.000	35.000
	3.3.2 Desteklenen veya kurulan Veli Öğretmen Derneklerinin sayısı	0	0	-	-	-	-
	3.3.3 Desteklenen veya tesis edilen ebeveyn katılım faaliyetlerinin sayısı	0	0	-	-	-	-
	3.3.4 gerçekleştirilen sektör koordinasyon toplantılarının sayısı	36	36	15.000.00	15.000	15.000	15.000
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				8.029.500	8.029.500	9.272.500	9.272.500

EĞİTİM SEKTÖRÜ

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
ATAA Relief	450.000	1.830.000	2.280.000	560.000	1.550.000	2.110.000
Children of one World	2.724	11.032	13.756	-	-	-
Concern Worldwide	862.980	1.694.400	2.557.380	262.980	533.400	796.380
IOM	6.800.000	11.000.000	17.800.000	6.800.000	11.000.000	17.800.000
Save the Children	20.000	28.200	48.200	-	9.000	9.000
SPARK	3.041.269	500.000	3.541.269	1.447.885.00	50.000	1.497.885
WATAN	260.000	68.900	328.900	260.000.00	68.900	328.900
WHH	106.682	-	106.682	49.483.00	-	49.483.00
Bonyan	200.000	-	200.000	200.000.00	-	200.000.00
Ihsan RD	31.000	18.000	49.000	185.000.00	45.000.00	230.000.00
Qatar Charity	700.000	4.020.000	4.720.000	-	-	-
Syria Relief	230.000	-	230.000	460.000.00	-	460.000.00
UNHCR	16.930.000	11.216.283	28.146.283	15.030.000.00	11.216.283	26.246.283
Olive Branch	1.956.000	500.000	2.456.000	1.862.000.00	500.000	2.362.000
IBC	257.200	104.250	361.450	212.200	99.250	311.450
UNICEF	38.660.000	150.805.000	189.465.000	39.960.000	148.810.000	188.770.000
Maram Foundation	436.955	-	436.955	436.955	-	436.955
Toplam	70.944.810	181.796.065	252.740.875	67.726.503	173.881.833	241.608.336

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı NLG Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı NLG Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	70.944.810	70.944.810	67.726.503	67.726.503
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	181.796.065	181.796.065	173.881.833	173.881.833
Toplam	252.740.875	252.740.875	241.608.336	241.608.336

SAĞLIK SEKTÖRÜ MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)	
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve STK ortakları.	
DİĞER ORTAKLAR	Sağlık Bakanlığı (SB), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Türk Kızılay.	
HEDEFLER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı hastalıklar (COVID-19 dahil) için iyileştirici ve önleyici hizmetler de dahil temel sağlık hizmeti temini ve sevk sağlık hizmetleri kapasitesinin güçlendirilmesi. 2. Özellikle hassas durumdaki gruplar (kadınlar, kız çocukları, ergen ve gençler) için kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere yönelik şiddet vakalarının klinik idaresi de dahil olmak üzere cinsel sağlık ve üreme sağlık hizmetlerine erişimi artırmak. 3. Bulaşıcı hastalık gözetimini, tespitini, müdahalesini ve önlemesini (aşılama dahil) güçlendirmek ve genel olarak COVID-19 önlemlerine odaklanarak tüm tehlikelere karşı acil durum müdahalesini kuvvetlendirmek. 4. Bulaşıcı olmayan hastalıklar, Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek Servisi ve rehabilitasyon hizmetleri için tüm kademelerde hizmet erişimini artırmak. 	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	11.696.679 ABD Doları	11.310.924 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	14.294.664 ABD Doları	10.004.549 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	25.991.343 ABD Doları	21.315.473 ABD Doları

SAĞLIK SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma adaylarına ve statü sahiplerine yönelik genel sağlık müdahalesi ve sağlık hizmetlerinin sunulması Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma adaylarının ve statü sahiplerinin Türk vatandaşları ile aynı temelde sağlık hizmetlerine erişimini düzenler. Sağlık Bakanlığı, yerel kamu hastaneleri, Göçmen Sağlık Merkezleri (GSM) ve Türk toplum sağlığı merkezlerinin bir parçası olarak faaliyet yürüten birimler aracılığıyla süreci yönetir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinde kayıtlı olmayan yabancıların öncelikli ya da sevk sağlık hizmetlerine erişimi sınırlıdır, ancak acil bakım ve COVID-19 teşhis ve tedavisi dahil temel kamu sağlık hizmetleri ücretsiz sağlanmakta ve daha sonra kayıt için sevk edilmektedirler. Kırsal alandaki geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma adayları ve statü sahipleri mevcut hizmetlerden faydalanmak için yüksek ulaşım masraflarıyla ve sınırlı erişimle karşı karşıyalar. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma adayları ve statü sahipleri sağlıklarını, refahlarını ve sağlık hizmetlerine erişimlerini etkileyen yerinden edilmenin çok sayıda negatif etkisiyle karşı karşıyalar. Dil, kültürel normlar ve sosyo-ekonomik statü farklılıkları özellikle önleyici hizmetler için ilaca, tıbbi cihazlara ve özel hizmetlere (cinsel sağlık ve üreme sağlığı, anne ve çocuk sağlığı ve rehabilitasyon sağlık bakımı dahil) erişim için sağlık hizmeti arayanların önünde bariyer yaratmaya devam ediyor. Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin artan ruh sağlığı ve psikososyal ihtiyaçları mevcut destek ve tedavi kapasitelerini aşmaktadır. Bu durum, COVID-19 salgını ile daha da kötüleşmiştir.

Bu ihtiyaçlara yanıt olarak, Sağlık Sektörü ortakları tarafından desteklenen Sağlık Bakanlığı, Suriyeli doktor ve hemşirelerin, Türk sağlık personelinin desteğiyle, geçici koruma sağlanan Suriyelilere hizmet verdiği Göçmen Sağlık Merkezlerini 29 ilde kurdu. GSM'ler ağı, kamu hastanelerine uygulanan baskıları hafifleten ve dil bariyerlerini azaltarak ve insan kaynağı kapasitesini artırarak sağlık hizmetlerine erişimi artıran temel sağlık hizmetlerini sağlıyor. GSM'ler, ulusal sağlık sistemi çerçevesinde çalışmaktadır. İyileştirmelere rağmen, 24 Aralık 2020 tarihli Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunundaki değişiklikler, bazı durumlarda sağlık sigortası kapsamını yıllık bir süre ile sınırlandırmış ve yenileme üzerindeki idari yükü artırmıştır.

Sağlık Bakanlığı COVID-19 salgınından etkilenen hizmet

kullanıcılarının yanı sıra tükenmişlik ve ruh sağlığı bozuklukları semptomlarını bildiren hasta bakıcılar için ruh sağlığı ve psikososyal programları ve öz bakım hizmetleri başlatmıştır. Önleyici bakımın bir başka yolu, hastalıkların, akut ve kronik stresin önlenmesi ve erken teşhisi ve tütün ve uyuşturucu kullanımı ve depresyon ile mücadeleyle odaklanmaktadır. Kadınlar, kız çocukları ve diğer kırılgan durumdaki bireylere yönelik şiddet mağdurlarına, yaşlılara, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri içindeki çocuklara ve hassas durumdaki Türk vatandaşlarına da özel önem verilmektedir. 3RP ortakları geçici koruma sağlanan Suriyeli kadınlara ve kız çocuklarına verilen tamamlayıcı cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinin yanı sıra kadınlara, kız çocuklarına ve gençlere psikososyal destek dahil olmak üzere şiddeti önleme ve müdahale hizmetleri sağlayan altı Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve dört Gençlik Merkezi'nde özel hizmetler sağlanmasında Sağlık Bakanlığı'nı desteklemektedirler.

COVID-19 salgını, sağlık hizmetleri ve hizmet kullanıcıları üzerinde önemli bir ek yük oluşturdu. COVID-19 önlemlerine gerekli odaklanma, diğer sağlık sorunları için temel sağlık hizmetlerinin daha az kullanılmasıyla ve en hassas durumdaki gruplar (kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler dahil) için karşılanmamış sağlık ihtiyaçlarının artmasıyla sonuçlandı. Karantinalar ve enfeksiyon riski nedeniyle aşılarda, cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve bulaşıcı olmayan hastalıklar da dahil olmak üzere sağlık hizmetlerine erişimleri daha da sınırlandı. Türkiye'deki 3RP Sağlık ortakları, sağlık hizmeti sağlayıcıları için kişisel koruyucu ekipman tedariki ve yaygınlaştırması, COVID-19 farkındalık artırma faaliyet ve eğitimleri, çevrimiçi bilgi ve iletişimin yaygınlaştırılması, çevrimiçi platformlar kullanarak hizmet sağlamak da dahil en savunmasız gruplara ulaşmak ve COVID-19 teşhis, sevk ve durum yönetim hizmetleri hakkındaki bilgiyi artırmak için farklı dillerde materyaller kullanmak da dahil olmak üzere COVID-19 müdahalesini kendi programlarına dahil etmişlerdir.

SAĞLIK SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Duyan Nüfus	Hedeflenen Nüfus	İhtiyaç Duyan Nüfus	Hedeflenen Nüfus
Geçici koruma sağlanan Suriyeliler	Erkekler	947.452	401.500	947.452	401.500
	Kadınlar	782.066	495.000	782.066	495.000
	Oğlan Çocukları	795.882	650.000	795.882	650.000
	Kız Çocukları	726.597	690.000	726.597	690.000
Ara Toplam		3.251.997	2.236.500	3.251.997	2.236.500
Etkilenen Toplulukların Üyeleri ⁶⁸	Erkekler	2.125.000	450.000	2.125.000	450.000
	Kadınlar	2.525.000	540.000	2.525.000	540.000
	Oğlan Çocukları	1.925.000	405.000	1.925.000	405.000
	Kız Çocukları	1.925.000	405.000	1.925.000	405.000
Ara Toplam		8.500.000	1.800.000	8.500.000	1.800.000
Genel Toplam		11.751.997	4.036.500	11.751.997	4.036.500

Kaliteli ve karşılanabilir fiyatlı sağlık hizmetlerine saygın ve adil erişim, mülteci ve ev sahibi toplumda sağlık risklerini önemli derecede azaltabilir. Dil bariyerleri, mevcut hizmetler ile ilgili bilgi eksikliği ve pahalı ilaçlara, gelişmiş protezlere, doku nakillerine ve rekonstrüktif ameliyatlara ücretsiz erişimdeki tutarsızlıklar büyük zorluklar olarak karşımıza çıkmaya devam ediyor. Özellikle ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri için tercümanlık hizmetlerine erişimin sınırlı oluşu ile bu hizmetlere yönelik büyük talep arasındaki uçurum devam etmektedir.

Sağlık Bakanlığı, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri arasında Genişletilmiş Bağışıklama Programının (EPI) etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak için ciddi çaba harcamıştır ve ayrıca Ulusal Sağlık Bilgi Sistemine (NIS) Suriyeli çocukların tüm kayıtlarını yüklemiştir. Bağışıklama kapsamında önemli ilerleme gerçekleştirilmiş olmasına rağmen belirli boşluklar devam etmektedir ve Difteri, Tetanoz, Boğmaca, Kızamık ve Tüberküloz aşıları dahil olmak üzere EPI aşıları için çocukların aşılanma durumlarının sistemlerinin izlenmesinin ve takibinin daha da güçlendirilmesi

gerekmektedir. 2019 yılında yüzde 33'ü Suriyeli çocuklar arasında tespit edilen toplam 2905 kızamık vakası görülürken, yerel nüfusa kıyasla geçici ve uluslararası koruma altındaki kişiler arasında Kızamık ve Tüberküloz (sırasıyla 10 kez ve 3 kez) görülme sıklığı daha yüksekti.⁶⁹ Üreme çağındaki kadınlar, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin yüzde 25'inden fazlasını oluşturuyor (yüzde dördü hamile veya çocuk doğuruyor) ve resmi kliniklerden hizmet ararken ekonomik, sosyal ve kültürel engellerle (örneğin kadın sağlık hizmeti sağlayıcılarının eksikliği) karşı karşıya. Ergenlerin ve gençlerin sağlık bilgisi ve özel sağlık ihtiyaçları da hedefli bir ilgiyi gerektiriyor. 2018 Nüfus ve Sağlık Araştırması (DHS), Aile Planlaması, Doğum Öncesi Bakımı ve özellikle gençliğin büyük bir kesimi arasında düşük sağlık okuryazarlığında karşılanmamış ihtiyacı ortaya koymuştur.

Savaşın ve sürekli yer değişimin psikososyal etkileri çatışmalar sürdükçe devam etmektedir. Uzun vadeli etkilerin (ağır depresyon gibi) ele alınması güçtür, bu etkiler aynı zamanda özel bakım ihtiyacını ortaya çıkarmakta ve aile harcaması gerektirmektedir. Rehabilitasyon dahil olmak üzere acil ve özel durumlarda

bakımın sürekliliği yetersizdir ve ihtiyaçlar sistematik olarak ele alınmalıdır.

En hassas durumdaki gruplar COVID-19 salgınından en çok etkilenenlerdir. Daha geniş aileler içerisinde yaşayan bu gruptaki insanların sağlık okur yazarlıkları ve

sanitasyon veya ilaçlara erişimleri daha düşük düzeydedir. Sağlık etkisi, salgın süresince gelir kaybı ve zorluklarla daha da kötüleşmiştir.

SAĞLIK SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

Sağlık sektörü ortakları, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma adaylarının ve statü sahiplerinin yanı sıra hassas durumdaki ev sahibi toplumun acil ihtiyaçlarına yanıt vermek için Sağlık Bakanlığı' ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nı (AÇSHB) desteklemeye devam edecektir. 3RP Sağlık Sektörü için fon 2020'de daha da azaldıkça, daha fazla savunuculuk çabası Türkiye'deki sağlık faaliyetlerini desteklemeye devam etmek için bağışçılara ulaşmaya odaklanacaktır.

Sağlık Bakanlığı'nın liderliğiyle sektör, sağlık sistemi birincil ve sevk sağlık hizmetleri kapasitelerini destekler ve artırırken beceri gelişimi, bilgi ve standartların paylaşımıyla dayanıklılığı inşa etmeye odaklanacaktır. Bu müdahalelerin giriş noktası, Sağlık Bakanlığı GSM sistemidir ve hedeflenen uzman hizmetlerdir. Sağlık hizmetleri, hassas durumdaki kişilerin uygun tedavi hizmetlerine ve ikincil ve üçüncül korumaya erişebilmesi için bakımın sürekliliğini sağlayacak şekilde tasarlanacaktır.

Tüm hizmetler Sağlık Bakanlığı'na aittir ve Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. 3RP ortakları, sağlık profesyonellerinin eğitiminde, seçilen sağlık tesislerinin işletilmesine, aşılama faaliyetlerinde ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı faaliyetlerinde tamamlayıcı destek sağlar.

Sağlık risklerine karşı önleyici tedbirler, sağlık hakları, sağlık hizmetlerine nasıl erişileceği ve COVID-19 müdahalesi de dahil bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı hastalıkların önlenmesi konusundaki bilgileri geliştirmek için sağlık eğitimi, sağlığı geliştirme ve sağlık okuryazarlığı yoluyla çeşitli dillerde sorunları ele alacaktır. Sektör, tüm hassas durumdaki çocuklar için bağışıklama kapsamının artırılmasında Sağlık Bakanlığı ile çalışmaya devam edecektir.

Hazırlık faaliyetleri Türkiye'deki tüm insani yardım konularındaki önemli değişiklikler dahil olmak üzere sağlık risk yönetimini geliştirmek için Sağlık Sektöründe yüksek düzeyde hazır olma ve müdahale etme yeteneğini sürdürmek için gerçekleştirilecektir. Sektör, mülteci sağlık hizmeti sağlayıcılarının Türk sağlık sistemine entegrasyonu vasıtasıyla sağlık hizmetlerine başvurma önündeki engelleri ve caydırıcı unsurları gidermek için Sağlık Bakanlığı ile birlikte çalışmaya devam edecektir.

Özellikle hassas durumdaki ve yetersiz hizmet alan grupların (kadınlar, kız çocukları, ergenler ve gençler, engelliler, yaşlılar ve mevsimlik tarım işçileri dahil) hedeflenen çocuk ve gençlik sağlık hizmetlerinin sağlanması ve şiddet ve istismara yönelik müdahaleler de dahil olmak üzere, cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusundaki ihtiyaçlarına hedeflenen müdahalelerle yanıt verilecektir. Anne ve yenidoğan sağlık riskleri, iyileştirilmiş doğum öncesi bakım, güvenli doğum, yenidoğan bakımı ve aile planlaması vasıtasıyla ele alınacaktır. Engelliler, yaşlılar ve ayrıca kırsal kesimde yaşayan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri için toplum temelli destek, çokdisiplinli gezici ekipler tarafından sağlanacaktır.

İyileştirici ve rehabilite edici hizmetlerin mevcudiyetinin artırılması ile önleme konusundaki bilgiyi artırmaya dönük özel programlama, hastalığın şiddetini, sevk ve bakım hizmetleri üzerindeki yükü azaltacaktır. 3RP ve ortakları, ruh sağlığı ve psikososyal sağlık hizmetlerini desteklemeye devam edecek ve sağlık okuryazarlığı, madde kullanımı, ruh sağlığı, hasta memnuniyeti, hizmet sunumunun izlenmesi ve değerlendirilmesi vb. dahil olmak üzere sağlık sisteminin tüm seviyelerinde ihtiyaçları karşılayacak şekilde genişleyecektir.

2021'de COVID-19'un önlenmesi, hafifletilmesi ve müdahale önlemleri için özel dikkat gösterilmesi gerekecektir. Sektörün odak noktası, geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplumdaki en hassas durumdaki gruplara yönelik hedefli destek sağlamakla birlikte, sağlık hizmeti sağlayıcıları ve hizmet kullanıcıları üzerinde olacaktır. 3RP sağlık ortakları, Sağlık Bakanlığı'nın salgını kontrol altına alma çabalarını desteklemeye devam edecektir ve hassas durumdaki gruplar arasındaki vaka ve temas hakkında daha fazla bilgi ve kaynağına ulaşmak için çalışacaktır. Çevrimiçi eğitim ve hizmet sağlama ve gerektiğinde KKE'lerin ve tıbbi ekipman/malzemelerinin satın alınması için destek sağlanacaktır.

SAĞLIK SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Sağlık sektörü stratejik öncelikleri, hedefleri, çıktıları ve göstergeleri sektör ortakları, Sağlık Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'yla işbirliği içinde geliştirilmiştir. Bu öncelikler, teknik izleme ve sektör sonuçlarının raporlanması için temel olarak kullanılacaktır. Yararlanıcılarla iletişimi güçlendirmenin yanı sıra sağlık bakımı hizmetinin sunumu ve olası boşlukları belirlemek ve haritalamak için diğer araçlar kullanılacaktır. Hassas durumdaki gruplar için sağlık durumu bilgileri, tesis seviyesinde toplanan şikayetler/ öneriler gibi rutin mekanizmalar aracılığıyla toplanacak ve raporlanacaktır. Mümkün olduğunda, odak grupları ve sosyal yardım hizmetlerinden gelen geri bildirimler, hizmet sunumuna daha iyi odaklanmak için karar verme sürecini bilgilendirmek için kullanılacaktır.

Toplanan tüm veriler, mümkün olan durumlarda yaş ve cinsiyete göre ayrılacaktır. Genel sağlık hizmeti, sağlık demografileri, durumlar ve hastalık kontrol verileri Sağlık Bakanlığı tarafından toplanır ve yürütülür. Sektör, hizmet sunumu, nüfus durumu ve ihtiyaçlar hakkında zamanında bilgi paylaşmak için Sağlık Bakanlığı ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. Sağlıkla ilgili bilgi yönetimi çabaları sektör ortaklarının desteği ile birlikte Sağlık Bakanlığı tarafından koordine edilmektedir. Sağlık Sektörü destekli hizmetlerden yararlananların algılarının değerlendirilmesi için farklı koşullara uygun yöntemlerle çabalanacaktır.

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine sağlanan hizmetler hakkında tüm Sağlık Sektörü ortakları tarafından ActivityInfo aracılığıyla toplanan ve raporlanan verilerin analizine dayanarak aylık, üç aylık ve yıllık raporlar yayınlanacaktır. Raporlar sektör ortakları tarafından sürece karar vermede ve müdahale etkisini değerlendirmede kullanılacaktır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler, uluslararası koruma adayları ve statü sahipleri için sağlık hizmetindeki boşlukları tespit etmek ve bunlara müdahale etmek için düzenli sektör ve bağışçı toplantıları yapılacaktır.

AMAÇ 1	Bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı hastalıklar (COVID-19 dahil) için iyileştirici ve önleyici hizmetler dahil olmak üzere temel sağlık hizmeti sunumu ve sevk sağlık hizmetleri kapasitesinin güçlendirilmesi.
GÖSTERGE AMACI 1	Hedef illerde sağlık hizmetlerine erişim ve memnuniyet bildiren Suriyeli mültecilerin yüzdesi

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi*	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi*
1.1 Mülteciler için hedefli (birincil ve sevk) sağlık hizmeti dağıtımı ve erişim düzeylerinin muhafaza edilmesi	1.1.1 Birinci basamak sağlık hizmetinde erkek ve kadın mülteciler ile etkilenen ev sahibi topluluk üyelerinin aldığı danışma sayısı	304.130	300.200	11.006.530	-	10.570.050	-
	1.1.2 Sağlık tesislerine ulaşımı sağlanan kişilerin (kadın, erkek, kız ve oğlan çocukları) sayısı	130	200				
	1.1.3 Üretimi ve dağıtımı yapılan Anne ve Çocuk Sağlığı (MCH) ve Bebek-Küçük Çocuk Beslenmesine (IYCF) yönelik IEC (bilgi, eğitim, iletişim) ürünlerinin sayısı	100.000	100.000				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				11.006.530	-	10.570.050	-

* Ergen/Genç Bütçesi yalnızca Geçim Kaynakları, Sosyal Uyum ve Koruma Sektörlerinde doldurulacak (daha fazla bilgi için bkz. Şablon Talimat Formu ve Kılavuz Notu 10).

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
1.2 Mültecilere ve etkilenen topluluklara hizmet sunan sağlık tesislerinde sağlık ürünlerinin erişilebilirliği artırılmıştır	1.2.1 Desteklenen mültecilere hizmet sunan sağlık tesislerinin (kırsal sağlık merkezleri dahil) sayısı	24	14	2.050.000	-	2.000.000	-
1.3 Mültecilere ve etkilenen topluluklara hizmet sunan sağlık tesislerinde vasıflı ve bilgili, toplumsal cinsiyet bakımından dengeli insan kaynağına erişilebilirliği artırılmıştır	1.3.1 Eğitim verilen Suriyeli kadın ve erkek sağlık uzmanlarının sayısı	1.800	1.700	2.415.000	-	1.415.000	-
	1.3.2 Eğitim verilen Türk kadın ve erkek sağlık uzmanlarının sayısı	32	30				
	1.3.3 Suriyeli sağlık hizmeti sağlayıcılarının ve uzlaşma diplomalarına ve sağlık sisteminde entegre pozisyonlara sahip profesyonellerin sayısı	-	-				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				4.465.000	-	3.415.000	-

AMAÇ 2	Özellikle savunmasız durumda olan gruplar için, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (CDS) vakalarının klinik yönetimi de dâhil olmak üzere, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimin artırılması
GÖSTERGE AMACI 2	Cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri ile desteklenen göçmen sağlık merkezlerinin %'si (sayısı)

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
2.1 Özellikle hassas durumdaki gruplar için cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri (anne sağlığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarının klinik yönetimi dahil) mevcut olup mülteci sağlık hizmetleri yapısına entegre edilmiştir	2.1.1 Cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri alan geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve etkilenen toplulukların üyeleri (kadınlar, erkekler, kız ve erkek çocukları)	38.800	38.800	431.799	-	475.874	-
	2.1.2 Cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri sunan hizmet dağıtım birimlerinin sayısı	9	9				
2.2 Mülteci ergenler ve gençlerin sağlık bilgisi ve hizmetlerine erişimi arttırılmıştır	2.2.1 Sağlık bilgisi hizmetleri alan kadın ve erkek mülteci ergenler ve gençlerin sayısı	10.000	10.000	258.350	-	265.000	-
	2.2.2 Hedef odaklı gençlik faaliyetlerine katılan kadın ve erkek ergenler ve gençlerin sayısı	1.800	1.800				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				690.149	-	740.874	-

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
2.3. Cinsel ve üreme sağlığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmetlerinin sağlanması bakımından sağlık makamları ve ortaklarının kapasitesi güçlendirilmiştir	2.3.1 Cinsel ve üreme sağlığı ve cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin klinik yönetimi konularında eğitim verilen hizmet sağlayıcılarının sayısı	1.000	400	610.862	-	382.430	-
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				610.862	-	382.430	-

AMAÇ 3	Bulaşıcı hastalık takibi, tespiti, müdahalesi ve önlenmesinin (bağışıklık kazandırma dahil) yanı sıra COVID-19 önlemlerine yoğunlaşarak tüm tehlike durumlarında acil durum müdahalesi güçlendirilmiştir
GÖSTERGE AMACI 3	Rutin aşılama yapılan 1 yaşın altındaki geçici koruma sağlanan Suriyeli çocukların %'si

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
3.1 Bulaşıcı hastalıklara ilişkin önleyici tedbirler ve bağışıklık kazandırma hizmetlerine erişim artırılmıştır	3.1.1 Rutin aşılama yapılan 5 yaşın altındaki geçici koruma sağlanan Suriyeli çocukların sayısı	100.000	100.000	1.000.000	-	1.000.000	-
	3.1.2 Tetanoz aşısı yapılan gebe kadın sayısı	-	-				
	3.1.2 Doğum öncesi bakım hizmeti alan gebe kadın sayısı	-	-				
3.2 Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve ev sahibi topluluğun bulaşıcı hastalıkların önlenmesi konusundaki farkındalığı artırılmıştır	3.2.1 HIV dahil olmak üzere cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlarla ilgili farkındalık yaratma faaliyetlerine katılan mültecilerin sayısı	1.650	1.750	192.302	-	148.719	-
	3.2.2 Covid-19 riskleri ve önleme tedbirleri hakkında bilgilendirilen mülteci ve ev sahibi topluluk sayısı	6.100	1.000				
3.3 Vektörle bulaşan hastalıklar dahil olmak üzere bulaşıcı hastalıkları önleme bakımından birinci basamak ve halk sağlığı kapasitesi güçlendirilmiştir	3.3.1 Numune alınıp test edilen Akut Flask Paralizi (AFP) olan Suriyeli çocuk vakalarının sayısı	15.010	10	1.500.000	-	1.000.000	-
	3.3.2 Eğitim verilen ve gereken ekipmanlara sahip salgın müdahale ekiplerinin bulunduğu illerin sayısı	8	8				
	3.3.3 Bulaşıcı hastalık önleme, tanı koyma ve vaka yönetimi (örneğin bağışıklık kazandırma, cinsel yolla bulaşan enfeksiyon danışmanlığı) konusunda eğitim verilen hizmet sağlayıcıların sayısı	-	-				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				2.692.302	-	2.148.719	-

AMAÇ 4	Bulaşıcı olmayan hastalık, Akıl Sağlığı ve Psikososyal Destek Hizmetleri ve rehabilitasyon hizmetlerine erişim tüm sağlık hizmeti düzeylerinde artırılmıştır
GÖSTERGE AMACI 4	Akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri ile bulaşıcı olmayan hastalık bakımına yönelik bütünsel ve standart bir yaklaşım benimseyerek mülteci hizmetleri üzerine odaklanan birinci basamak sağlık tesislerinin sayısı

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
4.1 Sevk ve topluluk düzeylerinde güçlü bir entegrasyon sağlanarak mülteci sağlık merkezleri ve ev sahibi topluluk kliniklerinin akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri (mhGAP (Ruh Sağlığı Gereklinimi Eylem Programı) ve temel PSS (Psikososyal Destek) iyileştirilmiştir	4.1.1 Mülteci sağlık merkezlerinde ve ev sahibi topluluk kliniklerinde sunulan (desteklenen) akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri konsültasyonlarının sayısı (cinsiyet ve yaşa göre ayrılarak bildirilmelidir)	1.143.200	1.142.000	4.618.500	-	2.150.400	-
	4.1.2 Tarama ve sevk (mhGAP) dahil olmak üzere akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri konusunda eğitim verilen en az iki (2) sağlık personelinin bulunduğu göçmen sağlık merkezleri ve ev sahibi topluluk kliniklerinin sayısı	191	190				
	4.1.3 Birinci basamak sağlık tesisleri ile mülteci topluluklarının ortaklaşa yürüttüğü psiko-eğitim aracılığıyla akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetleri alanındaki sağlık teşvik faaliyetlerinin ulaştığı sayı	180.000	180.000				
4.2 Topluluk düzeyinde entegrasyon güçlü olmak üzere, temel sağlık hizmeti ve sevk düzeylerinde akıl sağlığı ve psikososyal destek hizmetlerinin sağlanmasındaki bilgi, beceri ve standardizasyon düzeyi artırılmıştır	4.2.1 Temel akıl sağlığı ve PSS (Psikososyal Destek) hasta etkileşim becerileri konusunda eğitim verilen, ikinci ve üçüncü basamak bakım düzeyinden erkek ve kadın tercümanların sayısı	100	100	450.000	-	450.000	-
	4.2.2 Öz bakım eğitimi verilen kadın ve erkek sağlık uzmanlarının sayısı	100	100				
4.3 Sevk ve topluluk düzeylerinde güçlü bir entegrasyon sağlanarak artan bilgi, beceri ve standardizasyon (PEN; Kanıta Dayalı Uygulama) sayesinde mülteci sağlık merkezleri ve ev sahibi topluluk kliniklerindeki bulaşıcı olmayan hastalık müdahaleleri iyileştirilmiştir	4.3.1 Mülteci sağlık merkezlerinde ve ev sahibi topluluk kliniklerinde sunulan (desteklenen) bulaşıcı olmayan hastalık konsültasyonlarının sayısı (cinsiyet ve yaşa göre ayrılarak bildirilmelidir)	2.280.000	2.280.000	1.458.000	-	1.458.000	-
	4.3.2 Bulaşıcı olmayan hastalık hizmetleri (PEN) konusunda eğitim verilen en az iki (2) sağlık personelinin bulunduğu mülteci sağlık merkezlerinin sayısı	190	190				
	4.3.3 Her birey için sağlanan uygun yardımcı cihazların yanı sıra öz bakım eğitimi alan engelli bireylerin sayısı (kadın, erkek, kız ve erkek çocuk olarak ayrılmıştır)	-	-				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				6.526.500	-	4.058.400	-

SAĞLIK SEKTÖRÜ

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
INARA	346.330	118.500	464.830	406.050	150.400	556.450
IOM	-	1.500.000	1.500.000	-	1.000.000	1.000.000
SAMS	-	3.050.000	3.050.000	-	-	-
UNFPA	801.349	1.303.164	2.104.513	740.874	531.149	1.272.023
UNICEF	200.000	800.000	1.000.000	200.000	800.000	1.000.000
WHO	10.349.000	7.523.000	17.872.000	9.964.000	7.523.000	17.487.000
Toplam	11.696.679	14.294.664	25.991.343	11.310.924	10.004.549	21.315.473

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	11.696.679	-	11.310.924	-
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	14.294.664	-	10.004.549	-
Toplam	25.991.343	-	21.315.473	-

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖR MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)	
ORTAKLAR	Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF), Dünya Gıda Programı (WFP) ve STK ortakları.	
DİĞER ORTAKLAR	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Türk Kızılay, Belediyeler ve diğer STK ortakları.	
HEDEFLER	<p>1. Geçici koruma sağlanan en hassas durumdaki Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ve hassas ev sahibi toplumun yaşam koşullarının iyileştirilmesi.</p> <p>2. Kamu hizmetlerine yönelik artan talebi karşılamak için yerel ve ulusal kapasitelerin güçlendirilmesinin desteklenmesi.</p>	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	107.978.459 ABD Doları	40.841.238 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	102.447.750 ABD Doları	75.330.000 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	210.426.209 ABD Doları	116.171.238 ABD Doları

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, şu anda ülkede yaşayan 3,6 milyondan fazla geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvurusunda bulunan ve statü sahibi olan yaklaşık 320.000 kişiye sürekli koruma ve yardım sağlama konusundaki hedeflerini güçlendirmeye devam etmektedir. Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin çoğu, ev sahibi toplum içinde yaşamakta olup geçici koruma kapsamındaki yaklaşık 59.500 Suriyeli ise Geçici Barınma Merkezlerinde (GBM) yaşamaktadır.⁷⁰

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, sınırlı iş imkanlarına sahipken yerlerinden edilmelerinin uzun süreli olması nedeniyle uzun zamandır varlıklarını ve birikimlerini tüketmiş durumdadır.^{71 72} Yüksek tüketici fiyatları⁷³ ve artan yaşam maliyetleri, geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri ve hassas ev sahibi toplumdaki hanelerin temel ihtiyaçlarını karşılamasını giderek zorlaştırmıştır. COVID-19 salgını, çeşitli kurum değerlendirmeleri⁷⁴ ile teyit edildiği üzere geçim kaynaklarına erişimde büyük bir düşüşe neden olmuştur. Salgın, hassas geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma altındakiler ve ev sahibi toplumdaki hanelerin nakit, gıda, barınma, hijyen, tıbbi malzemeler ve sıhhi malzemeler gibi yardım ihtiyaçlarını önemli ölçüde artırarak hizmet sağlayıcılar üzerinde baskı yaratmıştır.

3RP ortakları duruma uyum sağlamış, dijital platformları ve diğer uzaktan iletişim ve etkileşim araçlarını kullanarak faydalanıcılara uzaktan destek sağlamış ve hizmetlerine devam etmişlerdir. Ayrıca 3RP ortakları, bir defaya mahsus acil nakit yardımı ve bir defaya mahsus telafi yardımı ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile koordinasyon içinde en hassas hanelere aynı yardım dahil olmak üzere geçici nakit temelli müdahaleler sağlayarak artan ihtiyaçlara yanıt vermişlerdir. SUY aracılığıyla 1,7 milyonu aşkın⁷⁵ geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi, kira, kamu hizmetleri ve yiyecek gibi masrafların karşılanmasına katkıda bulunan koşulsuz nakit yardımları almıştır.

SUY aracılığıyla sağlanan destek kesintisiz devam ederken, 3RP ortakları, salgının SUY kapsamında olmayanlarda yarattığı en acil ihtiyaçlara yanıt vermek için tamamlayıcı nakit yardımı sağlamıştır.

3RP ortakları, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), belediyeler, diğer yerel yönetimler ve aktörler ile irtibat kurarak ve iş birliği içinde ve bu kurumlar

aracılığıyla destek sağlayarak mevcut sistemlerin güçlendirilmesini desteklemektedir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak, 3RP ortakları, GBM'lerde ikamet eden geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere, hijyen ve sıhhi malzemeler dahil diğer yardım türlerinin yanı sıra gıda ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan e-kuponlar sağlayarak yardım sağlamaya devam etmektedir.

Temel ihtiyaçlar sektörü, mevcut fonları yeniden konumlandırarak ve yeni fonları artırarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin 2020'deki acil ihtiyaçlara müdahalesine olan desteğini artırmıştır. Bu ihtiyaçlar COVID-19 salgını ve batı sınırındaki durumu da kapsamaktadır. Sonuç olarak sektör, 2020'nin ilk altı ayında yıllık yararlanıcı hedefini aşmıştır.⁷⁶

COVID-19'un geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri de dahil olmak üzere savunmasız gruplar üzerindeki etkisine ilişkin tahminler, 2021'de nakit ve aynı yardım şeklinde temel ihtiyaç yardımının kritik kalacağını ve bu ihtiyacın gittikçe artacağını göstermektedir. Bununla birlikte, sektör, orta vadede temel ihtiyaç yardımına olan bağımlılığı azaltmak ve geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplumu kayıtlı istihdama ve kendi kendine yeterliliğe geçişte mümkün olduğunca desteklemek için 2021/22 yıllarında kilit paydaşlarla iş birliği yapmaya kararlıdır.

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedef Nüfus	İhtiyaç Sahibi Nüfus	Hedef Nüfus
Geçici koruma sağlanan Suriyeliler ⁷⁷	Erkekler	973.871	973.871	608.232	608.232
	Kadınlar	790.123	790.123	493.472	493.472
	Oğlan Çocukları	731.046	731.046	456.575	456.575
	Kız Çocukları	673.446	673.446	420.602	420.602
Ara Toplam		3.168.487 ⁷⁸	3.168.487	1.978.881	1.978.881
Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Statü Sahipleri ⁷⁹	Erkekler	89.464	89.464	55.875	55.875
	Kadınlar	72.529	72.529	45.298	45.298
	Oğlan Çocukları	60.343	60.343	37.687	37.687
	Kız Çocukları	54.328	54.328	33.930	33.930
Ara Toplam		276.664 ⁸⁰	276.664	172.791	172.791
Etkilenen Toplulukların Üyeleri	Erkekler	2.023.234		2.023.234	
	Kadınlar	2.054.264		2.054.264	
	Oğlan Çocukları	2.093.005		2.093.005	
	Kız Çocukları	1.984.493		1.984.493	
Ara Toplam		8.500.000 ⁸¹		8.500.000	
Genel Toplam		11.945.151	3.445.151	10.651.672	2.151.672

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahipleri yüksek seviyeli ekonomik güvensizlikle karşı karşıyadır. Barınma, kamu hizmetleri ve gıda yönelik artan maliyetler, Suriyeli hassas hane halklarını ve temel ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerini olumsuz yönde etkilemiştir.⁸² Artan maliyetlerin etkisi, özellikle maliyetlerin sürekli olarak daha yüksek olduğu⁸³ büyük şehirlerde ve kış koşullarının daha şiddetli olduğu bölgelerde yaşayanlar için geçerlidir. Kırsal alanlarda yaşayan hassas hane halkları, azalan geçim şansı ve artan maliyetlere ek olarak hizmetlere ve yardımlara erişimde farklı zorluklarla karşılaşmaktadır. Değerlendirmeler, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası

koruma başvuru ve statü sahiplerinin geçim kaynağı fırsatlarına erişiminin zor olduğunu⁸⁴ ve salgın nedeniyle katılımcıların yüzde 76'sının çalışma durumunun değiştiğini ortaya çıkarmıştır.⁸⁵

Sektör ortakları, salgın nedeniyle hanelerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilme kabiliyetlerinde genel bir düşüş gözlemlemiş ve bu da hanelerin olumsuz başa çıkma mekanizmalarına başvurma riskinin artmasına yol açmıştır.⁸⁶ 3RP ortakları, COVID-19'un sağlık etkilerinden doğrudan etkilenen hanelere ek olarak yaşlılar, engelliler, kronik hastalığı olan kişiler, kadınlar ve kız çocukları, mevsimlik tarım işçileri ve kırsal nüfus için artan ihtiyaçları belirlemiştir.

Nakit yardımı, hassas hane halklarının acil ihtiyaçlarını karşılamasına olanak tanır, ancak COVID-19'dan kaynaklanan ekonomik güvensizlik, artan gıda maliyeti⁸⁷, ek ısınma maliyetleri⁸⁸, yalıtım, barınak bakımı, kışlık giyim, artan kiralara, uzaktan eğitimden kaynaklanan maliyetler, tıbbi maliyetler ve diğer beklenmedik harcamalar gibi ekonomik sarsılmaları telafi etmek için yeterli tasarruf sağlamaz. Yoksulluğun etkisi eşit değildir ve aile reisinin kadın olduğu haneler, daha düşük istihdam şansı ve daha yüksek seviyede yoksulluk nedeniyle daha yüksek korunma riskleriyle karşı karşıyadır.⁸⁹ Analizler, SUY'un hane geliri ile mültecilere göre ayarlanmış Minimum Harcama Sepeti arasındaki açığı kapatmaya yardımcı olduğunu göstermektedir; ancak SUY yardımı tüm ihtiyaçları karşılamak için yeterli değildir.⁹⁰ Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışması, çok sayıda hanenin asgari standartları karşılamayan evlerde yaşadığını göstermektedir.⁹¹ SUY faydalanıcıları ve yardıma uygun olmayan hane halkları arasındaki yaşam koşulları, muhtemelen aynı dönemde gözlenen kira maliyetindeki yüzde 36'lık artış nedeniyle, 2018'in son çeyreğinden bu yana kötüleşmiştir.⁹²

Bu bağlamda sözü edilen açık, SUY kapsamında olmayan, hassas hane halkları için daha da büyüktür. 3RP ortağının COVID-19 Acil Nakit programının dağıtım sonrası izlemesi, bir defaya mahsus nakit desteğinin hanelerin kira ve kamu hizmetleri dahil en acil ihtiyaçlarını karşılamasına yardımcı olmasına rağmen, hanelerin genel temel ihtiyaçlarının yalnızca yarısını karşılayabildiğini göstermektedir.

3RP ortaklarının desteğine rağmen, geçici koruma sağlanan ve uluslararası koruma altındaki hane halklarının yüzde 66'sı asgari insani standartlara uymayan konutlarda yaşamaktadır.⁹³ Dağıtım sonrası izleme, birçok Suriyeli hane halkının hala aşırı kalabalık veya yetersiz temizlik ve hijyen imkanlarına sahip standartların sağlanan barınaklarda yaşadığını ortaya çıkarmıştır.⁹⁴ Kadınlar ve kız çocukları, standartların altında konutlarda yaşadığı ve barınma imkanına erişimleri sınırlı olduğu için özellikle daha yüksek koruma riskleriyle karşı karşıyadır.⁹⁵ Değerlendirmeler, ankete katılan hanelerin yaklaşık dörtte birinin (yüzde 23), evdeki kalabalık, su ve hijyen malzemelerine yetersiz erişim ve kötü sağlık uygulamaları gibi iki veya daha fazla risk faktörüne maruz

kalmaları nedeniyle COVID-19 riski altında olduğunu göstermektedir.⁹⁶

Geçim kaynaklarına sınırlı erişim nedeniyle, hane halkları gıda ve hijyen malzemeleri gibi ürünlerin satın alınmasına öncelik verememekte ve bu da önceki yıllara göre bu ürünlerin en hassas hane halklarına aynı yardım olarak sağlanmasını daha anlamlı hale getirmektedir. Türk Kızılay ve IFRC tarafından hazırlanan değerlendirme raporuna göre, hane halklarının yüzde 95'i tarafından bildirilen öncelikli ihtiyaç maddesi gıdadır.⁹⁷ 3RP ortaklarının değerlendirmeleri, geçici koruma sağlanan ve uluslararası koruma altındaki hanelerin yarısından fazlasının temel hijyen malzemelerine erişimde zorluklarla karşılaştığını göstermektedir.⁹⁸ Bireylerin yaklaşık yüzde 41'i bu ürünlere erişememektedir ve yaklaşık yüzde 36'sı, diğer nakit yardımlarının veya tasarruflarının olmaması nedeniyle beklenmedik geçim kaynakları kaybına maruz kalarak sınırlı erişime sahiptir.⁹⁹

Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin devam eden varlığı, belediye hizmetlerinin sunumunu etkilemiştir. Belediyeler, artan taleple başa çıkarken bunu örneğin, atık toplama, atık su yönetimi ve toplu taşıma gibi daha yüksek işletme maliyetleri dahil yeterli ek kaynak olmadan yapmak zorundadır. Ayrıca, bu durum, atık depolama alanları gibi atık yönetim tesislerinin hedeflenen maksimum kapasiteye planlanandan daha erken ulaşmasıyla sonuçlanmıştır. Türkiye Belediyeler Birliği tarafından kısa süre önce gerçekleştirilen bir araştırma, belediyeler için bu ek nüfusa ev sahipliği yapmanın, kişi başına yıllık 126 ABD doları veya tüm Türkiye belediyeleri için 455 milyon ABD doları tutarında önemli mali sonuçları olduğunu doğrulamıştır.¹⁰⁰ Nüfus artışıyla orantılı olarak hizmetlerin tamamen genişletilmesi, Güneydoğu'daki belediyeler için yüzde 20'lik bir bütçe artışı gerektirir. Ek olarak, COVID-19, belediyelerden ve diğer yerel makamlardan ve idarelerden talep edilen mali ve maddi yardımda artışa neden olmuştur. Kurumlar arası malzeme izleme aracıyla belirlenen belediyelerin genel ihtiyaçlarının yalnızca yüzde 30'u 3RP ortakları tarafından karşılanmıştır ve bu kurumların tıbbi malzemeler, hijyen malzemeleri ve temel ihtiyaç maddelerini sağlamaları konusunda desteklenmesinde önemli farklar bulunmaktadır.¹⁰¹

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

3RP ortakları, uzun süreli bir yerinden edilme ile karşı karşıya kalan Suriye nüfusunun karmaşık hassasiyetlerinin yanı sıra hassas uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılamaya kararlıdır. Temel ihtiyaçlara müdahale stratejisi, salgın nedeniyle artan en savunmasız kişilerin acil ihtiyaçlarını karşılarken, kendi kendine yeterliliği desteklemek için orta ve uzun vadeli stratejilere katkıda bulunacak önlemleri içerir. Buna ek olarak, sektör stratejisi, altyapı dayanıklılığını artırmayı ve sistemleri desteklemek için hizmet sunumunu geliştirmeyi ve dolayısıyla sosyal uyuma katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

COVID-19 salgınından kaynaklanan ihtiyaçları göz önünde bulunduran sektör, Suriyeli hane halklarının ve diğer milletlerden bireylerin en acil ihtiyaçlarını karşılamak için gıda yardımı, temel yardım malzemelerinin dağıtımı, cinsiyete uygun hijyen kitleri, sıhhi malzemeler gibi aynı usuller ve uygun olduğu yerlerde barınma ve WASH yardımı dahil diğer yöntemlerle Türkiye Cumhuriyeti Devletini tek seferlik ve aylık çok amaçlı nakit yardımı ile birlikte desteklemeye devam edecektir.

Temel ihtiyaçlar sektörü kapsamında 3RP ortakları tarafından planlanan destek, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne 3RP'nin parçası olmayan aktörler tarafından ulusal ve yerel düzeyde sağlanan destek dikkate alınarak önceliklendirilir. Buna SUY aracılığıyla aylık nakit yardımı ve katı atık ve atık su için altyapı desteği dahildir. Nakit Temelli Yardımlar Teknik Çalışma Grubu gibi kapsayıcı koordinasyon¹⁰² ve kilit ortaklarla düzenli işişareler, desteğin verimliliğini ve tamamlayıcılığını teşvik etmek için zamanında teknik bilgi alışverişini ve analizleri kolaylaştıracaktır.

SUY, ulusal sosyal yardım sistemleriyle uyumlu aylık çok amaçlı nakit transferleri yoluyla geçici koruma sağlanan Suriyelilere ve uluslararası koruma sağlanan diğer kişilere yardımcı olmaya devam edecektir. Tamamlayıcı nakit yardım programları SUY için uygun olmayan hassas haneleri belirleyecek ve onlara yardımcı olacaktır. Bu yardım, COVID-19 nedeniyle hassasiyeti artan, zorlu kış koşullarından dolayı belirli mevsimsel zorluklarla karşılaşan veya GBM'lerden ev sahibi toplum içinde yaşamak üzere taşınan hane halkları dahil olmak üzere en hassas bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacaktır.

Nakit faydalanıcıların sayısının yüksek olması nedeniyle,

nakit yardımına olan bağımlılığı azaltmak ve daha fazla hanenin kendi kendine yeten bir hale gelmesine yardımcı olmak için sektörler arası sürdürülebilir çabalar gerekmektedir. 3RP ortakları, geçim kaynakları sektörü ile yakın iş birliği yaparak, kişilerin kendine yeterliliğini desteklemeye ve yardıma bağımlılığını azaltmaya kararlıdır. Bu, Temel ihtiyaçlar sektörü faydalanıcılarını mümkün olduğu ölçüde ve ilgili sektörler aracılığıyla dil ve beceri eğitimlerine ve resmi istihdam fırsatlarına yönlendirerek yapılacaktır. Farklı yaş ve cinsiyet gruplarının ihtiyaç ve öncelikleri ile ilgili yönlendirmeler yapılacak ve Temel ihtiyaçlar sektörü Türk vatandaşlarına sağlanan mevcut sosyal güvenlik desteği ile uyumunu sürdürecektir.

3RP ortakları, dayanıklı ulusal sistemleri desteklemek için, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru sahiplerinin ve statü sahiplerinin acil ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik ulusal ve yerel mekanizmaları geliştirmeye devam edeceklerdir. Buna, artan talepleri karşılamak ve kurumsal dayanıklılığı daha da güçlendirmek için AÇSHB, belediyeler ve en çok etkilenen belediyeleri hedefleyen diğer yerel makamlara malzeme ve insan kaynakları desteği dahildir. 3RP ortakları, yeni gelenler için temel yardım maddelerinin sağlanması da dahil olmak üzere, verilen bağlamda uygun olan nakit temelli yardım ve diğer yöntemlerin sağlanması vasıtasıyla geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişilerle ilgili acil durum hallerinde ve GBM'lerin yoğunluğunun azaltılmasına veya aşamalı olarak kaldırılmasına yönelik kararların uygulanmasında GİGM'ye destek verme taahhütlerini sürdürmektedir.

3RP ortakları, hassas gruplardaki kadınlara, kız çocuklarına ve diğer özel ihtiyaçları olan gruplara cinsiyete uygun hijyen kitleri sağlamaya devam edecektir.¹⁰³ 3RP ortakları, COVID-19 durumu bağlamında enfeksiyon önleme ve kontrol ile ilgili özel ihtiyaçları karşılamak için kitlerin içeriğini ayarlayacaktır. Kentsel bağlamda ve aynı zamanda GBM'lerdeki tüm hane halklarına yönelik gıda yardımı, son derece hassas haneler için geçerli olacaktır. 3RP ortakları, Türkiye'deki en hassas gruplar arasında kabul edilen geri kalan GBM'lerde geçici koruma sağlanan Suriyelilere gıda yardımı sağlamaya devam edecektir. 3RP ortakları, gıda yardımı, hijyen ve sıhhi malzemeler dahil aynı yardımın dağıtımında belediyelerle iş birliğini güçlendirecektir.

Barınma ve WASH faaliyetleriyle, GBM'lerde ve geçici

koruma sağlanan çok sayıda Suriyeliye ev sahipliği yapan belediyelerde uygun seviyelerde barınma ve WASH tesislerine toplumsal cinsiyete duyarlı erişimin sürdürülmesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti desteklenecektir. Buna ek olarak, geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplum için çevre bilincini artırma faaliyetleri, belediye hizmetleri üzerindeki baskıyı azaltmak için topluluk düzeyinde sıfır atık, geri dönüşüm ve su tasarrufunu hedefleyecektir.

Sosyal uyuma yönelik odaklanma, önümüzdeki yıllarda da sektör için geçerli olmaya devam edecektir. İstihdam fırsatlarının ve hizmetlerinin azalan bulunabilirliği bağlamında, geçici ve uluslararası koruma sağlanan kişiler ve ev sahibi toplum arasındaki gerilimin artması muhtemeldir. 3RP ortakları, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Uyum Strateji Belgesi ve Ulusal Eylem Belgesi'ni göz önünde bulundurarak programlarına sosyal uyumu dahil edeceklerdir.

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, diğer milletlerden bireyler ve ev sahibi toplum içindeki hassas kişilere yardımcı olmak için alınan önlemler, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, belediyeler ve diğer yerel yönetimler tarafından, BM Kuruluşları ile STK'lar ile birlikte yakından koordine edilecektir.

Katılımcı değerlendirmeleri, karar verme süreçleri ve program tasarımına etkilenen nüfusu dâhil ederek, toplumsal cinsiyet ve yaş açısından dengeli katılımı sağlayacaktır. Kaynakların etkili bir şekilde kullanıldığından ve geçici koruma sağlanan en hassas durumdaki Suriyelilerin belirlendiğinden ve desteklendiğinden emin olmak için, erişim ve izleme faaliyetleri etkin bir şekilde teşvik edilmeye devam edilecektir. Ortaklar, değerlendirme yöntemlerini COVID-19 salgını bağlamında dijital platformlara uyarlayarak, kişisel verilerin ve gizliliğin korunmasının yanı sıra kadınlar, erkekler, çocuklar, gençler ve yaşlılar da dahil olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin sürekli katılımını sağlamayı hedefleyecektir.

3RP ortakları, etkilenen topluluklarla şeffaf bir şekilde iletişim kurmaya devam ederek, hedefleme kriterleri ve faydalanıcı haklarıyla ilgili bilgileri paylaşacaklardır. Program kalitesinin ve müdahalenin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlamak için, etkili ve erişilebilir geri bildirim ve şikâyet mekanizmaları ile çağrı merkezleri muhafaza edilecektir.

Bu iki yönlü iletişim, dağıtım sonrası izleme yoluyla sektör yardımlarının sonuçlarının düzenli analizinin

gerçekleştirilmesine yönelik taahhüt ve belediyelere sağlanan kurumsal desteğin izlenmesi konusundaki derinlemesine raporlar ile birleştğinde, 3RP ortaklarının stratejinin uygulanmasını izlemesine ve gerekirse müdahale yolunu düzeltmesine olanak sağlayacaktır.

Temel İhtiyaçlar Sektörü ortakları, en hassas hane halklarının tanımlanması ve bu hane halklarının temel hizmetlere erişebilmesi için Koruma Sektörü aktörleri ile yakın iş birliği yapacaktır. Benzer şekilde, Temel İhtiyaçlar ve Geçim Kaynakları Sektörleri, temel ihtiyaçlar yardımıyla geçim olanakları ve resmi istihdama geçişi desteklemek için birlikte yakın bir şekilde çalışarak, faydalanıcıların kendi kendine yeterliliklerini geliştirecektir. Sektörler, sevk yolları ile ilgili bilgilerin tam olarak dağıtılması ve istihdam fırsatlarına erişimin teşvik edilmesi yoluyla bunu gerçekleştireceklerdir.

Temel İhtiyaçlar sektörünün izleme ve değerlendirme çerçevesi, hedef başına başarıların etkili bir şekilde izlenmesini sağlayacak şekilde her hedef kapsamı dahilinde yaş, cinsiyet ve çeşitliliğe uygun raporlamayı kolaylaştırmak için tasarlanmıştır ve sektörün planlama ve uygulamasının kanıta ve sonuçlara dayalı analizi için cinsiyet ve yaşa göre detaylandırılmış veri sağlamaktadır. Üç ayda bir ve ihtiyaçlara dayalı gösterge tabloları ve bilgi yönetimi araçları bu amaçla sunulmaya devam edilecektir. Ayrıca, 3RP ortakları, üst yönetimin, bağışçıların ve 3RP Bölgesel Teknik Komitesinin sektörün performansını izleyebilmesi, sonuçları analiz etmesi ve gerektiğinde geri bildirimde bulunabilmesi için ActivityInfo aracılığıyla aylık kazanımlarını güncellemek üzere desteklenecektir.

AMAÇ 1	Geçici koruma altındaki en hassas durumdaki Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ve ev sahibi topluluğun hassas durumdaki üyelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi.
GÖSTERGE AMACI 1	En hassas durumdaki Suriyeliler için, geçim kaynakları bakımından Başa Çıkma Stratejisi Endeksindeki azalma %'si

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*
Çıktı 1.1 Hassas durumdaki mültecilerin elverişli barınma koşullarına erişimi olması	1.1.1 Elverişli barınma çözümlerine erişimden faydalanan kişilerin sayısı	21.500	27.200	5.218.121	558.759	4.921.649	833.089
	1.1.2 Ulaşım hizmetlerinden faydalanan kişilerin sayısı	25.000	0				
Çıktı 1.2 Hassas durumdaki mültecilerin güvenli, toplumsal cinsiyete duyarlı ve onurlu bir şekilde temel mal (Gıda, Gıda Dışı İhtiyaçlar ve Acil Temel İhtiyaç Paketleri) ve hizmetlere erişimi olması	1.2.1 Nakit temelli müdahalelerden faydalanan kişilerin sayısı	780.119	124.590	90.630.264	311.110	31.410.743	264.450
	1.2.2 Acil Temel İhtiyaç Paketlerinden faydalanan kişilerin sayısı	141.700	87.650				
	1.2.3 Aynı veya nakdi gıda yardımı alan kişilerin sayısı	129.700	43.200				
Çıktı 1.3 Mültecilerin toplumsal cinsiyet bakımından uygun ve elverişli WASH (Su, Sanitasyon ve Hijyen), hijyen ve acil durum kitlerine erişiminin yanı sıra WASH koşullarını muhafaza etmek için iyileştirilmiş bir kapasiteye erişimi olması	1.3.1 Toplumsal cinsiyete uygun hijyen, acil durum veya sağlık kitlerinden faydalanan kişilerin sayısı	727.850	56.500	12.130.074	156.550	4.508.847	97.550
	1.3.2 Hijyen farkındalık oturumlarına katılan kişilerin sayısı	36.750	33.500				
	1.3.3 Hane WASH iyileştirmeleri için yardım alan kişilerin sayısı	4.300	4.400				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				107.978.459	1.026.419	40.841.238	1.195.089

* Ergen/Genç Bütçesi yalnızca Geçim Kaynakları, Sosyal Uyum ve Koruma Sektörlerinde doldurulacak (daha fazla bilgi için bkz. Şablon Talimat Formu ve Kılavuz Notu 10).

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi
Çıktı 1.4 Hükümetin acil durum hazırlık planına uygun olarak, Temel İhtiyaç Sektöründe acil durum planlamasına destek verilmeye devam edilmiştir	1.4.1 Kamu kurumlarının planlamalarıyla uyumlu olarak elverişli acil durum stokuna erişimi olan illerin sayısı	0	0	-	-	-	-
Çıktı 1.5 Hassas durumdaki mültecilerin kendi kendine yeterliğini arttırmak ve Temel İhtiyaçlar desteğine olan bağlılığını azaltmak adına bu mültecilerin geçim kaynakları hizmetlerine erişimi desteklenmiştir	1.5.1 Mültecilerin ve ev sahibi toplulukların geçim kaynağı fırsatlarına yönlendirilmesi ve geçiş için mekanizmanın operasyonel olması	-	-	399.000	115.000	687.000	238.000
	1.5.2 Cinsiyet, yaş ve milliyete göre ayrıştırılmış temel ihtiyaç desteğinden geçim kaynağı fırsatlarına geçiş konusunda danışmanlık / bilgilendirme alan birey sayısı	1.800	2.500				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe İhtiyaçları				399.000	115.000	687.000	238.000

AMAÇ 2	Temel ihtiyaçlar ve kamu hizmetlerine yönelik artan talebe cevap vermek için yerel ve ulusal kapasitelerin güçlendirilmesini desteklemek
GÖSTERGE AMACI 2	Yerel makamlar ve idareler tarafından sağlanan temel ihtiyaçlara ve kamu hizmetlerine erişimin iyileştirilmesinden yararlanan mülteci ve ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı

B. DAYANIKILILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi
Çıktı 2.1 Yerel yönetimler, talepteki artışa yanıt olarak temel hizmetlerin yanı sıra belediye ve diğer hizmetleri sağlamak için teknik ve altyapı kapasitesini artırdı.	2.1.1 Temel ihtiyaçlar hizmet dağıtımı kapasitesi güçlenen belediyelerin sayısı	31	41	101.500.000	300.000	73.500.000	300.000
	2.1.2 Hizmet dağıtımı kapasitesini arttırmak için yeni kurulan belediye altyapılarının sayısı	50	44				
	2.1.3 Temel ihtiyaçlara yönelik hizmet sunumuna yönelik kapasiteleri güçlendirilmiş kamu kurumu sayısı	30	30				
Çıktı 2.2 Yerel yönetimler, toplulukların çevre bilincini artırarak temel ihtiyaç hizmetlerini sağlamada desteklenir	2.2.1 Sıfır atık, geri dönüşüm ve su tasarrufu konusunda bilinçlendirme / eğitim alan kişi sayısı	526,367	1,001,000	505.000	1800	1.003.000	1.250
Çıktı 2.3 Kurumlar arası koordinasyon mekanizmaları aracılığıyla temel ihtiyaçlar hizmet sunumunda desteklenen ortaklar	2.3.1 Kurumlar arası veri karşılaştırma mekanizması kurulduacil durum veya sağlık kitlerinden faydalanan kişilerin sayısı	1	1	43.750	-	140.000	-
	2.3.2 Ortakların çalışanlarının sayısı, veri karşılaştırma mekanizmalarını kullanmak için kapasite geliştirme eğitimi almıştır	N/A	40				
	2.3.3 Yardımın mükerrerliğini önlemek için ortaklar tarafından mekanizmada veri karşılaştırma kontrolü yapılan kişi sayısı	3.500.000	5.000.000				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				102.005.000	301.800	74.503.000	301.250

TEMEL İHTİYAÇLAR SEKTÖRÜ

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
CARE	881.099	500.000	1.381.099	1.321.649	500.000	1.821.649
IOM	21.000.000	10.000.000	31.000.000	21.500.000	12.000.000	33.500.000
UNFPA	50.000	-	50.000	50.000	-	50.000
WFP	20.998.893	-	20.998.893	-	-	-
QC	405.000	350.000	755.000	405.000	650.000	1.055.000
WHH	567.200	-	567.200	280.000	-	280.000
IBC	2.641.400	29.000	2.670.400	1.373.000	15.000	1.388.000
UNHCR	54.853.913	-	54.853.913	11.585.826	-	11.585.826
UNDP	-	90.500.000	90.500.000	-	61.000.000	61.000.000
MWL	129.700	-	129.700	170.500	-	170.500
MSYD	850.254	-	850.254	692.264	-	692.264
UNICEF	4.400.000	1.000.000	5.400.000	2.000.000	1.000.000	3.000.000
SHAFAK	485.000	25.000	510.000	485.000	25.000	510.000
ATAA	316.000	-	316.000	488.000	-	488.000
WATAN	400.000	-	400.000	490.000	-	490.000
TRC	-	43.750	43.750	-	140.000	140.000
Toplam	107.978.459	102.447.750	210.426.209	40.841.238	75.330.000	116.171.238

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	107.978.459	1.026.419	40.841.238	1.195.089
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	102.447.750	416.800	75.330.000	539.250
TOTAL	210.426.209	1.443.219	116.171.238	1.734.339

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖR MÜDAHALESİ

ÖNCÜ KURULUŞLAR	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)	
ORTAKLAR	Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO), Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women), Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) ve STK Ortakları	
DİĞER ORTAKLAR	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), İçişleri Bakanlığı - Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (İB-GİGM), Türk Kızılay, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Türkonfed, TÜSİAD, TOBB, Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD), Belediyeler, kooperatifler ile sahibi Suriyeli ve Türk olan KOBİ'ler, diğer özel sektör aktörleri ve uygulama sırasında belirlenecek diğer ortaklar.	
HEDEFLER	Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi yabancılar ile Türk vatandaşları için daha iyi ve uygun çalışma koşullarının yanı sıra istihdam alanı yaratmayı da içerecek şekilde, geçim kaynaklarının ve istihdam fırsatlarının iyileştirilmesi.	
TOPLUMSAL CİNSİYET GÖSTERGESİ	4	
MALİ GEREKSİNİMLER	2021	2022
MÜLTECİLERE İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	25.448.071 ABD Doları	38.305.878 ABD Doları
DAYANIKLILIĞA İLİŞKİN MALİ GEREKSİNİMLER	177.817.286 ABD Doları	206.928.760 ABD Doları
3RP TOPLAM MALİ GEREKSİNİMLER 2021-22	203.265.357 ABD Doları	245.234.638 ABD Doları

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖRÜ

Mevcut Durum

2016 yılında Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik'in kabul edilmesinden itibaren ve 2019 yılsonu itibarıyla ikamet izni bulunan ya da geçici koruma sağlanan Suriyelilere verilen çalışma izni sayısı 132,497'ye ulaşmıştır.¹⁰⁴

İş gücü piyasasına entegrasyon bağlamında becerilerin değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar ekseninde geçici koruma sağlanan Suriyeliler başta olmak üzere yabancılara yönelik istihdam edilebilirliğin artırılması çalışmaları kapsamında faaliyetlere devam edilmektedir. Ocak 2021 itibarıyla toplam 4198 yabancı, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları aracılığıyla ölçme ve değerlendirme sistemine tabi tutularak MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibi olmuştur. Bu yabancılardan 2701'i Suriyeli olmakla birlikte sahada yürütülen çalışmaları geçici koruma sağlanan Suriyelilerin istihdam edilmelerine ilişkin faaliyetler devam etmektedir.

Geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ilgili ulusal sistemlere erişiminin artırılması, genç ve çocuklara yönelik uyumlaştırma, farkındalık artırma kampanyaları ve dil öğreniminden bahseden Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı'nda da ana hatlarıyla verilmiştir. 11. Kalkınma Planı doğrultusunda, Geçim Kaynakları sektörü, geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere ve ev sahibi topluma, istihdam olanaklarına erişimi artırmak amacıyla Teknik ve Mesleki Eğitim ve Öğretim (TVET) ile beceri ve dil eğitiminin sağlanması, resmi istihdam alanı yaratma ve resmiyete geçişin kolaylaştırılması yoluyla destek sağlamış; ilgili ulusal ve yerel kamu kurumları ve mevcut işletmelerin kapasitelerini güçlendirmiştir.

Aralık 2020 itibarıyla Geçim Kaynakları sektörü ortakları, yüzde 57'si kadın olan 61.633 doğrudan faydalancıya ulaşmıştır. 40.939 kişi mesleki, dil ve geçim kaynakları becerileri eğitimlerine katılmış, 10.424 kişi işe yerleşme, serbest meslek ve gelir fırsatları yoluyla gelir seviyelerini artırmıştır. 119 yeni şirket ve işletme faaliyete geçmiştir. Bunun yanı sıra 289 Suriyeli ve Türk KOBİ'ye işletme yönetimi eğitimlerinin yanı sıra mali ve diğer hizmetler yoluyla destek sağlanmıştır. 1.003 kişi yeni iş kurmak veya işletmelerini büyütmek üzere desteklenmiş, 6.502 kişiye danışmanlık ve işletme rehberliği konusunda yardımda bulunulmuştur.¹⁰⁵

Bununla birlikte, dil engelleri, mesleki becerilerin eksikliği ve işgücü piyasası hakkındaki bilgi yetersizliği gibi çeşitli faktörler istihdama erişimi ve yeni işletmelerin kurulması ve tutunmasını zorlaştırmaya devam etmektedir. Ülkedeki kayıt dışı istihdam ve işsizlik seviyesi bu durumu daha da zorlaştırmakta olup; bu durum geçici koruma sağlanan Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi yabancıların büyük bir çoğunluğunun kayıt dışı olarak istihdam edilmesiyle sonuçlanmıştır.

COVID-19 salgınının sosyoekonomik etkileri de geçim kaynaklarına erişime yönelik zorlukları daha da artırmış ve gelir güvencesini tehlikeye atmıştır. Kayıt dışı işlerde, gündelik ücret kazanarak geçinen kişiler başta olmak

üzere, yaşanan iş kayıpları, ekonomik hassasiyetlerde artışa yol açmıştır.¹⁰⁶ Salgın dolayısıyla sosyal koruma imkanlarına sınırlı erişim ve çalışma izinlerinin işleme alınmasında yaşanan gecikmeler, yeni resmi istihdam fırsatlarına erişim olanaklarını kısıtlamıştır.

2020 yılı Mart ve Nisan aylarında IOM tarafından Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) ile iş birliği içinde yapılan Hızlı Göçmen Hassasiyeti Değerlendirmesi, geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin yüzde 82'sinin COVID-19 sebebiyle işlerini ve gelirlerini kayb ettiklerini göstermiştir. Türkiye'de kadınların salgınla tetiklenen istihdam kesintisini daha ağır yaşadığı görülmektedir. Salgın dolayısıyla kadınların yüzde 51'i istihdam kesintisi yaşarken, erkekler için bu oran yüzde 42 olarak belirlenmiştir. COVID-19'un etkisine ilişkin değerlendirmeler, Sosyal Uyum Yardımı (SUY) programından faydalanan hane halklarının yüzde 69'unun COVID-19'dan dolayı iş kaybına uğradıklarını göstermiş olup, bu da nakit yardımı planlarına genel bağımlılığı artırmıştır.¹⁰⁷

Bu duruma paralel olarak hem ev sahibi toplum hem de Suriyelilere ait işletmeler COVID-19 salgınının olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır. Hedefler için İş Dünyası (Business for Goals) girişiminin çeşitli ölçeklerdeki işletmeler ile yürüttüğü iki çevrimiçi anketin verilerine göre salgının yarattığı krizin işletmeler üzerindeki etkisi son derece olumsuz olmuştur. 2020 yılı Mayıs ayında görülen işletmelerin yüzde 78'i olumsuz etki bildirmiştir. Salgının sebep olduğu kriz, daha küçük ölçekli işletmeleri ise orantısız şekilde etkilemiştir. En yüksek düzeyde olumsuz etki bildiren işletmeler, yüzde 69 ile mikro ölçekli işletmeler olmuştur. Suriyelilere ait işletmeler açısından durum daha da dikkat çekicidir. Ankete dahil olan, Suriyelilere ait işletmelerdeki çalışanların yüzde 59'unun işlerini kaybetme riskiyle; şirketlerin yüzde 59'unun ise kapanma riskiyle karşı karşıya olduğu görülmüştür. Şirketlerin birçoğu küçük ve orta ölçekli işletmeler için mali destek, kredi geri ödemeleri ve ticari borçların ertelenmesi çağrısında bulunmuştur.¹⁰⁸

Salgının sosyo-ekonomik etkisinin sonucunda toplum genelinde, başta çocuklar, yaşlılar, kadınlar, engelli ve kronik hastalığı bulunan bireyler açısından olumsuz etkileri olmak üzere, yoksulluk ve eşitsizlik konularında artış yaşama riski yüksektir. Krizin ekonomik etkisinin hem geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma altındaki kişiler hem de Türk vatandaşlarını etkilemesinden dolayı iş ve gelir kaybı, istihdam olanakları için rekabete yol açabilmekte ve aynı zamanda sosyal gerginliklere sebep olabilmektedir. Aktif çalışma ve istihdam politikaları, gelir ve iş koruma desteği ve sosyal koruma sistemine artan erişimden oluşan bütüncül yaklaşımlar aracılığıyla kendi kendilerini idame ettirme kabiliyeti desteklenerek, hassas nüfusların salgını atlatmalarına yardımcı olmak için 3RP desteğine her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulacaktır. Bu çerçevede, özel sektör, STK'lar, 3RP dışındaki ortaklar, fon sağlayıcı kuruluşlar, kamu kurumları ve yerel kurumlar ile ulusal ve yerel düzeyde iş birliği ve koordinasyonun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖRÜ

İhtiyaçlar, Hassas Durumlar ve Hedefleme

Nüfus Tablosu

Nüfus Grubu		2021		2022	
		İhtiyaç Sahibi Nüfus ¹⁰⁹	Hedef Nüfus	İhtiyaç Sahibi Nüfus ¹¹⁰	Hedef Nüfus
Geçici koruma sağlanan Suriyeliler	Erkek (18-64)	383.291	36.658	346.633	42.264
	Kadın (18-64)	269.864	36.817	269.865	42.339
	Oğlan Çocukları (15-17)	53.355	5.964	47.391	6.848
	Kız Çocukları (15-17)	44.493	6.265	38.228	7.182
Ara Toplam		787.820	85.704	702.117	98.633
Etkilenen Ev Sahibi Toplum Üyeleri ¹¹¹	Erkek (18-64)	383.291	36.658	346.633	42.264
	Kadın (18-64)	269.864	36.817	269.865	42.339
	Oğlan Çocukları (15-17)	53.355	5.964	47.391	6.848
	Girls (15-17)	44.493	6.265	38.228	7.182
Ara Toplam		787.820	85.704	702.117	98.633
Diğer uyruklu mülteci ve sığınmacılar ¹¹²	Erkek (18-64)	38.276	4.210	34.066	3.747
	Kadın (18-64)	30.572	3.363	27.209	2.993
	Oğlan Çocukları (15-17)	3.711	459	3.712	408
	Girls (15-17)	3.533	389	3.144	346
Ara Toplam		76.551	8.421	68.131	7.494
Genel Toplam		1.472.362	179.829	1.472.365	204.760

Geçici koruma sağlanan 3,64 milyon Suriyelinin ve 320.000 uluslararası koruma başvuru ve statü sahibinin yaklaşık toplam 2 milyonu çalışma çağındadır.¹¹³ Mevcut tahminler yaklaşık 800.000 Suriyelinin kayıt dışı çalışmakta olduğunu göstermektedir.¹¹⁴ Araştırmalar, geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler ile uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi yabancıların yüzde 39'unun çok boyutlu yoksulluk içinde, yüzde 45'inin ise yoksulluk sınırının altında yaşadığını göstermektedir. Farklı değerlendirmeler bir araya getirildiğinde, bu hane halklarının yüzde 84'ünün çalışan en az bir üyesinin olduğu, ancak yalnızca yüzde 16'sının sürdürülebilir ve kayıtlı bir işe erişiminin bulunduğu gözlemlenmektedir.¹¹⁵

Erkeklerle kıyaslandığında kadın istihdam oranı daha düşüktür.¹¹⁶ Geçici koruma sağlanan ve uluslararası

koruma altındaki bu kişilerin yalnızca küçük bir kısmının çalışma izniyle kayıtlı olarak çalışıyor olması, büyük çoğunluğunun sınırlı iş güvencesi ile kayıt dışı olarak çalışmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum onları pek çok risk türüne ve genel olarak kendi kendilerini idame ettirebilme imkanlarının azalmasına maruz bırakmaktadır. Suriyeli işçiler ortalama olarak asgari ücretin altında kazanırken, Suriyeli kadınlar ise erkek meslektaşlarından de daha az kazanmakta ve yüzde 75'i haftada 45 saatten (Türkiye'de maksimum yasal haftalık çalışma süresi) daha fazla çalışmaktadır.¹¹⁷ Genel olarak bakıldığında, geçici koruma sağlanan Suriyelilerin ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin yüzde 16'sının hanesinde herhangi bir çalışan üye bulunmamakta; kadınların sorumlu olduğu haneler

arasında bu rakam yüzde 31'e kadar çıkmaktadır.¹¹⁸ Bazı durumlarda bu riskler çocuk işçiliği gibi olumsuz başa çıkma stratejilerine yol açabilmektedir.¹¹⁹

Geçici koruma sağlanan Suriyeliler, ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin yanı sıra etkilenen ev sahibi toplum ile ilgili olarak COVID-19'un sosyoekonomik durum üzerindeki etkilerinin tam anlamıyla anlaşılması için daha fazla hassasiyet analizi ve saha incelemesinin yapılmasına ihtiyaç duyulacaktır. Bahsedilen analizler, ortakların programlarının hedeflerini güncellemelerine imkân verecektir. Bu sırada, çok boyutlu yoksulluk içindeki hane halklarının mahrumiyetlerini azaltma açısından çalışma çağındaki bireylerin geçim kaynağı desteklerine erişimlerinin artırılması hedefine yönelik çalışmalar devam edecektir.

İşgücü piyasasındaki artan rekabet, sosyal gerginliklerle sonuçlanabileceği için Geçim Kaynakları sektörü, etkilenen ev sahibi topluma destek için geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma altındaki

kişilerle eşdeğer bir sayıyı hedefleyecektir. Bu strateji aynı zamanda özellikle kadınların hedef alınmasını ve kadınların işgücü piyasasına erişiminin kolaylaştırılmasını kapsayacaktır. Bunun yanı sıra Geçim Kaynakları sektörü nitelikli işgücünün, Türkiye işgücü piyasasına erişimini artırmak amacıyla Türkiye'deki üniversitelerde kayıtlı 20.000'den fazla geçici koruma sağlanan Suriyeli ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi öğrenciyi hedef alacaktır.

COVID-19'un sosyoekonomik etkileri küçük ve mikro ölçekli şirketleri olumsuz etkilemiştir. Suriyeli şirketlerin yüzde 59'unun COVID-19'dan dolayı kapanma riskiyle karşı karşıya kalması ve küçük ölçekli işletmelerin salgından ağır darbe almasının sonucunda, mikro ve küçük ölçekli işletmeler hedef alınacaktır. İşletmelere sunulan teknik ve finansal desteğin, mikro ve küçük işletmelerin daha büyük işletmelerle ortaklık ve koordinasyon mekanizmalarının tesis edilmesi suretiyle güçlendirilmesi esas olacaktır.

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖRÜ

Stratejik Yönelim ve Müdahale Planı

Geçim Kaynakları sektörü uyumlaştırma, sosyal uyum ve sürdürülebilir çözümleri teşvik etme yönünde ortaklarını desteklemeye devam edecektir. 3RP ortakları, işgücü piyasasının arz ve talep yönlerini desteklerken aynı zamanda hassas grupların kalıcı ve resmi işlere erişimini kolaylaştıracak bir ortamın tesis edilmesine destek veren kapsamlı bir yaklaşım yoluyla hassas grupların kendi kendini idame ettirmeye geçişine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. 3RP ortakları, COVID-19'un sosyoekonomik etkilerine müdahale konusunda Türkiye Cumhuriyeti Devleti, icracı bakanlıklar, Uluslararası Finans Kuruluşları, fon sağlayıcı kuruluşlar ve diğer ilgili kurumlarla tamamlayıcılık ve iş birliği içinde çalışacaktır. Genel olarak devam eden girişimlerin ve mevcut fonların haritalanması da sektöre yol göstermeye devam edecektir.

Geçim Kaynakları sektörü, diğer sektör ve hizmet sağlayıcılarıyla işbirliği içinde, gelişmiş yönlendirme ve takip sistemleri aracılığıyla hassas grupların kendi kendini idame ettirebilmeye geçişine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Geçim Kaynakları ve Temel İhtiyaçlar sektörleri arasındaki bağlantı kayıtlı istihdama geçişe katkı sağlamaya yönelik olası girişimleri göz önünde bulunduracaktır. Bunun yanı sıra, Koruma, Gıda Güvencesi ve Tarım gibi diğer sektörler ve ilgili kamu kurumları desteklenecektir.

COVID-19'un olumsuz sosyoekonomik etkilerini azaltmak amacıyla, iş güvenliği ve sağlık riskleri ile işyerinde ayrımcılık, kayıt dışı çalışma ve çocuk işçiliği dahil olmak

üzere güvencesiz çalışma koşullarını ele almak, çalışma izinlerine erişimleri kolaylaştırmak, sosyal güvenlik ödemelerini desteklemek ve resmi çalışmayı teşvik etmek için işbirlikleri desteklenecektir. Sosyal uyumun muhafaza edilmesinde kamu kurumlarına, yerel makamlara ve STK'lere yardımcı olmak da bir diğer önceliktir. Bahsedilen tüm girişimler, özellikle hassas gruplara, kadınlara, gençlere ve engelli bireylere odaklanacaktır.

Özel sektör aktörleriyle yapılan ayrıntılı görüşmeler ve anketler, Türkçe dil becerileri ve e-ticaret becerilerinin, istihdam ve girişimcilikle ilgili yasal çerçeve hakkındaki sahip olunan bilgilerin yetersizliğinin ve COVID-19'un olumsuz sosyoekonomik etkilerinin özellikle de Suriyelilere ait işletmeler açısından başlıca zorluklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla da geçim kaynakları sektörü, amaca yönelik ve ilgili meslek gruplarına özgü daha etkili iş/beceri eşleştirme ve işe yerleştirme eğitimleri vermeye odaklanarak özel sektörü desteklemeyi, yeni küçük işletmelerin kurulması için finansal ve teknik destek sunmayı ve dijitalleşme, çalışma mevzuatı ve e-ticaret konusunda mevcut işletmelere destek sağlamayı amaçlamaktadır.

Türkiye'de bilişim teknolojileri (BT) sektöründeki nitelikli işgücü açığı %30'un üzerinde olup¹²⁰, Türkiye'deki hassas gruplara ve ev sahibi topluluğun genç nüfusuna kodlama ve diğer dijital becerilerle ilgili eğitimlerin verilmesi, dijital ekonominin yanı sıra daha sürdürülebilir iş ve geçim kaynağı imkanlarına erişimin kolaylaştırılması açısından

faydalı olacaktır. Ayrıca 3RP ortakları, ulusal mevzuatla uyumlu şekilde serbest meslek sahibi olma imkanlarını artırmak amacıyla serbest çalışma (freelance) platformları kuracak, çeşitli hibeler ve başlangıç destekleri sunacaktır. Bunun yanı sıra, yeni girişimlere, COVID-19 dolayısıyla işlerini kaybeden veya ücretsiz izne çıkarılan işçilere ve mevcut iş kaynaklarını koruma adına işverenlere gelir desteği ve teşvik sağlama üzerinde çalışılacaktır.

COVID-19 sonrası dönemde iş imkanlarının çeşitlendirilmesine yapılacak yatırımlar da öncelikli olacaktır. Özellikle de kadınlar gibi daha hassas gruplara yönelik iş alanı yaratmayı artırmak üzere, kooperatifler, kalite standartları, yasal süreçler veya pazarlama stratejileri bakımından desteklenecektir.¹²¹ Ortaklar, tarım sektörüne erişimin kolaylaştırılmasına katkıda bulunacak şekilde Gıda Güvencesi ve Tarım sektörüyle olan bağlantıların artırılması üzerinde çalışacaktır. Yeşil ekonomi ve atık su yönetimi sektörlerine odaklanmak aynı zamanda özel sektör, yerel kamu kurumları ve belediyelerle yeni ortaklık fırsatlarının teşvik edilmesine, yeni istihdam olanakları ve sürdürülebilir yeşil işlerin yaratılmasına da olanak sağlayacaktır.

Geçim Kaynakları sektörü, diyalog ve görüşmelerin yanı sıra düzenli ihtiyaç değerlendirmeleri yoluyla çeşitli yerel ihtiyaçların belirlenmesinde belediye ve iş dernekleri gibi yerel aktörlerle yakından ve tamamlayıcı bir şekilde çalışmaktadır. 3RP ortakları, belediyelerin stratejik planlamalarıyla uyumlu olarak yerel ekonomik büyümeyi desteklemeyi; işgücü piyasasında istihdam alanında teşvik yaratılmasının yanı sıra hizmet arzı alanında yerel kurumların desteklenmesini ve sosyal uyuma katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Geçim Kaynakları ortakları aynı zamanda değerlendirmeler ve anketler üzerinde çalışmaya devam edecektir. Bu değerlendirmeler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın sığınmacıların Türkiye'deki KOBİ'lerde istihdam edilmesini teşvik etmeye yönelik stratejiler geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca geçici koruma sağlanan Suriyelilere ait işletme ve girişimlerin mevcut teknik ve finansal hizmetlerden faydalanmasını sağlayacaktır.¹²² Özellikle de COVID-19 sonrası ekonomide potansiyel işgücü ve beceri açıklarını tespit etmek için daha fazla işgücü piyasası araştırması ve ihtiyaç analizlerinin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

KOBİ'ler açısından verimlilik kazançlarının istihdam olanaklarıyla sonuçlanması için geçim kaynakları sektörü, ticaret ve sanayi odalarıyla iş birliğini sürdürecektir. Sektör ortakları, sığınmacılara ve yerel halka ait işletmeler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yönünde iş birliği yapacak, iş diyalogları ve istihdam olanakları yaratmak için ortaklıklar kurulmasını teşvik edecektir. Suriyelilere ve diğer kırılgan gruplara ait işletmelerin temsil edilme oranının artırılması da sosyal uyum çabalarına katkıda bulunacaktır.

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖRÜ

Hesap Verebilirlik Çerçevesi

Geçim kaynakları sektörü, tüm önemli kurumlarla yakın koordinasyonu sürdürecektir. Bahsedilen önemli kurumlar arasında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Tarım ve Orman Bakanlığı'nın (TOB) yanı sıra Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Ticaret ve Sanayi Odaları ile özel sektörü temsil eden çatı örgütler (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği-TOBB gibi) yer almaktadır. Bu koordinasyon, sektör stratejisinin kamu kurumları, özel sektör ve STK'lerin öncelikleriyle uyumlu olmasına katkıda bulunmaktadır. Özel sektörün 3RP planlama ve koordinasyonuna katılımı öncelikli olacaktır. Aylık Geçim Kaynakları Çalışma Grubu Toplantıları da sektöre dair son gelişmelerin yanı sıra stratejilerin ve diğer sektör ve kurumlara yönlendirmelerin tartışılacağı bir bilgi paylaşımı platformu olarak görev yapmaya devam edecektir.

Toplumsal cinsiyet ve yaş göstergeleri sayesinde kadınların, kız çocuklarının, erkeklerin ve oğlan çocuklarının özel ihtiyaçları ve katkıları; ihtiyaç değerlendirmeleri, sektör müdahaleleri ve performans göstergelerine dahil edilmektedir. Öngörülen hedeflere ulaşılmasının, gerektiğinde düzenlemeler yapılması ve sektörün planlama ve uygulamalarının sonuçlara ve kanıtlara dayalı olmasını sağlamak amacıyla Geçim Kaynakları sektörünün sonuçlar çerçevesi düzenli olarak gözden geçirilecektir. 3RP ortakları ayrıca, sektör yöneticilerinin, fon sağlayıcı ülke ve kuruluşlar ve 3RP Bölgesel Teknik Komitesinin sektörün performansını izleyebildiği, sonuçları analiz edebildiği ve gerektiğinde geribildirimde bulunabildiği ActivityInfo platformu aracılığıyla aylık verilerini güncellemeleri yönünde desteklenecektir.

İşgücü piyasasının ihtiyaçları, çalışma mevzuatı ve mevcut sosyal destek mekanizmalarıyla ilgili hak ve yükümlülükler hakkında faydalanıcılara şeffaf bilgiler sunmaya devam edilecektir. Eğitimlerin faydalanıcılarına ve teknik ve finansal destek girişimlerinin yararlanıcılarına yönelik düzenli takip ve izleme faaliyetleri yürütülecektir. Bu girişimler, mevcut programları daha uyumlu ve tamamlayıcı hale getirmek ve hassas grupların ihtiyaçlarına hitap edebilmek için faydalanıcılardan geribildirim alma konusunda çalışmaya devam edecektir. Sektör ortakları; çalışanlar ve işyeri sahipleri açısından mesleki tehlikeler ve güvenlik riskleri ile COVID-19 bağlamında yeni sağlık ve güvenlik standartlarının önemi hakkındaki farkındalık faaliyetlerinin ölçeğini büyötmeye devam edeceklerdir. Sektör ortakları, dijital geçim kaynakları ve geçim kaynağı imkanlarına geçiş ve yönlendirmelerle ilgili girişimlerin kişisel verilerin korunmasını ve potansiyel faydalanıcıların hak ve mahremiyetinin korunmasını gözetmeye devam edecektir.

AMAÇ 1	Hem Suriyeliler hem de ev sahibi topluluklar için daha iyi ve iyileştirilmiş insana yakışır çalışma koşulları dahil olmak üzere, daha iyi geçim kaynakları ve yaşam koşulları
GÖSTERGE AMACI 1	Mesleki, girişimcilik ve / veya dil becerilerinin artması nedeniyle istihdam edilebilirliği artmış mülteci ve ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı Gelir elde eden yardım edilen mülteci ve ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı

A. MÜLTECİ BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
1.1 Genç ve en hassas durumdaki Suriyeliler (cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten kurtulan kişiler ve çocuk işçiliği mağdurları) gibi belli mülteci grupların ve ev sahibi toplulukların ekonomik imkanları iyileştirilmiştir	1.1.1 Toplumsal cinsiyete göre ayrılan, risk altında olarak tanımlanan ve eğitim (örneğin mesleki ve dil becerileri) ve farkındalık yaratma (örneğin iş ve istihdam kanunları) faaliyetlerinden yararlanan gençler ve bireylerin sayısı	9.480	8.925	14.084.770	450.000	26.775.943	450.000
	1.1.2 Toplumsal cinsiyete göre ayrılan, risk altında olarak tanımlanan ve istihdam edilmek ya da iş kurmak suretiyle gelir elde eden gençler ve bireylerin sayısı	2.945	4.250				
	1.1.3 Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetten kurtulan ve PSS (Psikososyal Destek) ve özel destek (bireysel veya grup halinde) dahil olmak üzere geçim kaynakları yardımı alan bireylerin sayısı	985	1.017				
1.2 Mülteciler, ev sahibi topluluklar ve diğer yerel gruplar arasında içerme ve barış içinde bir arada yaşamayı teşvik etme	1.2.1 Sosyal uyumu ve çatışma önlemeyi hedefleyen toplum temelli geçim kaynağı faaliyetlerinin sayısı.	222	277	11.363.301	\$615.745	11.529.935	615.745
	1.2.2 Geçim faaliyetlerinin bir parçası olarak barış içinde bir arada yaşamı geliştirmek için hem mülteciler hem de ev sahibi topluluklar için düzenlenen ortak etkinliklere katılan kişi sayısı.	14.075	15.405				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				25.448.071	1.065.745	38.305.878	1.065.745

B. DAYANIKLILIK BİLEŞENİ

Çıktılar	Çıktı Göstergeleri	2021 Gösterge Hedefi	2022 Gösterge Hedefi	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)			
				2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/ Genç Bütçesi*
1.3: Mülteci ve / veya etkilenen ev sahibi toplulukların, cinsiyete duyarlı aktif işgücü piyasası müdahaleleri yoluyla istihdam edilebilirliği artırılmıştır.	1.3.1 İşe yerleştirme ve gelir fırsatları yoluyla geliri artan mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı (iş için nakit hariç).	20.365	21.870	102.616.111	3.363.725	121.544.314	3.293.725
	1.3.2 Eğitim tamamlayan mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı (ör. istihdam edilebilirlik paketinin bir parçası olarak sağlanan dil / sosyal becerileri de içerebilen teknik mesleki beceri eğitimi).	32.470	33.560				
	1.3.3 Türkçe dil eğitimlerini tamamlayan mülteci sayısı (bağımsız eğitim).	35.412	35.462				
	1.3.4 Kamu altyapısı ve çevresel varlıkların iyileştirilmesi yoluyla (çalışma programları için nakit para gibi) istihdam edilen mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı.	8.265	8.280				
	1.3.5 Kısa vadeli çalışma ödeneği (COVID-19 önlemleri) dahil olmak üzere istihdamda tutma ve / veya sosyal yardım programlarından yararlanan ev sahibi topluluk üyelerindeki mülteci sayısı.	1.100	1.100				
1.4: KOBİ'lere ve start-up'lara istihdam yaratılmasını sağlamak için teknik ve finansal destek sağlanmaktadır	1.4.1 Ortak girişimler ve ortaklıklar dahil olmak üzere başlatılan/geliştirilen yeni şirketlerin/işlerin sayısı.	1.258	1.552	60.059.661	2.943.543	65.981.375	2.941.043
	1.4.2 İş yönetimi eğitimleri, mali/mali olmayan hizmetler veya teknoloji transferi aracılığıyla desteklenen küçük ve orta büyüklükteki işletmeler ve işler.	16.031	6.195				
	1.4.3 Yeni iş kurmak, mevcut işlerini genişletmek veya serbest meslek girişimleri geliştirmek için desteklenen mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı.	8.470	8.670				
1.5: Politika ve hizmet sağlayıcıların kapasiteleri, aktif işgücü piyasası politika önlemlerinin tasarlanması ve uygulanması, iş teftişi, çalışma izni edinimi ve becerilerin belgelendirilmesi / akreditasyonu gibi geçim kaynakları ile ilgili destek hizmetleri sağlamak üzere güçlendirilir (İŞKUR, AÇŞHB, KOSGEB, Ticaret Odaları ve Sanayi ve diğer ilgili kurumlar)	1.5.1 Çalışma izninin sağlanmasıyla desteklenen mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı.	5.710	6.547	14.201.321	1.801.862	18.458.878	1.801.862
	1.5.2 Etkilenen topluluklardan bireysel danışmanlık, iş danışmanlığı ve koçluk sağlanan birey sayısı.	23.840	23.520				
	1.5.3 Yükümlülük sahiplerini (politika yapıcılar) ve ortakları / hizmet sağlayıcıları hedefleyen işgücü düzenlemeleri hakkında kapasite desteği ve farkındalık artırma kampanyalarının sayısı.	312	12				
	1.5.4 Yükümlülük sahiplerine (politika yapıcılar) ve ortaklara / hizmet sağlayıcılara yönelik kapasite desteği ve bilinçlendirme kampanyaları kapsamında eğitilen kamu kurumu personelinin sayısı.	790	1.166				
	1.5.5 Etkilenen topluluklar için geçim kaynakları fırsatları yaratmayı amaçlayan kamu / özel sektör katılımını artırmak için başlatılan pilot girişimlerin veya kurulan ortaklıkların sayısı.	353	413				
	1.5.6 Güçlendirilmiş kamu kurumlarından (İŞKUR, AÇŞHB, KOSGEB, Ticaret ve Sanayi Odaları ve diğer ilgili kurumlar) geçim kaynaklarından yararlanan mülteci veya ev sahibi topluluk üyelerinin sayısı.	21.300	41.300				
1.6: İşgücü talebi ile erkek ve kadın iş gücü arzı arasındaki boşluğu doldurmaya odaklanarak iş olanakları, gelir elde etme, iş imkanları veya diğer ilgili müdahaleleri tanımlamak ve paylaşmaya yönelik bilgi tabanı genişletilmiştir.	1.6.1 Mülteci yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde işgücü piyasası talebi üzerine cinsiyete duyarlı değerlendirmelerin sayısı.	8	8	940.193	80.674	944.193	83.074
	1.6.2 İş engelleri ve geçim sorunları ile ilgili pilot girişimlerden öğrenilen dersler ve iyi uygulamalar, toplanır ve paylaşılr (evet/hayır).	13	12				
Çıktı düzeyinde Toplam Bütçe ihtiyaçları				177.817.286	8.189.805	206.928.760	8.119.705

GEÇİM KAYNAKLARI SEKTÖRÜ

Kuruluşa Göre Sektör Mali İhtiyaçları

Kurum/Kuruluş	2021 Bütçe İhtiyaçları			2022 Bütçe İhtiyaçları		
	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2021 Toplam (Amerikan Doları)	Mülteci Bileşeni	Dayanıklılık Bileşeni	2022 Toplam (Amerikan Doları)
ASAM	10.000	2.223.500	2.233.500	12.000	2.588.000	2.600.000
CARE International	525.000	3.525.000	4.050.000	525.000	3.525.000	4.050.000
Concern Worldwide	-	199.000	199.000	-	185.000	185.000
DRC	159.799	6.987.725	7.147.524	194.269	8.096.882	8.291.151
ICMPD	-	5.000.000	5.000.000	-	5.000.000	5.000.000
Ihsan RD	175.000	1.200.000	1.375.000	\$175.000	1.200.000	1.375.000
ILO	-	11.956.216	11.956.216	-	12.182.465	12.182.465
IOM	-	21.500.000	21.500.000	-	24.000.000	24.000.000
Re:Coded	475.000	461.000	936.000	875.000	740.000	1.615.000
RET International	800.000	1.010.000	1.810.000	800.000	1.010.000	1.810.000
Save the Children	15.000	544.200	559.200	-	6.000	6.000
SPARK	-	3.856.232	3.856.232	-	-	-
UNDP	8.000.000	83.500.000	91.500.000	8.000.000	121.750.000	129.750.000
UNDP&ILO	-	9.000.000	9.000.000	-	-	-
UNHCR	2.611.935	23.507.413	26.119.348	2.611.935	23.507.413	26.119.348
UNIDO	-	500.000	500.000	-	500.000	500.000
UN Women	-	325.000	325.000	-	110.000	110.000
WATAN Foundation	200.000	812.000	1.012.000	200.000	818.000	1.018.000
Welthungerhilfe	33.000	-	33.000	26.000	-	26.000
WFP	12.443.337	-	12.443.337	24.886.674	-	24.886.674
World Vision International	-	1.710.000	1.710.000	-	1.710.000	1.710.000
Toplam	203.265.357	38.305.878	206.928.760	245.234.637	75.190.000	116.031.238

Sektör Özeti	Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)		Bütçe İhtiyacı (Amerikan Doları)	
	2021 Toplam	2021 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi	2022 Toplam	2022 Yılı İçin Ergen/Genç Bütçesi
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Mülteci Bileşeni	25.448.071	1.065.745	38.305.878	1.065.745
SEKTÖR GENEL TOPLAMI: Dayanıklılık Bileşeni	177.817.286	8.189.805	206.928.760	8.119.705
Toplam	203.265.357	9.255.550	245.234.637	9.185.450

3RP TÜRKİYE

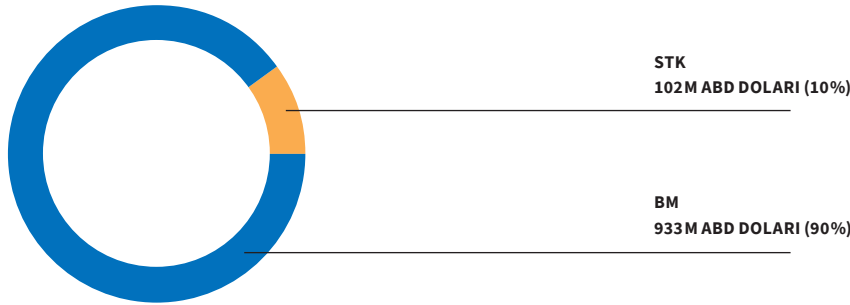
2021-2022 Bütçe Analizi

1.035.041.651,56 ABD Doları
2021 Toplam Bütçe Miktarı

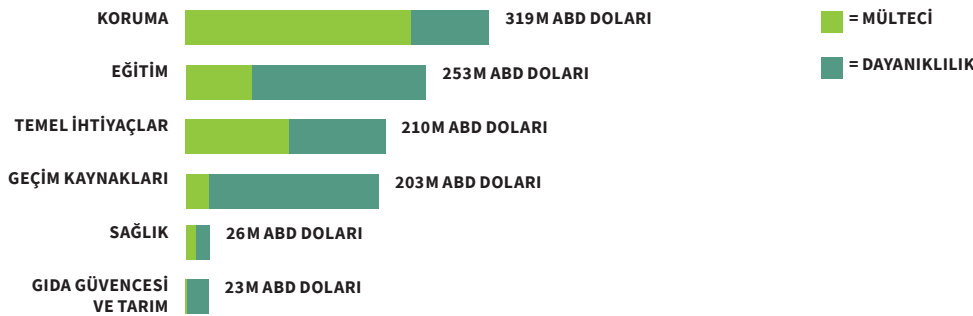
Bileşene Göre 2021 Bütçesi

Kuruma Göre 2021 Bütçesi

Sektör ve Bileşene Göre 2021 Bütçesi

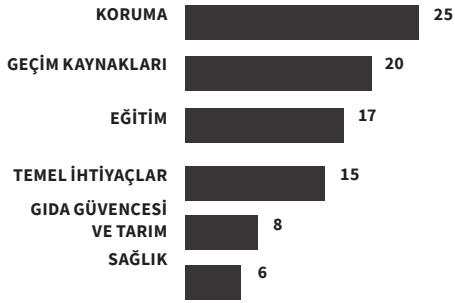
44

Fon Arayan Toplam Kurum

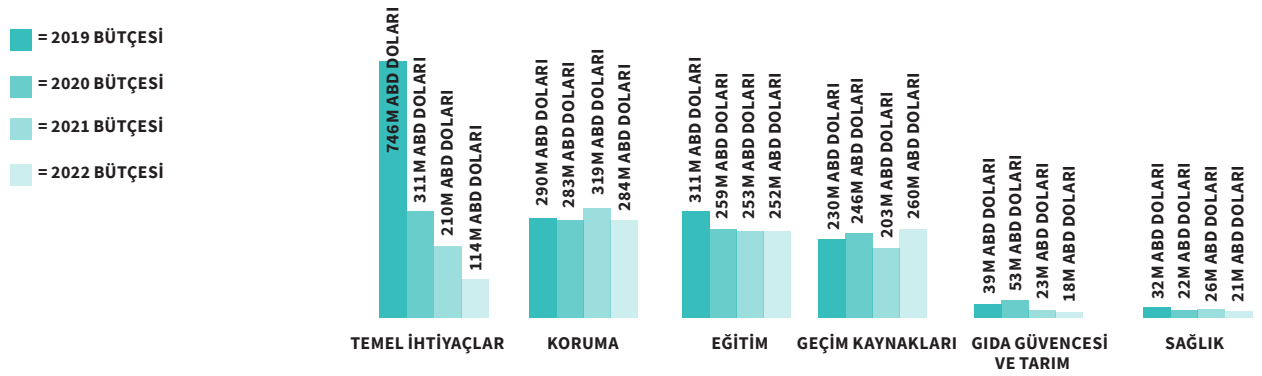
Kuruma Göre Kırılım

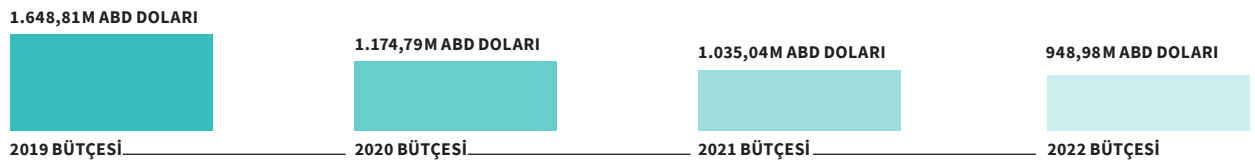
Sektörlere Göre Kurum Sayısı

Sektörlere Göre Bütçe/Fon

Yıllık Bütçe Kırılımı

Kaynakça

FOTOĞRAFLAR

Kapak

ILO - Kıvanç Özvardar

Sayfa 2, Sayfa 23

UN Women - Tayfun Dalkılıç

Sayfa 5

ILO - Kıvanç Özvardar

Sayfa 7

FAO - Bursa Esra Uzun

Sayfa 9

UN Women - Tayfun Dalkılıç

Sayfa 11

UNHCR - Emrah Gürel

Sayfa 12

ASAM - Ünal Turakoğlu

Sayfa 14

WFP - Melissa Loukieh

Sayfa 16

UNFPA - Ülke Ofisi

Sayfa 17

ILO - Berke Araklı

Sayfa 20

IOM - Nadine Al Lahham

Sayfa 21

ASAM - Ünal Turakoğlu

Sayfa 24

UNFPA Turkey

Sayfa 28

IOM - Nadine Al Lahham

Sayfa 30

ASAM - Ünal Turakoğlu

Sayfa 38

FAO - Mustafa Gerger

Sayfa 41

FAO - Safak Toros

Sayfa 44

FAO - Bünyamin Hakan

Sayfa 45

FAO - Birsan Ergün

DİPNOTLAR

- ¹ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan ayrıştırılmış veriye göre, Türkiye’de geçici koruma sağlanan Suriyeliler kapsamında 864.862 kadın, 1.067.352 erkek, 810.379 kız çocuğu, ve 884.141 oğlan çocuğu bulunmaktadır. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (23.10.2020)
- ² 3RP Türkiye Bölümünün amaçları doğrultusunda “mülteci” terimine yapılan atıflar, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yasal ve politika çerçevesine, özellikle geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerine dair Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’na ve Suriyelilere yönelik düzenlenen Geçici Koruma Yönetmeliği’ne uygun olarak okunmalıdır.
- ³ Birleşmiş Milletler COVID-19 Küresel İnsani Müdahale Planı, <https://www.unocha.org/sites/unocha/files/Global-Humanitarian-Response-Plan-COVID-19.pdf>
- ⁴ 2015’ten beri alınan 3RP fonu: 2015 - \$ 286,362,873, 2016 - \$ 434,990,635, 2017 - \$ 786,000,000, 2018 - \$ 1,464,064,534, 2019 - \$ 1,029,794,484, 2020 (3. çeyrek) \$ 585,426,368. Toplam = \$ 4,586,638,894
- ⁵ Türkiye Cumhuriyeti Devleti Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı FRIT Koordinasyon Ofisi tarafından koordine edilen Türkiye’deki Mültecilerin COVID İhtiyaç Analizi, 25 Nisan 2020, s.8
- ⁶ WFP tarafından Ocak 2020’de yayınlanan Kapsamlı Savunmasızlık İzleme Çalışması
- ⁷ WFP tarafından Ocak 2020’de yayınlanan Kapsamlı Savunmasızlık İzleme Çalışması
- ⁸ Turkey’s Refugee Resilience: Expanding and Improving Solutions for the Economic Inclusion of Syrians in Turkey Raporu, UNDP Türkiye, <https://www.tr.undp.org/content/turkey/en/home/library/corporatereports/Turkey-s-Refugee-Resilience.html>
- ⁹ Dünya Bankası’nın belirlediği yoksulluk sınırı ve aşırı yoksulluk sınırının altında Yaşayan hanelerin sayısı. Kapsamlı Savunmasızlık İzleme Çalışması’nın Haziran 2020 tarihli 5. Tur raporu, WFP Ülke Ofisi.
- ¹⁰ Çocuk, erken ve zorla evlilikler hakkında 73/153 sayılı Genel Kurul Kararı - <https://undocs.org/pdf?symbol=en/A/RES/73/153>
- ¹¹ İstanbul, İzmir, Ankara, Gaziantep, Şanlıurfa, Adana, Mardin, Hatay ve Osmaniye’de saha görüşmeleri yapılmıştır.
- ¹² SUY kapsamında, tek ebeveynli hanelere, yaşlılara, engellilere, kalabalık ailelere, refakatsiz küçüklere ve diğer savunmasız gruplara odaklanarak en savunmasız haneleri öne çıkaran demografik hedefleme kriterleri kullanılır. SUY programıyla ilgili detaylara <https://media.ifrc.org/ifrc/essn> adresinden ulaşılabilir.
- ¹³ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün geçici koruma istatistiklerine göre; Kilis, Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa, Türkiye’de en yüksek oranda geçici koruma sağlanan Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır.
- ¹⁴ Türkiye Belediyeler Birliği, Suriyeli mülteciler ve Türkiye’deki Belediyeler, Finansal Etki Analizi, Mart 2019.
- ¹⁵ Gender Matters: COVID-19’s Outsized Impact on Displaced Women and Girls, <https://www.refugeesinternational.org/reports/2020/5/4/gender-matters-covid-19s-outsized-impact-on-displaced-women-and-girls>

Sayfa 48

IOM - Nadine Al Lahham

Sayfa 49

FAO - Safak Toros

Sayfa 50

UNICEF - Ölçer

Sayfa 54

UNICEF - Sebastian Rich

Sayfa 56

ASAM - Ünal Turakoğlu

Sayfa 62

UNFPA Turkey

Sayfa 67

WHO - Ali Saltan

Sayfa 72

UNFPA Turkey

Sayfa 73

WHO - Ali Saltan

Sayfa 74

WFP - Murat Karakuş

Sayfa 78

UN Women - Tayfun Dalkılıç

Sayfa 80

UNDP - Levent Kulu

Sayfa 85

UNDP - Levent Kulu

Sayfa 86

UNDP - Mustafa Bilge Satkın

Sayfa 91

ILO - Kıvanç Özvardar

Sayfa 92

ILO - Fatma Çankara

Sayfa 93

UN Women - Tayfun Dalkılıç

16

MEB verileri (Kasım 2020 itibarıyla), Kayıtlı kız ve oğlan çocuk sayısının neredeyse eşit olduğunu belirten Brüt Kayıt Oranı.

17

Eğitim Sektörü Çalışma Grubu anketi, Okula Geri Dönüş Kampanyası, Ağustos-Ekim 2020. Değerlendirmeler CARE ve Türk Kızılay/IFRC tarafından gerçekleştirilmiştir, 2020.

18

Toplumsal cinsiyet perspektifinin Birleşmiş Milletler sistemindeki tüm politika ve programlara yaygınlaştırılmasına ilişkin 2019 tarihli ECOSOC kararı: Toplumsal cinsiyet perspektifini yaygınlaştırmanın, her alanda ve her düzeyde mevzuat, politikalar veya programlama dahil olmak üzere planlanan herhangi bir eylemin kadınlar ve erkekler için sonuçlarını değerlendirme süreci olduğunu hatırlayarak düzenlenmiş; kadınların ve erkeklerin kaygılarını ve deneyimlerini tüm siyasi, ekonomik ve toplumsal alanlardaki politika ve programların tasarım, uygulama, izleme ve değerlendirmesinin ayrılmaz bir boyutu haline getirmeye yönelik bir stratejidir. Böylece kadınlar ve erkekler eşit şekilde yararlanır ve eşitsizlik devam ettirilmez. Hedeflenen, kadınlara özgü politika ve programlara veya pozitif mevzuata olan ihtiyacın yerine geçmemekte ve toplumsal cinsiyet birimleri veya odak noktalarının yerini tutmamaktadır. <https://undocs.org/en/E/2020/50>

19

Bu bağlamda 3RP ortakları 2018 senesinde tamamlanan Türkiye'deki Mülteciler için AB Mali Yardım Programına Teknik Yardım: Güncellenmiş İhtiyaç Analizi Raporunu dikkate alacaktır. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

20

UNHCR Operasyonel Veri Portalı, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/113>

21

2019 Küresel Mülteci Forumu, <https://www.unhcr.org/programme-and-practical-information.html>

22

Özel ihtiyaç sahibi bireyler; risk altındaki çocuklar (refakatsiz ve ayrı düşmüş çocuklar; çocuk, erken ve zorla evliliğe maruz kalan çocuklar; çocuk işçiler dahil), risk altındaki kadınlar (risk altındaki yalnız kadınlar; toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riski altında bulunan veya şiddete maruz kalan kadınlar), engeli olan bireyler, ciddi sağlık ihtiyacı olan bireyler; özel yasal ve fiziksel koruma ihtiyacı olan kişiler dahil bireyleri ve grupları içermektedir.

23

Geçici koruma sağlanan Suriyelilere Dair Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) [Resmi İstatistikleri](#)

24

Hizmet sağlayıcılar hem koruma hizmeti sağlayan kamu kuruluşlarını hem sivil toplum kuruluşlarını (Koruma Sektörü Ortakları da dahil) kapsar.

25

Örnek vermek gerekirse, Koruma Sektörü COVID-19 Hızlı İhtiyaç Analizi 2. Turu (Eylül 2020) katılımcılarının yüzde 37'si ev sahibi toplum üyeleriyle çatışma ve gerginlik gözlemlerini paylaşımlardır. Bu bulgular ayrıca Dünya Gıda Programı'nın Türkiye'de Sosyal Uyum mülteciler ve ev sahibi toplum çevrimiçi anket bulguları, 1-5. Tur raporuyla da desteklenmektedir (2020). Ankara, Türkiye: Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı Türkiye Ülke Ofisi

26

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü [Uyum ve Strateji Belgesi](#) 2018 – 2023 (2020).

27

Geçici Koruma sağlanan Suriyeliler için hedef rakamlar (hem ihtiyacı olan hem de sektör müdahaleleri yoluyla hedeflenenler) GİGM resmi istatistiklerine dayanmaktadır. Diğer milletlerden mülteciler ve sığınmacılar için hedef rakamlar BMMYK istatistiklerinden elde edilmiştir. Etkilenen Topluluk Üyeleri için ihtiyaç sahibi nüfus rakamları, tüm ev sahibi toplumun %10'unun mülteci krizinden etkilendiği varsayımıyla hesaplanmıştır. Ev sahibi toplum için hedef nüfus rakamları, önceki yıllarda ulaşılan Türk vatandaşlarının sayısına dayanmaktadır ve sistem güçlendirme çabalarının ve kamu kurumlarına çok katmanlı kapasite geliştirme desteğinin de ev sahibi topluma fayda sağlayacağı varsayılmıştır (ancak ikincisi çok zordur. ölçmek).

28

Geçici koruma sağlanan Suriyelilere Dair Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) [Resmi İstatistikleri](#)

29

Koruma Sektörü Kurumlar Arası İhtiyaç Analizi 2. Turu (Eylül 2020), Türkiye genelinde 1.055 kişiyle (çoğunluğu Suriye uyruklu) temsili örnekleme yoluyla gerçekleştirildi.

30

Bu bulgular Sosyal Uyum Yardımı (SUY) Programı'ndan (2020) Yararlanan Mülteci Toplulukların Nezdinde COVID-19 Etkisi üzerine [IFRC/TRC Değerlendirme Raporu](#) ve COVID-19 Salgınının Türkiye'de Yaşayan Mülteciler Üzerindeki Etkileri konusunda [SGDD-ASAM Sektörel Analizi](#) (2020) ve diğerleri de dahil olmak üzere diğer 3RP ortaklarının çalışmalarıyla doğrulanmıştır.

- ³¹ Koruma Sektörü Kurumlar Arası İhtiyaç Analizi 2. Turu (Eylül 2020) aracılığıyla tespit edilen temel baş etme mekanizmaları temel hane ihtiyaçlarının karşılanması için borçlanmayı (%30), temel gıda harcamalarını azaltmayı (%25), borç / kredi ile yiyecek satın almayı (%15) ve sağlık ile eğitim gibi gıda dışı harcamaları azaltmayı içermektedir.
- ³² BM Türkiye COVID-19 Sosyo-Ekonomik Etki Raporu (2020)
- ³³ Koruma Sektörü Kurumlar Arası İhtiyaç Analizi 2. Turu (Eylül 2020) katılımcıları, UY dahil olmak üzere sosyal hizmetlere erişimde, sağlık hizmetleri ve hizmet sağlayıcıları noktasında, Göç İdaresi İl Müdürlükleri ile kimlik yenileme ve veri güncelleme süreçlerinde, eğitim hizmetlerinde ve SHM'ler de dahil olmak üzere AÇSH İl Müdürlükleri tarafından sağlanan hizmetlerde (diğer hizmet ve hizmet sağlayıcıları da dahil olmak üzere) zorluklar yaşadıklarını ifade etmiştir.
- ³⁴ COVID-19 hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerine ilişkin bulgular, IFRC/Türk Kızılayı ve SGDD-ASAM Sektörel Analiz dahil olmak üzere diğer 3RP ortaklarının ihtiyaç analizleri ile desteklenmektedir.
- ³⁵ [Kalkınma Atölyesi /Goal Güncel Durum ve İhtiyaç Analizi:](#) Göç Yollarında Görülmeyen Yaşamlar (2020). Unseen Lives on
- ³⁶ 3RP Türkiye: [Türkiye'de 3RP tarafından Kamu Kurumlarına Destek](#); 2019-2020 Kilit Bulgular (2020)
- ³⁷ FAO ve Ankara Üniversitesi Kalkınma Çalışmaları ve Uygulama Merkezi AKCAM, 2018 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'nin güneydoğu illerinde yaşayan yaklaşık 300.000 geçici koruma sağlanan Suriyelinin gıda ve tarım işçiliğiyle uğraştığını tahmin etmektedir. 2019'da WFP ve Türk Kızılay, çeşitli alanlarda yüzde 13 - 18 ile benzer tahminlerde bulunmuştur.
- ³⁸ TÜİK İşgücü İstatistikleri, <https://data.tuik.gov.tr/tr/display-bulletin/?bulletin=isgucu-istatistikleri-haziran-2020-33790>
- ³⁹ 8. TÜİK Bülteni, sadece tarım sektörü istihdam payına % 19,3 olarak atıfta bulunmakta, ancak sanayi rakamı gıda sektörüne göre farklılaştırılmamaktadır. Yani bu sadece tarımsal istihdam rakamını içerebilir, gıda endüstrisini içermez. Tarım ve gıda endüstrisi için toplam rakamın (birlikte) % 20'den çok daha fazla olması muhtemeldir.
- ⁴⁰ Tarım ve Orman Bakanlığı verileri, <https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/Veriler/GSYH.pdf>
- ⁴¹ 2019 Yılı TÜİK verileri
- ⁴² FAO ve AKÇAM, 2018
- ⁴³ Türksat İş Gücü İstatistikleri: Çalışanlar salgından önce düşük maaş, kötü çalışma koşulları ve eksik sosyal korumaya (emeklilik, sağlık hizmetleri ve işsizlik sigortası) maruz kalmaktaydı. Genel durum daha az kazanç sağlamaya yatkın ve daha az birikimi olan, ücretsiz bakım ve hane işleri ile yükümlü olan ve bu sebeple iş gücünü terk etmek zorunda kalan kadınlar ve okulu terk etmek zorunda kalan kız çocukları için daha şiddetli hale gelmektedir.
- ⁴⁴ 2020 FAO değerlendirmesi: "Türkiye'deki Mevsimlik İşçiler ve Suriyeli Mülteciler Dahil Hassas Tarım Nüfuslarına Yönelik Sosyal Korumaya İlişkin Analiz".
- ⁴⁵ Türkiye İstatistik Kurumu'nun Tüketici Fiyat Endeksi'ne (TÜFE) göre, 2020 yılı Eylül ayında gıda fiyatları bir önceki yıla kıyasla yüzde 14,95 artmıştır.
- ⁴⁶ Türkiye'de Yaşayan Mülteciler Üzerinde Covid-19 Salgınının Etkisi Üzerine Sektör Analizi. ASAM. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/76639>
- ⁴⁷ WFP, Türkiye'de COVID-19 Salgını: Hassas Grupların ve Mülteciler Arasındaki Potansiyel Etkinin Analizi Nisan 2020.
- ⁴⁸ Çocuk işçiliğiyle mücadelenin birçok boyutu vardır ve farklı kurumlar arasında işbirliği gerektirmektedir. Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) ve Eylem Planı (2017-2023) çerçevesinde, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından AÇSHB ile işbirliği içinde, tarım sektöründe aşağıdaki işbirliği faaliyetleri yürütülmektedir: - Emek yoğunluklu üretime dayalı işletmeler desteklenerek mevsimlik tarımsal göçmenler için artan istihdam fırsatları; - kırsal nüfus için tarımsal üretim, işleme ve değerlendirmede mesleki eğitim programları; ve - çiftçilerin tarım sektöründe çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda bilinçlendirilmesi.
- ⁴⁹ 2020 FAO değerlendirmesi: "Türkiye'deki Mevsimlik İşçiler ve Suriyeli Mülteciler Dahil Hassas Tarım Nüfuslarına Yönelik Sosyal Korumaya İlişkin Analiz". Çocukların aile gelirini desteklemek için çocuk işçiliğine girmesi nedeniyle çocuklar için okulu bırakma oranları toplam çocuk nüfusunun üçte birinden fazladır.
- ⁵⁰ "Virus or Poverty: the Impact of the COVID-19 Outbreak on Crop Production and Seasonal Migrant Agricultural Workers and Their Children in Turkey" raporunun İngilizce versiyonu [ILO tarafından desteklenen araştırmaya göre] <http://www.ka.org.tr/dosyalar/file/virus%20or%20poverty.pdf>
- ⁵¹ İhtiyaç sahibi nüfus kapsamında hesaplanan kişilerin yarısını geçici koruma sağlanan Suriyeliler, diğer yarısını ev sahibi toplum oluşturmaktadır.
- ⁵² Bu, Ekim 2020 itibarıyla Güney Doğu'daki GBM'lerde yaşayan nüfusu temsil etmektedir. Planlama döngüsü boyunca, Gıda Güvencesi ve Tarım sektörü ortakları, GBM'lerde yaşayan Suriyeli mültecilerin sayısı konusunda GiGM ile yakın ilişki içinde olacak ve gerektiğinde planlama varsayımlarında ayarlamalar yapacaktır.
- ⁵³ Bu rakam, aşırı yoksulluk sınırının altında yaşayan bireylerin sayısına ilişkin mevcut en iyi tahmini temsil etmektedir: Suriyelilerin %21'i aşırı yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır (FAO 2020).

- ⁵⁴ WFP, Kapsamlı Zarar Görebilirlik Çalışması 4. Turu, Ocak 2020, ve COVID-19 Pandemisinin Mülteciler Üzerindeki Potansiyel Etkisine ve Hassasiyetlere Yönelik Analizi, Nisan 2020.
- ⁵⁵ Çocuk işçiliği mevsimlik tarım işçileri arasında olumsuz başa çıkma mekanizmalarının en yaygın olanıdır (FAO Analizi 2020).
- ⁵⁶ INGEV İhtiyaç Analizi Çalışması, Mayıs 2019.
- ⁵⁷ İngilizce 11. Kalkınma Planı (2019-2023): "2.4." Geliştirme öncelikleri altında Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre '- Kırsal Kalkınma ve 2.2.2 Öncelikli Kalkınma Alanları - Tarım ', kırsal alanların özellikle tarımda doğal kaynakların korunaklı ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak için kırsal alanlarda yaşam kalitesini iyileştirmek için çevresel desteği ele alır.
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/On_BirinciPlan_ingilizce_SonBaski.pdf
- ⁵⁸ MEB verileri (Kasım 2020 itibarıyla): brut kayıt oranı, kayıtlı kız ve oğlan çocuğu sayısının neredeyse eşit olduğuna dikkat çekiyor.
- ⁵⁹ YÖK verileri, 2020, <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- ⁶⁰ Kabul edilen üniversiteye kayıt yaşı 18-24 ise %6,67. Eğreb kabul edilen üniversiteye kayıt yaşı 26'ya kadar ise % 5.
- ⁶¹ EBA Platformuna erişime dair MEB verisi, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri GM, Kasım 2020
- * Nüfus, 18-24 yaş arasındakilerin ve 25-29 yaş arasındakilerin %20'sini kapsamaktadır.
- ** 3-17 yaş arası nüfusu içerir.
- *** 2022'deki rakamların 2021'dekilere oranla düşüşünün temel nedeni, esas olarak eğitici yetiştirme programlarında öngörülen düşüşten kaynaklanmaktadır.
- **** Erken çocukluk eğitimi desteği ve okul gereçlerinden faydalanacak Suriyeliler ve ev sahibi toplum üyelerini içermektedir.
- ⁶² MEB'in Erken çocukluk eğitimi yaş grubu 54-66 aylık çocuklardır.
- ⁶³ "Türkiye'de Geçici Koruma Sağlanan Çocukların Eğitimi istatistik raporu". Ekim 2019, MEB ve UNICEF.
- ⁶⁴ Eğitim Sektörü Çalışma Grubu anketi, Okula Dönüş Kampanyası, Ağustos - Ekim 2020.
- ⁶⁵ Türk Kızılay/IFRC tarafından gerçekleştirilen değerlendirmeler, 2020.
- ⁶⁶ Eğitim Reform Girişimi: Türkiye'de Koronavirüsün Eğitime Etkileri - IV | Dijital uçurum uzaktan eğitimi nasıl etkiliyor? 15 Nisan 2020.
<https://www.egitimreformugirisimi.org/koronavirusun-egitime-etkileri-iv-dijital-ucurum-uzaktan-egitimi-nasil-etkiliyor/>
- ⁶⁷ MEB, UNICEF ile işbirliği içinde, uzaktan eğitim pedagojisi ve okul yöneticilerine uzaktan eğitimi yönetme ve güvenli okul ortamları oluşturma konusunda öğretmen eğitimi vermeyi planlamaktadır.
- ⁶⁸ Etkilenen Topluluk Üyeleri için, ihtiyaç sahibi nüfus rakamları, tüm Ev Sahibi Toplum üyelerinin% 10'unun mülteci krizinden etkilendiği varsayımıyla hesaplanmıştır.
- ⁶⁹ Sağlık Bakanlığı Yıllık İstatistik Bülteni 2019 (<https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/39024.haber-bulteni-2019pdf.pdf?0>)
- ⁷⁰ Lütfen bkz. [GİGM resmî web sitesi](#) (12 Ekim 2020 tarihinden itibaren erişilebilir)
- ⁷¹ WFP – Türk Kızılay: Refugees in Turkey / Livelihoods Survey Findings (25 Temmuz 2019)
- ⁷² TÜİK Bülteni 33791 (12 Ekim 2020)
- ⁷³ TÜİK Bülteni 33871 (3 Kasım 2020)
- ⁷⁴ İA ihtiyaç analizi, mülteciler için istihdam fırsatlarının normalleşme döneminde bile azalmaya devam ettiğini ortaya çıkarmış olup katılımcıların yüzde 76'sı salgın sırasında geçim kaynaklarına erişimini kaybetmiştir.
- ⁷⁵ Bu, SUY programını ve 2020'deki diğer nakde dayalı tek seferlik ve aylık müdahaleleri içermektedir. Lütfen bkz [Q2/2020 sektör gösterge tablosu](#).
- ⁷⁶ Hedef 1 kapsamındaki gıda yardımı ve cinsiyete uygun hijyen kitleri ve sağlık malzemeleri hedefleri Q2 2020'de aşılmıştır.
- ⁷⁷ İhtiyaç Sahibi Nüfusun Yaş-Cinsiyet dağılımı 21 Kasım 2019 itibarıyla GİGM geçici koruma istatistiklerine göre hesaplanmıştır. [GİGM Web sitesi](#)
- ⁷⁸ Sektörün mülteci bileşeninde yer alan tüm göstergelerin hedeflerinin toplamı, bu grupların toplam mülteci nüfusu içindeki payına göre geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Statü Sahiplerine dağıtılmıştır. Toplam, programın mevcut ihtiyaçlara cevap vermek için 2021 ve 2022'de de devam ettiği dikkate alındığında 2020'deki SUY'den faydalananların sayısını içermektedir.
- ⁷⁹ İhtiyaç Sahibi Nüfusun Yaş-Cinsiyet Dağılımı, 10 Eylül 2018 itibarıyla UNHCR Suriyeli Olmayan Nüfus İstatistiklerine göre hesaplanmıştır.
- ⁸⁰ Sektörün mülteci bileşeninde yer alan tüm göstergelerin hedeflerinin toplamı, bu grupların toplam mülteci nüfusu içindeki payına göre geçici koruma sağlanan Suriyeliler ve Uluslararası Koruma Başvuru Sahipleri ve Statü Sahiplerine dağıtılmıştır. Toplam, programın mevcut ihtiyaçlara cevap vermek için 2021 ve 2022'de de devam ettiği dikkate alındığında 2020'deki SUY'den faydalananların sayısını içermektedir.

- 81 Etkilenen topluluklar, temel ihtiyaç yardımından yararlanacak koruma altındaki kişileri ve ev sahibi topluluğu içerir. Bu rakam, ev sahibi topluluğun toplam nüfusunun yaklaşık yüzde 10'udur.
- 82 Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre WFP tarafından hesaplanan Asgari Harcama Sepeti'ne (MEB) göre, 6 kişilik bir hane için asgari harcama sepeti 3.030 TL'ye mal olmaktadır ve bu kişi başına 505 TL'ye karşılık gelmektedir. SUY Dağıtım Sonrası İzleme Raporu, mültecilerin yüksek düzeyde enflasyonla karşı karşıya kaldıklarında (Haziran 2019'da yüzde 15.72, Ocak 2019'da yüzde 20.35), temel ihtiyaçlarını karşılamak için başa çıkma stratejilerine başvurmak zorunda kaldıklarını göstermektedir. Sonuçlar yardım öncesi temel rakamlardan (2017) daha iyi olsa da düşüş kaygılandırıcıdır. 2020 2. Çeyrek Üç Aylık İzleme Raporu
- 83 Dünya Gıda Programı, Market Bulletin Q2 2020
- 84 Kurumlararası ortaklar, Mayıs 2020'de İhtiyaç Değerlendirmesinin ilk turunu ve Eylül 2020'de ikinci turu gerçekleştirdi. Her iki turun bulguları, salgın öncesi ile karşılaştırıldığında Covid-19 nedeniyle geçim kaynaklarına erişimin azaldığını gösteriyor. Her iki turun karşılaştırılması, durumun normalleşme aşamasında sadece biraz iyileştiğini ortaya koydu.
- 85 Kurumlararası İhtiyaç Değerlendirmesi 2. Tur Eylül 2020
- 86 BMMYK-GİGM Acil Nakit Programı PDM 2020
- 87 Dünya gıda Programı Market Bulletin Q2 2020
- 88 Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar fiyat değişimi, referans Tüketici Fiyat Endeksi (2003 = 100) - 045. (25 Haziran 2019)
- 89 Mülteciler arasında çok boyutlu yoksulluk genel olarak azalmış olsa da bu durum, çok boyutlu yoksulluğun yüzde 60'ın üzerinde kaldığı ve şu anda aile reisi erkek olan hanelere kıyasla neredeyse iki kat daha yüksek olduğu reisi kadın olan haneler için geçerli değildir. (WFP CVME 5. Tur)
- 90 Referans, SUY 2020 1. Çeyrek en son PDM.
- 91 WFP Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışması 3. Tur, Mayıs 2019
- 92 WFP Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışması 5. Tur, Haziran 2020
- 93 WFP Kapsamlı Zarar Görebilirlik İzleme Çalışması 3. Tur, Mayıs 2019
- 94 Kış Ayları için Kurumlar Arası Dağıtım Sonrası İzleme (PDM) verileri, Haziran 2018, mülteci hanelerinin yüzde 20'sinin "standartların altında" barınma yerlerinde yaşadığını göstermektedir. PDM 19 İlde gerçekleştirilmiştir.
- 95 Yoksulluk, Suriyeli kadınların asgari barınma standardını, hizmetlere erişim ve asgari gelir düzeylerini karşılamadaki hassas koşullarını önemli ölçüde artırmaktadır. [Geçici koruma sağlanan Suriyeli Kadın ve Kız Çocuklarının İhtiyaç Analizi](#).
- 96 Türkiye'de COVID-19 Salgını: Hassas Grupların ve Mülteciler Arasındaki Potansiyel Etkinin Analizi (WFP Türkiye Ülke Ofisi, Nisan 2020)
- 97 [Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, \(2020\), "COVID-19'un Acil Sosyal Güvenlik Ağı \(SUY\) programından yararlanan mülteci nüfusu üzerindeki etkisi](#)
- 98 Mültecilerin yüzde 53'ü temel hijyen ihtiyaçlarını karşılamada zorluk yaşamıştır. (SGDD, 2020); Görüşmecilerin yüzde 54'ü COVID-19 ile ilgili hijyen ürünlerini satın alamamaktadır. (IA, 2020)
- 99 Türkiye'deki Hassas Mülteci Grupları ve Covid-19 Koruma İzleme Raporu No. 2 (UNFPA 2020)
- 100 Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler ve Belediyeler, Finansal Etki Analizi, Mart 2019.
- 101 Referans: Malzeme izleme aracı fark analizi
- 102 Türk Kızılayı tarafından 2017 yılında kurulan ve nakit uygulama verilerinin çapraz kontrolüne yönelik tamamlayıcı çabaları sürdüren bir sistem
- 103 Suriyeli kadınlar ve kız çocukları, hijyen malzemelerine erişimde dezavantajlarla karşılaşmaktadır. Suriyeli kadınların yüzde 56'sı ya hijyen malzemelerine ulaşamamaktadır (yüzde 31) ya da ilgili hizmetler hakkında herhangi bir fikre sahip değildir (yüzde 25), UNWOMEN, a.g.e., tablo 32.
- 104 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB)-Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü verileri.
- 105 Türkiye: Geçim Kaynakları Sektörü Gösterge Tablosu - Aralık 2020, <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/84367>
- 106 İstihdamda veya eğitim/öğretimde olmayan gençlere ilişkin Eurostat İstatistikleri. Neredeyse her iki çalışan kadından biri sosyal güvencesi olmadan çalıştığı için kayıt dışı çalışanların oranı oldukça yüksektir. Ailede geleneksel cinsiyet rollerinin yaygınlığı, iyi işleyen bir bakım ekonomisinin eksikliği, cinsiyete dayalı ücret farkı ve pazarlanabilir beceriler ve bilgi edinmenin önündeki engellerin tümü, kadınların kayıtlı ekonomiye sınırlı katılımının temel nedenleridir. Eurostat'a göre, 20-34 yaş arası genç kadınların% 52,1'i aynı yaş grubundaki erkeklerin% 18,4'üne kıyasla ne çalışıyor ne de eğitim veya öğretim görüyor.
- 107 BM (2020), Covid-19 Sosyoekonomik Etki Değerlendirme Raporu, Türkiye.
- 108 Hedefler için İş Dünyası, COVID-19'un Türkiye'deki İşletmeler Üzerindeki Etkileri Anketi
- 109 WFP CVME Round 5'e (Haziran 2020) göre mülteci nüfusunun %39'unun çok boyutlu olarak yoksul olduğu tespit edilmiştir – GİGM

- istatistikleri temel alınarak bu oranın çalışma çağındaki nüfusa (15-64) uygulanmasıyla ihtiyaç sahibi nüfus hesaplanmıştır: <https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27> - ve UNHCR istatistikleri: <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=wE4H>
- 110 2022 yılındaki ihtiyaç sahibi nüfus eksi 2021 hedef nüfusu, WFP, Türkiye'de geçici ve uluslararası koruma altındaki tüm kişilerdeki çok boyutlu yoksulluğu değerlendirirken, hedef rakamlar, uluslararası koruma altındaki kişilerin genel nüfusa oranına göre hesaplanmaktadır.
- 111 Etkilenen topluluklar arasındaki ayrıntılı yoksulluk dağılımı mevcut olmadığı için burada mülteci nüfus sayısındaki gibi eşdeğer bir rakam kabul edilmiştir.
- 112 Diğer uyruklardan sığınmacılar arasında çok boyutlu yoksulluğun görülme sıklığına WFP CVME aracılığıyla ulaşılabilmekle birlikte, referans çalışma çağındaki nüfus değerine UNHCR'in hazırladığı nüfus istatistikleri üzerinden ulaşılmış, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=wE4H> hedeflenen nüfus ise Suriyeli ve diğer sığınmacı topluluklarının oransal demografik verileri üzerinden hesaplanmıştır.
- 113 ILO (2020), Türkiye İşgücü Piyasasında Suriyeliler, Türkiye.
- 114 WFP (Haziran 2020), Comprehensive Vulnerability Monitoring Exercise (Kapsamlı Hassasiyet İzleme Uygulaması), Round 5 (5. Tur), Türkiye.
- 115 Atlantik Konseyi ve UNDP (Temmuz 2020), Türkiye'nin Mülteci Dayanıklılığı: Türkiye'deki Suriyelilerin Ekonomik Katılımına Yönelik Çözümlerin Genişletilmesi ve İyileştirilmesi.
- 116 3RP Birleştirilmiş COVID-19 Müdahale Çağrısına göre Suriyeli kadınların sadece yüzde 11,2'si istihdam edilirken, erkeklerin oranı yüzde 71
- 117 ILO (2020), Türkiye İşgücü Piyasasında Suriyeliler, Türkiye.
- 118 WFP (Haziran 2020), Kapsamlı Hassasiyet İzleme Egzersizine göre, yetişkin kadınların Türkçe konuşma olasılığı veya herhangi bir eğitim almış olma olasılığı erkeklerden çok daha düşüktür (18-59 yaşları arasındaki erkeklerin% 33'üne karşı kadınların% 64'ü hiç Türkçe konuşmuyor). Hanede çalışan üyelerin bulunmaması çok daha olasıdır (reisli kadınların% 42'sine karşılık erkek reisli hanelerin% 15'i). Yoksulluk açısından erkek ve kadın reisli haneler arasında geniş bir uçurum vardır: Erkek reisli hanelerin% 4'ü ve kadın reisli hanelerin% 10'u aşırı yoksulluk içinde yaşarken, çok boyutlu yoksulluk oranları, kadınlar (% 60'a karşı% 39) için çok daha yüksektir. Dahası, kadınlar yardıma erkeklerden çok daha fazla bağımlıdır. WFP çalışması, kadınların reislik ettiği haneler için anketten önceki 30 gün boyunca SUY yardımının birincil gelir kaynağı olduğunu göstermiştir (% 65).
- 119 Türk Kızılay-WFP'ye (2019) göre, Türkiye'deki Mülteciler, Geçim Kaynakları Anket Bulguları, Türkiye, on beş yaşın altındaki oğlan çocuklarının yüzde 13'ü, kız çocuklarının ise yüzde 3'ü çalışmaktadır. Bu oran, kadınların sorumlu olduğu hane halkları arasında genellikle yüzde 15 ve yüzde 18 arasında olmak üzere istikrarlı bir şekilde yüksektir.
- 120 İŞKUR (2019) İşgücü Piyasası Araştırması Türkiye Raporu
- 121 3RP 2020-2021 Türkiye Bölümü
- 122 3RP (2019), Türkiye'de 3RP'nin Kamu Kurumlarına Desteği

Ev Sahibi Ülke

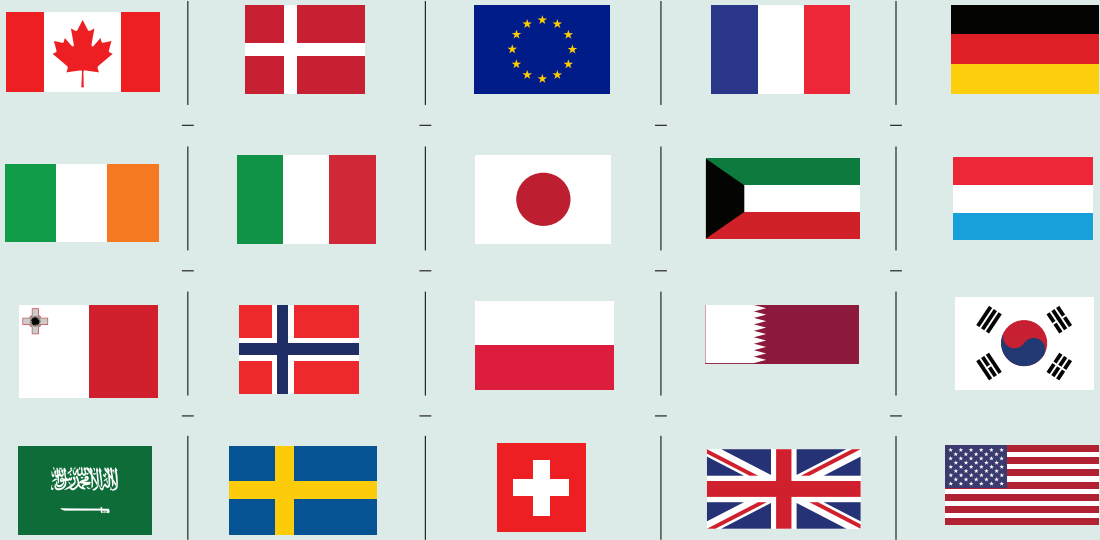
3RP Ortakları, mülteci müdahalesindeki liderliği, katkısı ve desteği için Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne şükranlarını sunmaktadır.

3RP ortakları ayrıca, var olan hizmetlerin büyük bir masrafla mülteci nüfusuna da sunulması dahil olmak üzere, müdahaleye birçok yönden katkıda bulunan ev sahibi ülkelerin büyük katkılarını da göz önünde bulundurmaktadır.

Donörler

Donörlerimize Türkiye'deki 3RP faaliyetlerine yönelik cömert destekleri için teşekkür ederiz.

Donörlerin son derece cömert desteği olmadan 3RP ortaklarının çalışması mümkün olamazdı.

Üye devletlerin yanı sıra, 3RP Ortakları katkılarından dolayı özel donörlere, insani yardım fonlarına, vakıflara, hayır kurumlarına ve diğer kuruluşlara minnettardır. Yukarıdaki üye ülke donörlerinin 2020'deki katkıları minnettarlıkla kabul edilmektedir.

3RP Ortakları 2021-22

AAR JAPAN

Adalet Bakanlığı
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB)
ATAA Relief
Belediyeler
Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNCHR)
Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)
Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO)
Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women)
Bonyan
CARE International
Children of One World Association
Concern Worldwide
Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı FRIT Koordinasyon Ofisi
Danimarka Mülteci Konseyi (DRC)
Dışişleri Bakanlığı
Diyanet İşleri Başkanlığı
Dünya Gıda Programı (WFP)
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Vakfı (WALD)
Gap Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB)
Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
GOAL
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM)
İçişleri Bakanlığı
İhsan Relief and Development (İhsan RD)
INARA
JCCP
Kadınlarla Dayanışma Vakfı
Maram Foundation
Mercy Without Limits (MWL)
Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)

Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (MSYDD)
MSYD ASRA
Olive Branch
Qatar Charity
Re:Coded
RET International
SAMS
Sanayi Odası
Sağlık Bakanlığı
Save the Children
SHAFK
Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SDGG-ASAM)
SPARK
Syria Relief
Tarım ve Orman Bakanlığı
Ticaret Odası
Türk Kızılay
Türkiye Barolar Birliği (TBB)
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
Türkiye Ziraat Odalar Birliği
Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
Uluslararası Göç Örgütü (IOM)
Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD)
Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC)
Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı (IBC)
Watan Foundation
Welthungerhilfe (WHH)
Woman Support Association (WSA)
World Vision
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)
Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)

DAHA FAZLA DETAY İÇİN LÜTFEN İRTİBATA GEÇİNİZ:

David Bugden
bugden@unhcr.org

Philippe Clerc
philippe.clerc@undp.org

@3RPSYRIA

WWW.3RPSYRIACRISIS.ORG

@3RPSYRIA

WWW.3RPSYRIACRISIS.ORG

